

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

ימי הפסח תש"פ

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

שבת. פרק שני - במה מודליקין דף ל עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" קמג

גמ' מדרקתני סיפא. כנס על חרב כי חרב תצאק את שנג בשבת. שישכן שהוא שבת. או סבר שביבוי מותר בשבת: ש"מ ר' יהודה היא. דאמר "מלאכה שאינה צריכה לגופה
הייב עליה. דביבוי דהו אין צריך לגופה. אלא לצורך דבר אחר. שלא תדלק הפתילה. או שלא יקבע הנר. ואין קיביי הדיקין לגופה אלא כיבוי של פתמין כשעושין אותו.
וכיבוי של החבוב פתילה. שהביבוי געשה להארו בו האור כתר כשירצה לתדליקו. ובין דרבי יהודה היא. רישא דקטר - משום חולה. ודה לשאר פטורי דמתניתין: א.
דאית בהו כנסת נפשות. ומשום פקוח נפש נשך להו - ליתני "מותר" לתכלתה: תיב סיבגי ליה. הואיל ורבי יהודה היא. דלא פטר להו משה דאינה צריכה לגופה: והא דקמי
רבי אושעיא. בהרא "אבן אסור: ור' שמעון חיה" - דפטר להו משום "אינה צריכה
לגופה: שאול שאלתה. שאול שאלה: לעילא מר' מנחום לקניו. וכן פליטת התלמוד
(א) והמקרא: "שפרים עומדים מול מעל" (ישעיהו ה'). ועל שם שריאם להתדבק לפניו
- עומדין מדרוק: דמן נוי. מקום: בא"ש. חולה. תרוגם של רעה - בשבת: פתח
ואמר. כר הי רגילין לפתוח באגדה תחילה. והוא דומה לשאלה דרש: כי לכלב חי.
כלומר: גודלים התיים ופקוח נפש: אן היא. אנה הלכה: וזוהר ואמרת. לסתור דברי
ענקיו: לא קשיא. איהו נפיה הוה מפרש להו: דאמר ר' יוחנן. קרא קרא דריש "במתים
חפשי: ושבת אני את המתים. שעסקו בחימים בתורה ומצות ומתן. ראויים לשבתם
אפילו במדקים חיים. שגודלין הן במיתמן מבתות: עבר משה. ואין קיביי פתמנה
ולא נענה ובכחה: דלא ושבת אני את המתים. הראשונים. מן התיים של עשוי.
שקראשונים טובים מאלה. תרע. מתקיימות חרותי של משה. ואין מתקיימות
גדרות שרים של עכשיו: והקן פקח תקנות. כי היהא דקמי נבגליה דר' ור' ור' ור' ור'.
משה תקן פקח לישראל שיהו שאלין ודרשין בעניני של יום: על אותו עון. דבת
שעני. דקין שיעים. כי בת קרשי הקדשים: ב"ד רגמו. "הנה" תפילה" ו"הנה"
כתובים בתפלת שלמה עד כ"ד. ויש אומרים: כ"ד ברכות דתענית. ולא נהירא:
התשו שיעים בתורה לפלגיה. סברי דעל עצמו אמר "מלך הכבוד". א"ל שיעים
מי הוא זה מלך הכבוד? אמר איהו ה' עוז וגבור (תהלים סד): שואו דרו. משפחת
שאלו. שמעי. וכוונתו. כי ר' יום תפודים. שאכלו ושתו בחופת הבית. כדכתיב "את
הקט שבעת ימים ושבעת ימים". דראמרין במודע קטן (ו.ט): ודקאמר שלמה כי
לכלב חי הוא טוב מאיבה תפס. לאו לענן חיובותא אמרו. אלא לענן הלכות שבת
ריט: קיצו. והתירוהו לבוא עלי: סברת ישי. סברת ימי חת תלל אצי. באינה יום
אני חדל ובטל מן העולם: אמות באחד בשבת. שיוכלה לתעסק כי ובהשפד: כי טוב
יום בחצירה. כלומר: כבר אמרת לפני: טוב יום שאתה עומד בחציר ויטעם בתורה.
מאלף עולות שעתיד נהך שלמה לתלולת. כדכתיב (מלכים א. ג) אלקי עולות יעלה
שלמה וכו'.

כל

21 - מיד נענה, ולא יפה אמר שלמה "ושבת אני את המתים שכבר מתו"? דבר אחר: מנתנו של עולם, שר כ"ו גזור גזרה ספק מקמיין
22 אותה ספק אין מקמיין אותה, ואם תמצו לומר מקמיין אותה - בתיו מקמיין אותה, במוות - אין מקמיין אותה. ואילו משה רבינו,
23 גזר פמה גזירות והקין פמה תקנות, וקנימות הם לעולם ולעולמי עולמים. ולא יפה אמר שלמה "ושבת אני את המתים וגו'" ו"א:
24 "ושבת אני וגו'" - כדבר ה' יהודה אמר רב, דאמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב "עשה עמי את המזבח ויראו שונאי ויבשו" - אמר
25 דוד לפני הקב"ה: רבונו של עולם, מחול לי על אותו עון! אמר לו: מחול לך. אמר לו: עשה עמי אות בתני! אמר לו: כחדיד אני מודיע,
26 בתני שלמה בך אני מודיע. כשנבנה ביתא אבי בית המקדש ביקש להכניס ארון לביית קדשי הקדשים, דבקו שיערים זה בזה. אמר שלמה
27 שיערים וארבעה רגלות ולא נענה. פתח אמר: "שאו שיערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד". רבנו בתרוה למיכליה,
28 אמרו: "מי הוא זה מלך הכבוד?" אמר להו: "אמר להו: "הו עוז וגבור". הו אמר: "שאו שיערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד.
29 מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה" ולא נענה. מין שאמר 'ה' אלהים אל תשב פני משיחך ויבא לחסדי דוד
30 עבדך" - מיד נענה. באותה שעה והנפשו פני כל שונאי דוד כשולי קרדיה, ודעו כל העם וכל ישראל שמחלו לו הקב"ה על אותו עון.
31 ולא יפה אמר שלמה "ושבת אני את המתים" כגון משום ויבשו ילכו לאהליהם שמחים
32 ומי וכל על הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו ולישראל עמו: וילכו לאהליהם" - שמוצאו נשותיהו בטהרה. "שמחים" - שנתנו
33 מויו השכינה. "ומי וכל" - שנתעברו נשותיהו של כל אחד ואחד וילדה זכר. "על כל הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו ולישראל
34 עמו", "לדוד עבדו" - שמחלו לו על אותו עון, ולישראל עמו" - דאחיל להו עון דיום הפפורים. דקאמר שלמה "כי לכלב חי הוא טוב
35 מן הארית המת" - כדבר יהודה אמר רב, דאמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב "הודיעני ה' קצו ומדת ימי מה היא אדעה מה חדל
36 אני". אמר רב הוה לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, "קצו" אמר לו: אמר לו: גזרה היא מלפני שאין מודיעין קצו של בשר אדם.
37 "ומדת ימי מה היא" - אמר לו: גזרה היא מלפני שאין מודיעין מות ימי של אדם. "ואדעה מה חדל אני". אמר לו: בשבת תבוא. אמות בשר
38 בשבת! ימי לו: כבר היע מלכות שלמה בך, ואין מלכות נוגעת בהקדשת אפי' כמלא נימא. אמות בערב שבת! אמר לו: "כי טוב
39 יום בהצריך מאלף" טוב לי יום אחר שאתה וישב ועוסק בתורה מאלף עולות שעתיד שלמה בך להקריב לפני על גבי המזבח.

שבת. פרק שני - במה מודליקין דף לא עמוד א - מותר מהדרת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"
 קמז רש"י תוספות

1 שהקרו. ונתקרב. כמו ש'ממירן את הימים' ש'דמדין (דף כהה) - מי כאן הלל. כלום כאן הלל? ולשאן לגישא ישראל: מפני מה ראשן של כבליים מנגליות. בלוגה בלוג. שאינו עגול. לישאן אתרביא: ראשן של כבליים סגולג - עגול: תרבות. רבות: שדרים בין החולות. ורחה נושבת ונכנס בתוך עיניהם. ובמקום אחר "מפרש תרבות לשון עגולות בית מושב שלחן. ואף כאן אני אומר כן. ומפני שדרים בין החולות שיה אולם המקום. שלא יתא סדק של עיניהם ארוך כשלנו ויכנס בו החול. וכן גרליהם של אפרקים רחבת - שלא יתקבש בבצעי המים. ורחבותיו מפרשים: שדרים בין בצעי המים והלכין יתפן. ותחפשיין גרליהן. לפי שהמגלע דוחק הרגל ומעמידו על פסו שלו: כ"ר הוא הלל ראי לקר: והוציא בנופיה. ודנתא: הכא

2 לקבל דברי תורת חזן מדרב אהרן. וכן נר
 3 הכא להחזיר וקבל עליו דברי תורה חזן
 4 מדרב אהרן - אין מקבלין אותו. ומסכת
 5 בכורות (דף ה) ג' י"ד. וקמן על הבמות
 6 שסופו שירגילנו לקבל עליו. ולא דמיא תא
 7 ל"דחן מדרב אהרן - שלא יהו כופר בתורה
 8 שבעל פה. אלא שלא יהו מאמין שיהא מפי
 9 הגבורה. והלל הובטש שאמר שילמנו? סימן
 10 עליו: אפי' לא. בהן תשרי: לאו עליו קא
 11 מסבת. מנין אתה יודע שוו אלהו בו בית -
 12 אלא שלמדתיך וסמכה עלי. דעל פה נמי
 13 סמוך על דברי אמת הבגין. מקל שיהא אמת
 14 אורך. ומתירא שוו אורך הבגין. שהיו קוצנין
 15 עם האומנין וכן דק אמות בכך וכן דמיס:
 16 דעלך מני להקדיח אל תעביר. ידעך ודע
 17 אביך אל תעוב (משלי כ) - זה הקב"ה. אל
 18 תעבד על דבריו. שברי עליו שואב שעבדו
 19 מברך על דבריו. ל"א חבירו משט. כגון
 20 גדלה נגבה יתואר רוב המצות: אריך. שאר
 21 דברי תורה: פ"ד. דתא מילתא הוה
 22 לדעת אביך דק שואב דיל גמור ודע: פ"ד.
 23 מלמד תעבות: טכסיס. חייטין ארבי המלך
 24 לפי הבמות: שישתן. הגרים הללו: סדר
 25 ויעים. שעל אמתות האדם סומך להפריש
 26 מעשותיו כראוי: חוסן. לשון יורשין. ועל ידי
 27 אשה נולדו יורשין: סדר ניקין. משיגען
 28 מולדו להפריש מריוק ומתחתיב מנין: דעת
 29 גדיף מתקמה: היא אוצרו. הוא עיקר החשבון
 30 בענין לאצור ולעשות געולה לזרון: קבוע
 31 עתים: לפי שאדם צריך להתעסק בדרך ארץ.
 32 שאם אין דרך ארץ אין תורה. היצור לקבוע
 33 עתים לתורה דבר קבוע. שלא יושך כל היום
 34 לדרך ארץ: בפרהי ורביה. היינו חוסן: צפית
 35 לישועה. לדברי הנביאים: הבנת דבר מתוך
 36 דבר. היינו דעת: כל חופשיין ארץ מלחה
 37 ומשמרת את תפירות מדהלל: ואינו חושש
 38 למעברה בדמי חסין. ולאגו אונתא היא -
 39 שדרי שמריתו בכ"ר:

1 **שהקרו זה את זה, אמרו: כל מי שילך ויקניט את הלל**
 2 **- ויבול 'מאזת וזו. אמר אהר מרס: אני אקניטנו. אותו**
 3 **היום ע"ש תיה, והלל חפף את ראשו. הלך ועבר על פתח**
 4 **ביתו, אמר: מי כאן הלל? מי כאן הלל? נתעמף ויצא**
 5 **לקראתו. אמר לו: בני, מה אתה מבקש? א"ל: שאלה**

6 **יש לי לשאול. א"ל: שאל בני, שאל! מפני מה ראשיתו של כבליים מנגליות? א"ל: בני, שאלה**
 7 **גדולה שאלת - מפני שאין להם חיות פקחות. הלך והמתין שעה אחת, חזר ואמר: מי כאן**
 8 **הלל? מי כאן הלל? נתעמף ויצא לקראתו. אמר לו: בני, מה אתה מבקש? א"ל: שאלה יש**
 9 **לי לשאול. א"ל: שאל בני, שאל! מפני מה עיניהן של תרומיוין תרובות? אמר לו: בני, שאלה**
 10 **גדולה שאלת - מפני שדרין בין החולות. הלך והמתין שעה אחת, חזר ואמר: מי כאן הלל? מי**
 11 **כאן הלל? נתעמף ויצא לקראתו. א"ל: בני, מה אתה מבקש? א"ל: שאלה יש לי לשאול. א"ל:**

12 **שאל בני, שאל! מפני מה גרליהם של אפרקים רחבות? א"ל: בני, שאלה גדולה שאלת -**
 13 **מפני שדרין בין בצעי המים. אמר לו: שאלות הרבה יש לי לשאול, ומתרא אני שמא תכעס.**
 14 **נתעמף וישב לפניו, א"ל: כל שאלות שיש לך לשאול - שאל. א"ל: אתה הוא הלל שקורין**
 15 **אותך נשיא ישראל? א"ל: הן. א"ל: אם אתה הוא - לא ירבו פומדיך בישראל. א"ל: בני,**
 16 **מפני מה? א"ל: מפני שאבדתי על דך 'מאזת וזו. א"ל: הוי יהיר ברוחך, כ"ר הוא הלל**
 17 **שמתב על דך 'מאזת וזו 'מאזת וזו - והלל לא קפיד. ת"ר: מעשה בגוי אחד שבא לפני**
 18 **שמאי, אמר לו: כמה תורות יש לך? אמר לו: שתיים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. א"ל:**

19 **שבכתב - אני מאמינד, ושבעל פה - איני מאמינד. גיירי ע"מ שתלמדני תורה שבכתב. גער**
 20 **בו והוציאנו בנופיה. בא לפני הלל - גייריה, וימא קמא א"ל: א"ב ג"ד, למחר אפך ליה. א"ל:**
 21 **והא אתמול לא אמרת לי הכי? א"ל: לאו על דדי קא מסכת? דעל פה נמי סמוך עלי. שוב**
 22 **מעשה בגוי אחד שבא לפני שמאי, א"ל: גיירי ע"מ שתלמדני כל התורה כולה פלגא עומד**
 23 **על רגל אחת. דחפו באמת הבגין שברו. בא לפני הלל, גייריה. אמר לו: דעלך קני להקדיח**
 24 **לא תעביר - זו היא כל התורה כולה, ואךד - פירושה הוא, זיל גמור. שוב מעשה בגוי**
 25 **אחד שהיה עובר אחורי בית המדרש, ושמע קול סופר שהיה אומר 'אלה הבגדים אשר עשיו**
 26 **חושן ואפוד' אמר: הללו למי? אמרו לו: לכהן גדול, אמר אותו ג' בעצמו: אהן ותאגריה,**

27 **בשביל שישמיעו כהן גדול. בא לפני שמאי, אמר ליה: גיירי על מנת שתישמיעו אתן הגדול.**
 28 **דחפו באמת הבגין שברו. בא לפני הלל - גייריה. א"ל: כלום מעמידין מלך אלא מי שידע**
 29 **טכסיס מלכות? לך למוד טכסיס מלכות. הלך וקרא, בין שהגיע 'ותהי תרבי יומת' אמר**
 30 **ליה: מקרא זה על מי נאמר? א"ל: אפי' על דוד מלך ישראל. נשא אותו ג' קל וחומר בעצמו:**
 31 **וכה ישראל שנקראו גנים למקום, ומתוך אהבה שאהבם קרא להם 'בני בכורי ישראל' - כתיב**

32 **עליהם 'ותהי תרבי יומת', גר תקל שבא במקלו ובתרמילו - על אחת כמה וכמה! בא לפני שמאי, א"ל: כלום ראוי אני להיות**
 33 **כהן גדול? והלא כתיב בתורה 'ותהי תרבי יומת'! בא לפני הלל, א"ל: ענותן הלל, ויחזו לך ברכות על ראשך ששקרבתי תחת**
 34 **כנפי השכינה. לימים מרוונו שלשמן למקום אחד, אמרו: קברנוהו של שמאי בקשה לטורדנו מן העולם, ענותנותו של הלל קרבנו**
 35 **תחת כנפי השכינה. אמר ר"ל: מאי דכתיב 'ותהי אמונת עמך חוסן' ישועות נכבחת דעת וגו' - אמונת' זה סדר ורעים, עמיד'**

36 **זה סדר מועד, 'חוסן' - זה סדר נשים, 'ישועות' - זה סדר ניקין, 'הכמת' - זה סדר כרשים, 'ידעת' - זה סדר מחרות. ואפי'ה**
 37 **'ראתה זה את אורגך', אמר רבא: בשעת שפוכינין אדם לדין אומרים לו: נשאת ונתת למקום, בקעת עתים לתורה, עסקת בפרי,**
 38 **צפית לישועה, פלפלת בקבוכה, הבגת דבר ממוך דבר? ואפי'ה: אי יראת ה' היא אוצרו - אין, אי לא - לא. מישל לאדם שאמר**
 39 **לשלוחו: העלה לי כור חייטין לעליה. הלך והעלה לו. א"ל: עירבת לי כהן קב חומטון? א"ל: לאו. א"ל: מוטב אם לא העלייתה.**
 40 **תנא דבי ר"ל: מערב אדם קב חומטון כבוד של תבואה, ואינו חושש. אמר רבה בר רב הונא: כל אדם שיש בו תורה ואין בו**

1 וכוותר' על מנת לבנות במקומו. ור"ש פטר אפי' כסותר על מנת לבנות במקומו אלא
 2 במקום שעי' סתירה יש תיסק (בבבן אחרון) יותר משלא היה בנין הראשון משולם
 3 שם. כגון בפתיחה שצריך להבחיב; דהיינו ר' שמעון כדאמר בסבון. ואם אמרו: לר'
 4 שמעון, אין הדא נתן בפרק 'כלל גרול' (למקן דף עג) 'המכבה הסותר', בשלמא מוכח -
 5 משכחת לה דתוספתא בדפריש, כגון לעשות פתחין.

6 אלא סותר - לא משכחת שיהא מתקן בסתירה 1
 7 זו יותר משלא היה בנין שם משולם. ואמאי חייב 2
 8 לר' שמעון? ויל' בדלוחה משכחן לטפסן לה, ולא 3
 9 היה כיובי במשכן כי'א לעשות פתחין - ולחייב לא 4
 10 מחייב רש' אלא כבדו; אבל סותר אשכח 5
 11 במשכן שאין מתקן בסתירה זו יותר משלא היה 6
 12 בניו שם משולם, ולחייב מחייב שם אפי' רש' 7
 13 ואי'ה' כיון דסותר ומכבה בענין ע"מ לבנות 8
 14 ולחבועי, אי' כי בפרק 'כלל גרול' (שם) דהנה 9
 15 'המכבה הסותר' - ודו' ליה למיטני 'המכבה' 10
 16 ע"מ לחבועי' דהסותר ע"מ לבנות' כי היכי 11
 17 דקתני 'המתקן ע"מ לבנות שתי אריות, הוקיעו 12
 18 ע"מ לפתור שתי פתירות' ויל' דהתם נמי לא 13
 19 קתני ליה אלא משום דבעי למיטני שיעורא 14
 20 דשתי אריות ושתי פתירות. אבל במכבה וסותר 15
 21 על מנת לחבועי' ולבנות לו שהוא - מיידיב, לא 16
 22 איצטרך למיטני;

13 על 14
 15 בלשון ויני קורין לאחת הן - תסתים. דרש בר עולאי: מאי דרתיב "אל תרשעו תרבה וגו'", תרבה
 16 הוא דלא לרשע, הא מעט לרשעש? אלא: מי שאכל שום וריחו נודף, יהוור ויכאל שום אחר
 17 ויהא ריחו נודף? דרש רבא בר בר עולאי: מאי דרתיב "כי אין הרצועות למונים ובראי אולם"
 18 - אמינא רבא: לא דיין לרשעים שאינן פתחין ועצבין מים המפירה, אלא שפכם בריא לזון פאולם.
 19 ותינו דאמר רבא: מאי דרתיב "יה דרשם כרמל" - יודעין רשעים שדרשם בריהו, ויש להם
 20 חלב על פסלם. שפאו האמר שקחה היא מהן - תל' ו'איתריהם כפיהם רצו סלה". כדחם על
 21 תני כו'. ר' יוסי כמאן ס'ל? אי בר' יהודה ס'ל - אפילו בהנהג' נמי לחייבי. ואי בר' ס'ל -
 22 פתיחה נמי ליפמרו? אמר עולאי: לעולם בר' יהודה ס'ל. וקסבר ר' יוסי: סותר על מנת לבנות
 23 במקומו - דתי סותר, על מנת לבנות שלא במקומו - לא הוי סותר. אל' רבא: מפרין כל מלאכות
 24 ילפינן להו ממשכן ותרם סותר ע"מ לבנות שלא במקומו הוא! אל': שאני התם, כיון דרתיב
 25 "על פי ה' יחגנו" - בסותר ע"מ לבנות במקומו דמי, ור' יוחנן אמר: לעולם בר' ס'ל, ומאי שפא
 26 פתיחה - כדאמר רב המנונא ואיתימא רב אדאי בר אדאי בר אדאי: הוהא בפתיחה שצריך לרבהה כסקינן,
 27 דתברתיא אפילו ר' שמואל דקא מתקן. אמר רבא: דיקא נמי דקתני "שהוא עושה פתח" ולי
 28 קתני "מפני שעושה פתח" - ש"מ. מותניו' על שלש עבירות נשים מותרות לרדתן; על
 29 שאינן ויחירות בגדה, בחלף, ובהדלקת הנר. גמ' נדה מ"ט א"ר יצחק: היא קלקלה בחדרי בטנה
 30 - לופקת תלחה בחדרי בטנה. תינה נדה, חלף ותרלקת הנר מאי איכא למימר? - כדדרש תהוא
 31 גלילאה עליה דרב הסדאי, אמר הקב"ה: רביעית דם נתתי ככם - על עסקי דם הותרתי אתכם,
 ראשה

1 יראת שמים יודעת. לפתחים היוצנים, שדרך להם נכנסים לפניהם. כהן אם ירא
 2 שמים הוא - נעשה חדר לשמור ולעשות, ואם לאו - אינו חס לתורה; כתי' ציל.
 3 באיזה פתח נכנס, לפתוח את הפנימיים: (א) (ואינא) אמינא קל' כלומר: אהא משעתק
 4 בשבתו: הן יראת ה' ויחדה היא היראה בעולם: מי שאכל שום וריחו נודף בו,
 5 פירוקא הוא. כלומר, כתי' קאמר קרא: אם
 6 רשעת מעט - אל תוסף על רשעתך, דמי
 7 שפאלו שום וריחו נודף בקר לחדרי, כלום
 8 יארו? דרשין ועצבין. וטריקון דחריצובות:
 9 כאלום. שפתחו פתוח ורקה: זה דרשם. לעיל
 10 מניה כתיב 'קרבם תימונו לעולם', דרשינו
 11 קבורה ותרד תיב' וזהו חוב' וזהו דרשם כלומר,
 12 כלומר: יודעין הם שזו דרשם - אכל כסל למו.
 13 כליתיהם מופיעין בחלום מתישבי
 14 (ככליתיהם מחשבת סופם. ושפא אמר
 15 ממתת תחלב שכחו וקרי הם שוגגין - תל'
 16 ו'איתריהם' - את העתיד לבא לנפשי' אחר'
 17 אקדם כפיהם יצרו ויספדו תמיד, ואפע"כ -
 18 אינן חורזין: אפי' בפתיחה נמי ליפסר. דרש
 19 על הפתיחה נמי אינה צריכה למלאכה
 20 לגופה. דמלאכה היינו כיבוי, וכיבוי עצמו
 21 אינו צריך לו. דאם לא הוהבנה מעולם הוה
 22 ניקא ליה אם מתחלה הוהבנה, הואיל וקס'
 23 עליה, כי יתא בה שפי הוה ניקא ליה בה.
 24 לעולם כתי' יהודה כבדו ליה. דמשמע אין
 25 צריכה לגופה לא מיטעו, הואיל וצריכה
 26 לרבה אחר - מלאכת מחשבת הוא, וכי
 27 מכבה על משום דייקא דשמן ונה, היינו
 28 מבעיא דספור - קסבר דסותר ע"מ לבנות
 29 במקומו - דתי סותר. כל מקלסל דשבת - דתי
 30 סותר. דלאו היינו מלאכת מחשבת. וסותר
 31 דתני "בבנות מלאכות דמתישבי - סותר ע"מ
 32 לבנות הוא, ואינו יכול לבנות אלא אם כן
 33 סותרו, והשתא לאו קלקול הוא, דרי' קבר.
 34 דאם במקומו חוור ונבנה הוא דמתישבי
 35 אסתידי, ואי אל - לא. ומכבה ומיקא דסותר
 36 הוא. וכן קורע ודומקא דסותר. ולחייב נתן
 37 כסודרע ע"מ לחפור' וכן מוחזק תנן ע"מ
 38 לבנות; דבולס סותר נידוח. הלכך, על
 39 הפתיחה חייסא דיידיא אינה אלא לחדליק.
 40 הלכך: מכבה על מנת לחדליק - היינו
 41 במקומו. אבל כי חס על הנר או על השקון,
 42 ועל הפתיחה אינו חס ואינו חושש אם
 43 משליכה. אפי' צריך לשמון לחדליק בו פתיחה
 44 לאתרא וזמן בתוך נר זה - אין זה סותר
 45 ע"מ לבנות במקומו. שאין הכיבוי וההבערה
 46

1 יראת שמים, דומה לנזכר שסקרו לו מפתחות הפנימיות
 2 ומפתחות החיצונות לא מסרו לו. כתי' עילוי' מפרין רבי
 3 נאי: קבל על דלית ליה דרמא, ותרמא לדרמא עבדי.
 4 אמר רב יהודה: לא ברא הקב"ה את עולמו אלא כדי
 5 שייראו מלפניו, שנאמר 'והאלהים עשה שיראו מלפניו'.
 6 ר' סימון ור' אלעזר הוו יתבי, חלוף ואול ר' יעקב בר
 7 אהא. אל' חד לתבריה: ניקו מקפמיה, דנבר דחילי קמאין
 8 הוא, אל' אודי: ניקו מקפמיה; נזבר בר אריין הוא. אל':
 9 אמינא קד' אמא דנבר דחילי קמאין הוא - ואמרת' לו את
 10 "בר אריין הוא"? תסתים דרבי אלעזר הוא דאמר "נזבר
 11 דחילי קמאין הוא", דאי' ר' יוחנן משום ר' אלעזר: אין לו
 12 הרקב"ה בעולמו אלא יראת שמים בלבד, שנאמר 'ועתה
 13 ישאל' מה ה' אליהו שואל מעמך כי אם ליראה וגו'".
 14 וכתוב "ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה וגו'", שפן

1 לא בשמן ולא בנין אלא בפתיחה. הלכך, לא שייכא סתירה ובגן אלא בפתיחה. וכן דאין מחשבת סופו לחזור ולחדליק פתיחה זו - אין כאן עוד כגון במקום סתירה. ודקתני
 2 "שהוא עושה פתח" - כלומר: מפני שחם עושים פתח מחתלה, ותמרת לחזור ולתאוו בה אור, ואיכא כגון במקום סתירה. ורבותינו מפרשינן: ר' יששון - איכא למימר מיבע
 3 ליה למידי אעניינא ולא לחדליק. ולי נראה שאין צריכין אגו לזונח זה. דמשום דאיכא למימר לית לן למיפטרות. שברי הוא יודע למה חס עליהן, וסופם כן אינו אלא לחדליק
 4 בו פתיחה. ומשכן סותר על מנת לבנות שלא במקומו הוא. שקויו סותרין אותו בחגיגה זו, ונוסעים למקום אחר וחונים. וחורזים ומקמינן אותו: כתי' שמעון, דפטר ליה משום
 5 דאין צריכין לגופה. ובחס על הפתיחה היינו עומא דמתישבי - כגון שצריך להבחיב, שלא הוהבנה כמיעוד יום. וכיבוי זה צריך לגופה, שיהא הולכו נוח לאחז בה כשיבא
 6 לחדליקה: שהוא עושה פתח. שהוא מתכוין מקום לעשותה כמין פתח עכשיו. אלמאי: כבדו החרור לגופו מיד, ולא קמינן נעשית פתח מתחילתו. שהוהבנה, דנעמי למימר
 7 טעמא משום שדב בת הוא דאיכא כגון במקום סתירה. מ' מה שאין כן בשמן ונר דלא שייך בוהו כגון סתירה: "בשעת לידתך". כגמ' מפרש מאי שפא שעת לידתך: גמ'
 8 כפי גרסתינו. בגדה מאי טעמא: כחדרי בטנה. מקור דמה: קלקלה. מרדכי: רביעית דם. דם זה אדם תליון בה:

שבת. פרק שני – במה מודליקין דף לב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 קריא רש"י

1 ראשית קראתי אתכם. ראשית הבואותי (מ:א) עסקי ראשית. ראשית ערסותיכם (במדבר טו) תרני נופל נשמכתם. ותאבד רביעית זרעכם ויבדקו נרכם. ויבטל שם
 2 ראשיהכם. ונשים נטושו על כך. כדאמרין בבבאראי רבה. היא איבדה חלתו של עולם – שעל ידה נטרד ארדור שנתרם כחלה. וכתבה נרו של עולם. ויפקדה דמו. ועוד.
 3 שצריך תבית מלון בה: נפל תורא. לארץ. שהוא עומד לשחיתה. הכל אומרים: תרוד לסבינא עד שלא קום, ויהא טורח להשליכו. כך. הוול ואיתרע מוקלה – מוזננת
 4 פורענותה לבא: מפיש מירוס אמרוא. הרבה פשעים השפחה. וכולן תלקה בהקטנה אחת: מפיש. תרבה: מירוס. פשעו והתקרה: חסרוא. טרדור בלעז. כלומר: אשה עומדת
 5 לסיור לידה על עונשה של תורה. ומצופין לה

6 עושין הרבה לאותו מלקות: שבקיה לרואי. 1
 7 לסיור. איך צריך להפילו שהוא פול
 8 מנאלי. כך ראשית עומדת לילד שמתעברת.
 9 והיא צריכה לבקש להקביה לפתח הרחמה.
 10 והוא נמנע – והיא מתה מאליה. כל הני – 4
 11 משל הדיין נגדו: רעיא תורא ועיני רהיטן. 5
 12 קלים לרדף: ואינו יכול להצניח ולהצילתו על
 13 סרדון: אבב חוסימי מילי. שגדאה באה לפני
 14 גדרת צאן – והיא מרבה עמה להלקות
 15 על פניה. ואב רבי – לבית הירי של צאן
 16 באז לחשבו. גדרות צאן מתרגמין
 17 חוסיין דבין (במדבר לב) כלומר: האשה
 18 שקטיה בעבריות. פשימי שבחיותיה חולין.
 19 ואין כח במטקטג להפזיר ענה. אבל
 20 משהיגיה לפתח הסנהא וצריכה לניס – שם
 21 מוכרין ענותיה ומעשיה. אם רפיה היא
 22 לנס אם לא: אבב תנאיתא אורי
 23 ויכרמי. לפתח התנה. שמתקין בו מונות
 24 ויש עם עושה. הרבה אחיה ורובה אהבים
 25 יש. וכל נגישה אהבים: אהבים: 15
 26 אבב ביוני. במקום שיש הפסד ועוני – לא
 27 אחי ולא כרמי. כך. בשעת הסנהא הורה
 28 מוקלה וחשבותיה. והדול פרקליטן אלה:
 29 וגבי רואי סביקין. מנשים שלום. להחזיר
 30 עונם וכוונתם: ענין נשי. כל מקום סנהא. כגון
 31 כרן נטוי. ויוצא לדרך: וילאמי סביקין. כבר
 32 דינא על תנאין. ומתפסקת בהדיה: כרמי
 33 ספקה שעבורן בה את התורה. גריה. הספיקה
 34 שלא היה נקי: מניין. פתחין. קמיני
 35 מכל התקדים. והקטן ותקמטן ויחית
 36 בשביל התקדים אשר עשיתי: וגר: ויא
 37 השואה. שמשקבת בו רוח דרומית תוקה.
 38 המפלת חמות וטורקת אליה: לבני קבלי.
 39 שלא יפל רוח עליה: פמני להביא
 40 ראה. מאחר שהוא נופל – צריך למצוא
 41 ממנו ומעשיו ראה לכות: ששתי ימי
 42 בראשית. בכתבי קורא הדרות מראש:
 43 (ישעה מא) – שנגלו לפני הדרות,
 44 ומעשיהם. וקיסר פורענותם: שתי. ששיתיה
 45 תורה עדיין לא נפל זה. והכתוב קראו נופלי:
 46 על ידי חייב. ביה זה. שלא קיים מצות
 47 מעקה: אומרים. העומדין שם: שכן דרך כל
 48 המותנים. כדומן בסנדורין: שקל המותנה: יש לו חלק בו. שכן מצונו בענין שאמר לו יהושע בו. כפ' נגמר הדין (סנדורין דף מד): לשיק. מצויים שם מריבות
 49 ובעלי דינים בכרים ויראליים: דומה כמו שצפסר לברכות. להוליכו לפני השופט: חש בראשו. חששא בעלמא. מוחש קל: נתגזרו בקולר. הני טפי משנמסר לסרדיט. וגרע
 50 מעולה לגרודם. שאין דנין שם אלא לכרינה. ועל סרדון חמור. וצריך פרקליטין גדולים: עלה לפשה. שקלה הרבה. שצריך לעלות וליפול למשקבו: ואילו הן פרקליטין. (א)
 51 על שבת. (ב) רצו כבוד של מעלה – תשובה ומעשים טובים: באותו פלאך. שמולין עליו וכות. והוא אחר מני אלק. ואפילו הוא עצמו מעיד עליו חובה – ניצול באת
 52 על שבת. שצאמר מליץ אחד מני אלקי המליטו על מלאך אין אלא אתה מאלקי להדי. ושמועט מני שומלךאן מליץו הני אחד מני אלקי דנאן מלאך. כתיב. מכלל
 53 דהשאר מגידים עליו חובה. אלא מדלא כתיב: אם יש עליו מליץ מלאך אחד מני אלקי איכא למדודשה אמלאךא ואמליצה: וילדות. בשעת לידתו: שלש עבדות. הך דמתניתין:
 54 וילדות. בחרות. ואפילו שלא בשעת לידת: רבי אחא אומר. הילדות מתול על עון שמקבשות: איתא. כך היו קורין מנגלות שלהם – פריטי. ובלשוננו משטיר: בית עם.
 55 לשון כזיו. שמקבצין בו דכל: ולאין תקיש ארמי. אין קורין אותו ארון הקדש: פרקי. עונת שבדוקין אותו: כון בשעת סנהא. כרנן דאמר: וילדות: דבקי. שמדבקין
 56 ומקרבין מיתה לפני זמנה. בר אלעזר דרני ילדות:

1 ראשית קראתי אתכם – על עסקי ראשית הוחרתי אתכם, 1
 2 נשמתי שנתתי בכם קרויה גר – על עסקי גר הוחרתי 2
 3 אתכם. אם אתם מקיימים אותם – מוטב, ואם לאו – 3
 4 תרני נופל נשמכתם. ומ"ש בשעת לידתו? אמר רבא: 4
 5 נפל תורא – תרד לסבינא. אבוי אמר: מפיש מירוס 5
 6 אמתא – בתד מחמרא לריון רב כהדא אמר: שבקיה 6
 7 לרואי דמנפשיה נפיל. מר עוקבא אמר: ועיא תורא ועיני 7
 8 ורהיטן אבב חוסימי – מילי, ואבוי רבי – חשלבנא, רב פפא אמר: אבב חוסימי נפשי אחי 8
 9 ומרמי, אבב ביוני – לא אחי ולא מרמי. וגבי חיבא מבידקי? אמר ריש לקיש: בשעה 9
 10 שעוברים על הנשר. גשר ותו לא? אמיא: פעין גשר. רב לא עבר במבארא דיתבי ביה גוי, 10
 11 אמר: וילמא מופקד ליה דינא עליה, ומתפסקא בהדיה. שמואל לא עבר אלא במבארא דאית 11
 12 ביה גוי, אמר: שמואל בתרי אומי לא שליט. ר' ינאי בדיק ועבר. ר' ינאי למעמייה, דאמר: לעולם 12
 13 אל עמוד אדם במקום סנהא לומר שעושים לו נם – שמואל אין עושים לו נם. ואם עושים לו נם 13
 14 – מניין לו מבידקו. אמר רבי תימן: מאי קראה – קטנתי מכל החסידים ונפל האמת. רבי 14
 15 וראי ביומא שותא לא נפיק לביני דיקלא. אמר ר' יצחק בריה דרב יהודה: לעולם יבקש אדם 15
 16 רחמי שם יחלה, שאם יחלה – אומרים לו: הבא וכות והפטר. אמר ר' יצחק בריה דרבא 16
 17 – רבי פול הופל ממונו ממונו לתיבא ראה תנא דבי רבי יצחקא לו יפול המופל ממונו (ממונו) 17
 18 ראי זה יפול ממשתי ומי בראשית שתרתי לא נפל והכתוב יקראו נופל אלא שפגלגלן וכות על 18
 19 די ובאי וחובה על ידי חיב. ת"ד מי שקלה ונטה למוות אומרים לו התודה שכן כל המומתין 19
 20 מתדיין אדם ויצא לשוק והי דומה בעיניו כמי שנסמסר לסרדיט חש בראשו והי דומה בעיניו 20
 21 כמי שנתגדוה בקולר עלה למשה ונפל והי דומה בעיניו כמו שהעלוהו לגרודם לידון שכל העולה 21
 22 לגרודם לידון אם יש לו פרקליטין גדולים ניצול ואם לאו אינו ניצול ואילו הן פרקליטין של 22
 23 אדם תשובה ומעשים טובים ואפי' תשע מאות ותשעים ותשעה מלמדים עליו חובה. ואחד 23
 24 מלמד עליו וכות – ניצול, שצאמר "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלקי להדי לאדם ושרו 24
 25 ויחננו ויאמר פדעוהו מדרת שחת וגו'". ר' אלעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אמר: אפילו תשע 25
 26 מאות ותשעה פדעוהו פאותו מלאך לחובה ואחד לכות – ניצול, שצאמר "מליץ אחד מני 26
 27 אלקי". תנו רבנן: על שלש עבדות נישא מתות וילדות, רבי אלעזר אמר: נשים מתות וילדות. 27
 28 ר' אחא אומר: בעון שמקבשות צויות נשים בנשים בשבת, ו"א: על שקורין לארון הקודש "אינא". 28
 29 תניא, ר' ישמעאל בן אלעזר אומר: בעון שני דברים עמי הארצות מתים – על שקורין לארון 29
 30 הקודש "אינא", ועל שקורין לבית הכנסת "בית עם". תניא, ר' יוסי אומר: שלשה דברים מיתה 30
 31 נבראו באישה ואמרו לה: שלשה דברים מיתה, גדה וחלה והדלקת הנה. תניא ר' אלעזר, והרא 31
 32 כרבנן. תניא, רשב"ג אמר: הלכות הקדש תרומות ומעשרות הן הן גופי תורה, 32

1 המותנים. כדומן בסנדורין: שקל המותנה: יש לו חלק בו. שכן מצונו בענין שאמר לו יהושע בו. כפ' נגמר הדין (סנדורין דף מד): לשיק. מצויים שם מריבות
 2 ובעלי דינים בכרים ויראליים: דומה כמו שצפסר לברכות. להוליכו לפני השופט: חש בראשו. חששא בעלמא. מוחש קל: נתגזרו בקולר. הני טפי משנמסר לסרדיט. וגרע
 3 מעולה לגרודם. שאין דנין שם אלא לכרינה. ועל סרדון חמור. וצריך פרקליטין גדולים: עלה לפשה. שקלה הרבה. שצריך לעלות וליפול למשקבו: ואילו הן פרקליטין. (א)
 4 על שבת. (ב) רצו כבוד של מעלה – תשובה ומעשים טובים: באותו פלאך. שמולין עליו וכות. והוא אחר מני אלק. ואפילו הוא עצמו מעיד עליו חובה – ניצול באת
 5 על שבת. שצאמר מליץ אחד מני אלקי המליטו על מלאך אין אלא אתה מאלקי להדי. ושמועט מני שומלךאן מליץו הני אחד מני אלקי דנאן מלאך. כתיב. מכלל
 6 דהשאר מגידים עליו חובה. אלא מדלא כתיב: אם יש עליו מליץ מלאך אחד מני אלקי איכא למדודשה אמלאךא ואמליצה: וילדות. בשעת לידתו: שלש עבדות. הך דמתניתין:
 7 וילדות. בחרות. ואפילו שלא בשעת לידת: רבי אחא אומר. הילדות מתול על עון שמקבשות: איתא. כך היו קורין מנגלות שלהם – פריטי. ובלשוננו משטיר: בית עם.
 8 לשון כזיו. שמקבצין בו דכל: ולאין תקיש ארמי. אין קורין אותו ארון הקדש: פרקי. עונת שבדוקין אותו: כון בשעת סנהא. כרנן דאמר: וילדות: דבקי. שמדבקין
 9 ומקרבין מיתה לפני זמנה. בר אלעזר דרני ילדות:

1 **מקרא** נדרש לפניו ולבני פניו. ומה לר"י: דבפי' קודשין (דף דל. תוס') דאמר כל
2 מצות עשה, בו. ופרקי' ונקיש מוזה לתלמוד תורה. ור' ילפסירי נשים ממוזה. כי
3 הדי' דפסירי מלמדו תורה משני: לא ר', דתובי' למען ריבו ימיכם' וגו' אטו גברי בעו
4 זדי, נשי לא בעו זדי: והשתא את קמי אתלמודו תורה, דמישבע, אע"פ שאין
5 גושים חיובי'. ור' יל' רבתי' הוה חמיבינין נמי
6 מתיא טעמא - אי לא מיטע קרא בדריא, דתובי' ו
7 'ולמדתי אותם את בניכם' ולא את בנותיכם. 8
8 אבל ממוזה לרביא מיעוש אלא היקשט מתיא
9 טעמא את לן למימר דאין להקיש: **רבי** הורדה
10 הנשיא היינו רבי, ורבי בעון נדרים קאמר. 11
11 ורבא לא משני דאף בעון ביטול תורה קאמר.
12 בדמיני למען דף ל' ובי אף על לשון דרבי
13 הדחם שדיך למימר דאף קאמר, רבבי' ריהטא שניה
14 שמביא אחריה קמי אפי' אנתא קמא דקאמר על
15 לשון דרבי, וקאמר איהו אף שאובלים רבי' 8
16 שאינם מתוקנים. אבל רבא, אי אף קאמר - אי' 9
17 ברייתא דלעיל דעל אף את' ק' ויהי ליה למיעט
18 דמי' 'בעון ביטול תורה':
19 בעון 'ציצית' בו. ודאף במימה שהיו מלבושיהם
20 כך בארבע נפשות, וזו נעשים מי שלא
21 היה להם 'ציצית'. כדמוכח (מנחות גב, ג) א"ל
22 מלאכי לרב קטינא: בו. אבל השתא, שאין
23 העולם גורלים במלבושים באלו אין צריך לקנות.
24 אי טוב לקנות טלית ולברך עליו בכל יום.
25 כדאמר בסוף פרק קמא דסוטה (דף ד"ג) ובי
26 לאכול מפריה היה רוצה משה: אלא אמר משה
27 משה שאוכל לקיים ותקיים על ידי. ותלוי:
28 ה"ג

1 **ונמסרו לעמי הארץ, תניא, רבי נתן אומר: בעון נדרים**
2 **מתה אשה של אדם, שנאמר "אם אין לך לשלם למה**
3 **יחם משפךך מתחתיו". רבי אומר: בעון נדרים גנים מתים**
4 **בשמן קטנים, שנאמר "אל תתן את פיך להטמא את בשרך**
5 **ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצוף האלהים**
6 **על קולך והחל את מעשה ידיו". איהו הו' מעשה דיו**
7 **של אדם - רבי אומר: בניו ובנותיו של אדם. ח"ר, בעון**
8 **נדרים גנים מתים - דברי ר"א בר"ש, ר' יהודה הנשיא**
9 **אומר: בעון ביטול תורה. בשלמא למהן דאמר בעון נדרים**
10 **- כדאמרן, אלא למ"ד בעון ביטול תורה - מאי קראת?**
11 **דכתוב "לשואו הביתו את בניכם מוסר לא לקחו". ר"נ**
12 **בר יצחק אמר: למ"ד בעון נדרים נמי מהבא - "לשואו**
13 **הביתו את בניכם" - על עסקן שואו. מפר, ר' יהודה**
14 **הנשיא היינו רבי, ורבי בעון נדרים קאמר! בפר דשמייה**
15 **מ"ר א"ר בר' שמעון, פליגי בה ר' חייא בר אבא ור' יוסי,**
16 **חד אמר: בעון מוזה, וחד אמר: בעון ביטול תורה. למ"ד**
17 **"בעון מוזה" - מקרא נדרש לפניו ולא לפני בניו. ולמ"ד**
18 **"בעון ביטול תורה" מקרא נדרש לפניו ולפני בניו. פליגי**
19 **בה ר"מ ור' יהודה, חד אמר: בעון מוזה, וחד אמר: בעון מוזה -**
20 **דכתוב "ובתבתם על מוזהות ביתך" וכתוב פתריה "למען ירבו ימיכם וימי בניכם". אלא למ"ד**
21 **בעון ציצית, מ"ט? א"ר תנאי ואיתמא שלא מרי: דכתוב "גם בכנפיה נמצאו דם נפשות**
22 **איוניו נקיים". ר"נ בר יצחק אמר: למ"ד בעון מוזה נמי מהבא, דכתוב "לא במחתרת מצאתים"**
23 **- שעשאו פתחים במחתרת. אמר ר"ל: כל הנזיר בציצית וכהו ומשמשין לו ב' אלפים חו' מאות**
24 **עברים, שנא' "זה אמר ה' (צבאות) בימים ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשונות**
25 **הגוים (והחזיקו) כנגף איש יהודי לאמר נלכת עמכם וגו'". סימין: שזא חלה תרומה נגולת דינא**
26 **בשועיה וצבאותא ילויא ונבלתא. תניא, ר' תנחומי אומר: בעון שנאת חנם - מריכה רבה בתוך**
27 **ביתו של אדם, ואישתו מפלת לפנים, ובניו ובנותיו של אדם מתים בשעת קטנים. ר' אלעזר בר'**
28 **יהודה אומר: בעון חלה אין ברכה במכוננים, ומארה משתלחת בשערים, וזורעין ורעים ואחרים**
29 **אובלין, שנאמר "אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם בהלה את השחפת ואת השחפת**
30 **מכלות עינים ומדידות נפש וזרעתם לרע ורעכם ואכלתו אויביכם", אל תקרי "בהלה" אלא**
31 **"בהלה". ואם נתנין - מתברכו, שנאמר "ו[א]ישית גרוסותיכם תתנו לפתח לפתח ברכה אל**
32 **ביתך". בעון ביטול תרומות ומעשרות שמיים נעצרו מלהוריד מל אומר, ותיוקר הוה, והשכר**
33 **אבר, ובני אדם רצין אחר פרנסתן ואין מגיעין, שנאמר "ציה גם חום יגולו מימי שלג שאלו**
34 **המאו". מאי משמע? תנא דבי רבי ישמעאל: בשביל דברים שצוית אחכם בימות התמה ולא**
35 **עשיהם - יגולו מכם מימי שלג בימות האשמים. ואם נתנין - מתברכו, שנאמר "ובאו את**
36 **כל המשעשע אל בית הארץ ויהי מרף בביתו ובתנינו נמי בואת אמר ה' צבאות אם לא אפתח**
37 **לכם את ארבות השמים וירקו לכם ברכה עד פלי ד'". מאי "עד פלי ד'?" אמר רמי בר**
38 **(רב) א"ר: עד שישלבו שפתותיכם מלוטר ד' יבעון גול הגובאי עולא, והרעב הוה, ובני אדם**
39 **"שמעו הדבר הזה פרות הפשן אשר בהר שומרון העושקות דלים הרוצצות איונים"**

1 **ונמסרו לעמי הארץ, שלא מסרו לביד למנות שומרון לרבי, ונאמרה תורה את כל**
2 **אדם עליקין, והן הן גופי תורה, שחברים אובלין פתן וסומכין שניטל ממנו חלה**
3 **ותרומה ומעשרות. והקדש נמי מסור לכל אדם להקדיש, וכל הקדש ע"פ כל אדם.**
4 **והן גופי תורה, שהיינו צריכים לחוש במשלתלין שקא הקדישו הוור בו. ואע"פ דמתקן**
5 **רבנן דמאי - מ"מ תורה האמיתית. ורבותי**
6 **מדרשים הלכות הקדש - כגון יין לנסכים.**
7 **בדמיני דרבימר קבשי' (הגינה דף כזו)**
8 **שמעו תאשר נאקנים עליו. וקסאי ל' אי**
9 **מדרבנן קאמר, דחשיב מאי דהימנעו רבנן -**
10 **לא הוה ליה למיתני תרומות ומעשרות.**
11 **דרבנן לא הומנעו: אמ אין לך לשלם. ועולת**
12 **הקדשות שחור: משפכי. אשוקי. אל תתן**
13 **את פיך (א"ר). בנהר. להטמא את בשרך - לתובי'**
14 **את בנהר: לפני המלאך. גובר של הקדש: כי**
15 **שגג. כדאמר ר' יוחנן: ואלא אשלים: על**
16 **קולך. בשביל קול נדרך: לשואו הבית.**
17 **במחית: וכו' בחנם הביתים אינו אלא בשביל**
18 **המסור, ודינו תורה. לא לקחו - לא למד.**
19 **לשון לקח: על עסקן שואו. ששקרו בנדרים**
20 **דרבנן לשבועה: והא' בעון נדרים' אמר**
21 **בדרייקא קטייקא. ומשני: הדיא קטייקא בחר**
22 **נדריתא. דמעיקרא אמר "בעון ביטול**
23 **תורה", ובהר דשעמי מ"ר לשוקן דשעמי מ"ר**
24 **שמעון אבה דהוה רביה, דרבי "בעון נדרים"**
25 **אמר איהו נמי הכי: מקרא נדרש. למען**
26 **ירבו ימיכם וימי בניכם נדרש לפניו. קאי**
27 **אפי' ולקמייהו דמשתיב במקוה, ולא לפני**
28 **בניו. ו"ולמדתי אותם את בניכם" - ולפני בניו.**
29 **ואף בעון ביטול תורה קאמר: גם בכנפיה**
30 **בשביל כנפך בשבילת מוצרם - נמצאו עליך**
31 **חבת דם נפשות איוניו נקיים - בנים קטינים**
32 **קרא בחר "לשואו הביתו את בניכם" תובי:**
33 **אמר קרא: לא במחתרת "פתחתו מצאתים**
34 **שלמים ממוזות, כי על כל אלה הבית. והאי**
35 **קרא בחר "לשואו הביתו את בניכם" תובי:**
36 **בכנה איש יהודי. בשכר הדנק החיוקי בכנה**
37 **עשרה אנשים מכל לשון, הרי שבע מאות**
38 **לשבעים לשון, וארבע נפשות יש לו - הרי**
39 **אלפים ושמנה מאות: שאנת חכם. שלא קרא**
40 **בו דבר עבירה שזאא מותר לשנאוהו -**
41 **ושזאו: מריכה רבה. מדה כנגד מדה: וגזין**
42 **קטנים מתים. אנהו גישלת ממנו. דינו נמי**
43 **במדה: ככוננים. בארזות יין ושמן, ומתוך כך**
44 **באה מארה בשערים - שמוכרם ביוקר:**
45 **במלה. בעון חלה וחספתי. כמו לא נפק**
46 **מנו (במודר לא) - אמשע את מה**
47 **שעליכם, שבסחם כבד: השלימים נצארים.**
48 **ומתוך שאין גשמים - תורה הוה ושבך**
49 **אבר. שכר רוח: ציה גם חום. ציה כמו צויה:**
50 **דברים שצוית אתכם בשעת החום. היינו**
51 **תרומות ומעשרות.**

דאכלן
אובלים בשר בניהו ובנותיהו, שנאמר
אמר רבא: יבעון הני נשי דמחזא,
דאכלן

שבת. פרק שני – במוה מדליקין דף לג עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינדלץ)"
 תוספות

קטו

1 דאָבֿלן וְלֹא עֵבְדָן. וְנִמְצָא שֶׁשְׁעוֹלוֹת אֵת בְּעִלְיָהּ, וְעַד. מִתּוֹךְ שֶׁמְלֻמּוֹת בְּמִנְיָל וּבְמִשְׁתָּה גִּזְרֵי מִלּוּל: וְכֵתִיב. וְהִיאִי פִרְשָׁה בְּנִבּוּאֵי עֲמוֹס יְבִיטִי אֲחֵכֶם בְּשִׁפּוֹךְ,
 2 וְסִפִּיהָ דִקְרָא 'כְּרִמְיָכֶם' וְיִחְיִים יֵאבֵל הַגּוֹם. וְכֵתִיב בְּיוֹאֵל 'יִזְרָה הַגּוֹם', וְדִמְשַׁע שֶׁהָגוֹם אִינוֹ אֵלָּא תַחֲלוֹת מִכָּה, וְאַחֲרָיָה כְּאִם אֲרָבָה הִסְמִיל. אֲלֵכֶם: גּוֹבֵאי עֲלֵהָ בְּעוֹן גּוֹל
 3 וְכֹן וְדִמֵי גּוֹבֵאי עֲלֵיָן – רַבָּה וְרָבָה, וְכֹן הִרְעֵב הוּא – כְּתִיב בְּעִישָׁיָה 'וְזוֹרֵר עַל יָמִין וְרָעַב', וְגַם, וְסִפִּיהָ דִקְרָא 'אִישׁ בֶּשֶׂר וְרוּעוֹ יֵאבֵלוּ': עֵינֵי חַיִּי, שְׂמֹאחֲרֵי הַדִּינָן לְדוּרָה
 4 וְכֹן לֵשׁ שֶׁמֶם, אֵלָּא לֹאֹר שְׂוֹהֲרֵר לֶחֶן הָרִין מִשְׁחֵן אוֹתוֹ: עֵינֵי הָרִין, שְׂמֵעוּתוֹן אוֹתוֹ מִדְּרִי: קִלְקִיל חַדְרֵי, שְׂאֵל הֵיוּ מִתְּנִינן בּוֹ לֵעֵבֵל בַּרְכָּה, וְתַמְלָקֵל מִגְּלִי: חֵדָּב וְכֵי
 5 רַבָּה כו', וְכֵתִיב 'נִקְם בְּרִית', וְאֵין בְּרִית אֵלָּא
 6 תּוֹרָה, דְּכֵיבִיב 'יֵאֵם לֹא בְרִיתִי יִזְמֵן וְיִלְחֵה'
 7 וְהִנֵּה בּוֹ יִזְמֵן וְיִלְחֵה. וְכֵתִיב 'חֵרֵב', וְעַד יְדֵי
 8 חֵרֵב – וְהִדְרִינֵי מַשְׁלֵחַת צִוּוּ מִלּוּל, וְיִבְחֵן
 9 בָּאֵה. וְכֵתִיב 'וְלִפְתָּי דְּבִר – הִרְ דָּבָה,
 10 וְכֵתִיב 'בְּשִׁבְרֵי לִבִּי מֵשֶׁה לֹחֵם' – הִרְ בַּצֹּרֶת,
 11 וְכֵתִיב בְּסוֹף כֹּל הַקְּלָלוֹת 'יִנֵּן וְיִנֵּעַ בְּמִשְׁפֵּטֵי
 12 מֵאֶסֶר – הִרְ עֵינֵי וְעִיּוֹת וְקִלְקוּל כְּבֻלָּ:
 13 שְׂבֻעוֹת שָׂוֵא. כֹּל הַמִּשְׁמָחָה אֵת הַדְרֵעוֹ, כְּגוֹן
 14 לֵב הָאֵשׁ שֶׁהוּא אֵשֶׁה, שְׂבֻעַת שֶׁקֶר – שְׂאֵן
 15 בְּדֹארוֹ וְנִבְרָה, וְנִמְצָאִין שֶׁקֶר לְבִירוֹת:
 16 וְהַדְרִיבִים מִשְׁתַּמְּרִין, מֵאֵין עֲרִיב: אֵלָּא
 17 בָּאֵלָּא, וְיֵשׁ בְּמִשְׁמַע בּוֹ שֶׁן שֶׁקֶר, וְכֵתִיב
 18 שְׂבֻעוֹת שֶׁקֶר 'וְחִלְלֵת', וְכֵשֶׁב וְחִלְלוּ
 19 הַשֵּׁם כְּתִיב חִדְלוּ, וְגִמְרִינן מִשְׂבֻעָה: חִדְלוּ
 20 הַשֵּׁם. אָדָם גָּדוֹל שֶׁכֵּי אָדָם לְמִדֵּי דִינֵנו
 21 וְאֵינוֹ נוֹרָה כְּנִמְעֵשׂוֹ, מִנְּמֵאָה חֲקֻטִים מִזְּקוּלִין
 22 בְּתוֹרָה עַל יָדוֹ, וְאוֹמְרִים: וְהוּוּ מִכֵּן שְׂאֵין מִשֵּׁךְ
 23 בְּתוֹרָה וּבְמִנְיָו, וְנִמְצָא הַשֵּׁם תַּחֲלוּל, נִעֲשֶׂה
 24 דְּכָרִי חוּלִין: אֵין אֵי שְׂוֵן, חִזְרֹן בֵּית
 25 מְבִשְׂמֵם, שְׂאֵין מִשְׁכִּיבֵיגוֹ בְּתוֹכֵם: בַּל מֵל אֵל
 26 חַיְיִבוֹתָי. בְּפִרְשַׁת עֵרֻוֹת תְּכִיב: וְהִנֵּה אֵת
 27 פְּנִיבִים עַל פְּנֵי גּוֹלִיבִים, הַדְרֵינֵנו עַיִן: וְכֵתִיב
 28 תְּבִירָה 'וְאַתְכֶם אֲרָבָה בְּרוּסִים', וְכֵתִיב 'וְכִמְנֵם
 29 עֲלֵיהָ אוֹיְבִיכֶם הַיּוֹשִׁיבִים בָּהּ, הִרְ שֶׁהֵם גּוֹלִין,
 30 וְאוֹיְבִיכֶם יִשְׁכְּנוּ מִקְּמוֹן: שְׂבִירוֹתֵי, שְׂמִינִין:
 31 וְאַתְּם בְּאֵרִין אוֹיְבִיכֶם, וְלֵעֵל מַעֲיֵה כְּתִיב
 32 וְכֵתִיב עֲלֵיהָ אוֹיְבִיכֶם: לֹא יִשְׁפֹּת, חֵרֵב צִוּוֹת
 33 וְגִירוֹת. 'וְאֵת תְּחִינֵי וְאֵת אֲלֻמְתֵינִי לֹא
 34 יִרְחֹם' – הִרְ גּוֹזְעִין וְאֵינֵם עֵנִינן. בְּעוֹן מָה –
 35 'כִּי כָלוּ חֲנַף וְמִרְעָה וְכָל פֶּה דוֹבֵר בְּגִלָּה, וְעַד
 36 יָדוּ נִטְוֵהוּ. לִשׁוֹן יָדֵנִי כִּי שְׂנֹוֹתֵי שֶׁל אָדָם
 37 שָׁחַן עַיִן שָׂה, יָד הָרִין נִטְוֵה עֲלֵי אָדָם
 38 וְכִזְיוֹן בְּעוֹן יָדוֹ: הִבֵּל יוֹדֵעֵי כו', וְלֹא הוֹדֵעֵךְ
 39 לְאֵדָם לְפִרְשׁ לְמַח נִנְסָה, וְהַמְנַבֵּל פִּי בֶּכֶר –
 40 אִפְלוּ כו': שְׂוֹחָה עֲמוּקָה, מוֹכֵחַת לִפִּי רוּחַ,
 41 לֵמֵי מִשְׁחֵי יוֹדֵעֵי הוּא: יִפּוֹל שָׁם, זָעַם וְעַם
 42 תְּכִיבֵהּ הוּא שִׁירָה שֶׁם אֵצֶל פִּי רוּחַ, וְיִחְשֵׁב
 43 אֵצֶלוֹ וְשׁוֹמֵעַ קִרְיָ וְעִמְנוֹ לֵב הַקְּבִיָּה: הַמְּקִיב
 44 עֲצֵמוֹ, מִפְּנֵה לְבוֹ לִקְרֵי, מִמְּרַק עֲצֵמוֹ מִשְׂרָא
 45 יִסְקֵם לְהַתְּשֵׁב כְּבִירוֹת: תְּמַרְקֵן בְּרַע
 46 הַמְּמַרְק בְּרַע: הַדְרִינֵן, חוּלֵי הוּא: שֶׁל עֵבְדֵיהֶן
 47 עָנָה, הַקָּבָה כְּשִׁבּוֹל עֵבְרִיהָ – עָנָה, שְׂוֹר
 48 מִתְּקַשֶׁה וְעַב וְנִחַם מַעֲוִיב: תְּפִיחֵי, שִׁינִים.
 49 נִחַם עוֹרוֹ עַל שְׂוֹר וְיִמֵם בִּיתְיֵים, וְיִרְאֵה
 50 כּוֹכְבוֹתֵי, וְרַךְ מַתּוּבֵי, דִּקְ, בְּשִׁיר דִּק וְכּוֹחֵשׁ: יָמִי
 51 מִפִּים. מִי מִטִּיל גּוֹרֵל לְחִבְרוֹן וְלַחֲדָדֵיךְ שְׂאֵינוֹ שֶׁל עֵבְרִיהָ: עֲכִישׁוּ אִמְרוֹ עֲלֵי שְׂעֵבְרֵתִי עַל דָּת, וְאֵין חֶבֶל יוֹדֵעֵין בִּי, סִימְנִים שְׂאִמְרָנֵה, וְעַמְמִים שְׂמִשְׁתַּנּוּן: וְדִעְמָא בִּיהַ, שְׂמַחְמַת
 52 רַעַב בֹּא בּוֹ, וְאֵין עֵרִיב לְחִשְׁדוֹ: וְהָאֵם בְּרָא דְאִשֵּׁר, כְּלוּמַר: לְמַח חֵשׁ בּוֹ, וְתֵאֵת לֹא הִרְעִיב אֵת עֲצֵמוֹ, מִזְּקַמְרֵן 'וְדִעְמָא בִּיהַ בְּנַחְמֵי' – מְכַלֵּל דְּהִמְרִיעֵיב עֲצֵמוֹ עַל בְּעִינֵהּ, וְאֵי מִשְׁשׁ
 53 שְׂקָהָ מִשְׁהָה נִקְרֵי, וְאוֹמְרִינן כְּבָבוֹרוֹת (דף סד) 'צוּאָה רָבָה – הַדְרִינֵן רָבָה', שְׂעַל שְׂחִידֵיהֶן נִקְבִים הוּא בֵּא: הָאֵי אִירוֹ אִמְרֵן נִפְשֵׁי קִשְׁלֵי' קִדְר, רִכִּים הִרְגִינוּ נִקְבִים מִמּוֹתֵי הַדְרִינֵן
 54 שֶׁל רַעַב, קִדְר – לִשְׁלוֹן קִדְרָה, עַל שֶׁם שְׂוֹשׁוֹף כְּקִדְרָה: וְדִאֲבִי, לֵיה רִנְגֵן עֵבְרִידֵיהֶן, הַתְּלַמִּידִים הַקְּבוּעִים לָחֵם עַל לִפְנֵי אֲנֹסִין אוֹתוֹן לְחִשְׁוֹת נִקְבֵי: סִימֵן לְנִסְתֵי הַרוּחַ עֵנִיּוֹת.
 55 בְּפִקֵּךְ 'הִיאֵשׁ מְקִדֵּשׁ' (קִדְשִׁין דף טז) מְקִדֵּשׁ מֵאֵי עֵנִיּוֹת – עֵנִיּוֹת הַדְרָה: אֲבָכֵרֵהּ, חוּלֵי הַתְּחִלָּה בְּמַעֲוִים וְגוֹמֵר בְּרִינֵן, הַתְּקָרָא בְּנִמְלֵאֵי:

1 ה"ג ר"ת הלך רבי יהודה בן גרים וסיפר גברים
2 ושמעו למלכות. ויש ספרים שכתב ברוך
3 יהודה ואין נראה לרבינו הם. דאמרתינן בפרק
4 קמא דמועד קטן (דף ק"ה). כי הוה פסיפרי ר' יהודה
5 בן גרים ור"ש חלפא מר' שמעון בן יוחי אמר
6 ליה לבריה אנשים הללו אנשי צורה. הם הוה
7 גבויי וליבריו. ככלל דגברא רבא היה. ובסוף
8 שמעתא ל"ג זיל של צעמח' בלשון גבאי. אלא
9 ז"ח נפשיה:

9 רבי יהודה ברבי אלעאי ראש המדברים בכל מקום ואמר: אע"פ שפלותי ויעוצתי, ולב מביני,
10 ולשון מחתך - פה גומר. נענה רבי אלעאי ברבי יוסי ואמר: מפני שאוכלין פה דברים טמאין.
11 דברים טמאים סלקא דעתך? אלא: שאוכלין פה דברים שאינן מתוקנים. נענה ר' שמעון ואמר:
12 בעון כפיול תורה. אמרו לו: נשים ויכוהו! שפכמלול את בעליהן. גוים ויכוהו! שפכמלול את
13 ישראל. תינוקות ויכוהו! שפכמלול את אבהן. תינוקות של בית רבן ויכוהו! תהם כדרכי גרויין.
14 דאמר רבי גרויין, ואיתמא רב יוסף ברבי שמעיה: בומי שהצדיקים בודר - צדיקים נתפסים
15 על הדור, אין צדיקים בודר - תינוקות של בית רבן נתפסים על הדור. א"ר יצחק בר יערי
16 ואמר ליה א"ר שמעון בן יודא: מאי קראה - "אם לא תרעו לך תהיה פנשים צאי לך שנקמה
17 הגאון וגו'" ואמרין: דריי הממושפנין על הרועים. שי"מ: אף על לשון הרע נמי קאמר, ש"מ.
18 ואמאי קרו ליה "ראש המדברים בכל מקום"? דיתבי רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון, ויתבי
19 יהודה בן גרים ובניהו. פתח ר' יהודה ואמר: כמה נאים מעשיהו של אוקזה זו: תקנו שווקים,
20 תקנו גשרים, תקנו מרחצאות. ר' יוסי שתק. נענה רשב"י ואמר: כל מה שתקנו - לא תקנו
21 אלא לצורך עצמן, תקנו שווקין - להחישב בהן זולות, מרחצאות - לערוך בהן עצמן, גשרים
22 - ליטול מהן מכס. תקו יהודה בן גרים וסיפר דבריהם, ומשמעו למלכות. אמרו: יהודה שעליה
23 - ותעלה, יוסי ששתק - יגלה לצפורי, שמעון שניגה - יתרג. אול הוא וגריה משו בי
24 מדרשא. כל זמא הוה מייחי להו דביתיהו ריפתא וכוזא דמיא וזכרי. בי תקפו גזירתא, א"ל
25 לבריה: נשים דעתן קלה עליהן דילמא מצערי לה ונגילאי לן. אולו משו במערתא. איתרחיש
26 ניסא אמרי, יהוה חרובא ויענא דמיא. והוה משלחי מנייהו, והוה יתבי עד צאריהו ופלה פול
27 יתבי גברי, בערין צלווי לבשו ומצלו, ותרד משלחי מנייהו בי תיכי דלא ליכלו. איתבי
28 תריסר שני במערתא. אתא אלפזו וקם אפיתחא דמערתא. אמר: מאן לודעיה לבר יוחי דמית
29 קיסר וכמיל גזירתיה? נפקו. הוה אינשי דקא ברבי ורוע, אמר: מניחין תני עולם ועוסקין בתני
30 שעתי? כל מקום שנותנין עיניהן - מיך נשרף. יצתה בת קול ואמרה להם: להחריב עולמין
31 יצאתם? חזרו למערכתכם! הדור אויל. איתובי תריסר ירחי שתא. אמרו: משפט רשעים בגיהנם
32 - י"ב חדש. יצתה בת קול ואמרה: צאו ממערכתכם! נפקו, כל היכא דהוה מתי ר' אלעאי -
33 הוה מסי ר"ש. אמר לו: בני, די לעולם אני ואתה. בתרי פניא דמעלי שפתאי הוה יהוה סבא
34 דהוה נקיס תרי מראני אסא, ורתיש בין השמשות. אמרו ליה: הני למה לך? אמר להו: לכבוד
35 שבת. ותיסגי לך בהרד? חד פנגד "יכו", וחד פנגד "שמור". א"ל לבריה: חיו כמה תוכיבין
36 מצות על ישראל! ותיב דעתייהו. שמעו ר' פנחס בן יאיר חתינה ונפק לאפיה, ויעלה לבי גניה
37 הוה קא אמרו ליה לבישריה, הוה קא ביה פליי גניה ביה. הוה קא כבי, וקא נתרי דמיתיה עניה
38 וקמוצתא ליה. א"ל: אי לי שראיתוך בך? א"ל: אשרוד שראיתני בך, שאילמלא לא ראיתני בך - לא מצאתי בך. די
39 די הוה מקשי ר"ש בן יוחי קושיא - הוה מפרך ליה ר' פנחס בן יאיר תריסר פירוקי, לפוה בן הוה מקשי ר"ש בן יאיר קושיא -
40 הוה מפרך ליה רשב"י עשרין וארבעה פירוקי. אמר: הואיל ואיתרחיש ניסא - איזיל אתקין מילתא, דכתבי "ויבא יעקב שלם" ואמר
41 רב: שלם בגופו, שלם במונו, שלם בתורו. ויחן את פני העיר" אמר רב: מנפצע תיפון להם, ושמואל אמר: ישווקים תיפון להם,
42 ור' יוחנן אמר: מרחצאות תיפון להם. אמר: איפא מילתא דבעי לתקוני? אמרו ליה: איפא דוכתא דאית ביה ספק מומיקא,

על המעשה. האוכל פירוחיו עטלים, והוא במיתה ביד שומרי. וזוה מיתתו מדה מדה, דרך גרונו נכנס ומצוי: יקבר. אסכרה: לרבי, ביה חית המורש שישושי שורות שורות
ככרם, כך מפורש בירושלמי בכרכות: פה ז. אסכרה: ראש המדברים. במצות המלה, שצוה עליו לדבר תחלה בכל מקום. בדרקלן: פה גופי. לשון הרע, והוא בא על פה,
לפיכך מתחיל במעשים ומסיים בפה. שהלכ מביין לספר לשון הרע, ובזרה הדרים מלבו: פה גופי. הכל יוצא מן הדיוק: דברים שפאים סלקא דעתך. וכי עונשה מיתה: דבעלמא
לשון הרע עונשה מיתה. דכתבי (תהלים קא) "מלשני בסתר רעוה אותו אצמית": מתוקנין. מעשורים. שהתכל במיתה ביד שומרי. בדרקלן ב"אלו חן הדגשתי" (שבת קטז)
פנ. בדרקלן בפול תורה. חתמה גממי נמי שותה

על המעשה, ר' אלעאי בר יוסי ואמר: על לשון הרע
אמר רבא, ואיתמא ריב"ל: מאי קראה - "והמלך ישמה
באלהים ויתחיל כל הנשבע בו כי יסכר פי דוברי שקר"
איבעיא להו: רבי אלעאי ברבי יוסי "על לשון הרע
קאמר" או דילמא "אף על לשון הרע" נמי קאמר? ת"ש,
משנכנסו רבותינו לקרם בינה היה שם רבי יהודה ור'
אלעאי בר יוסי ור"ש. נשאלה שאלה או בפניה: כמה
זו מפני מה מתחלת כבני מעיים וגמרות פתח? נענה
רבי יהודה ברבי אלעאי ראש המדברים בכל מקום ואמר: אע"פ שפלותי ויעוצתי, ולב מביני,
ולשון מחתך - פה גומר. נענה רבי אלעאי ברבי יוסי ואמר: מפני שאוכלין פה דברים טמאין.
דברים טמאים סלקא דעתך? אלא: שאוכלין פה דברים שאינן מתוקנים. נענה ר' שמעון ואמר:
בעון כפיול תורה. אמרו לו: נשים ויכוהו! שפכמלול את בעליהן. גוים ויכוהו! שפכמלול את
ישראל. תינוקות ויכוהו! שפכמלול את אבהן. תינוקות של בית רבן ויכוהו! תהם כדרכי גרויין.
דאמר רבי גרויין, ואיתמא רב יוסף ברבי שמעיה: בומי שהצדיקים בודר - צדיקים נתפסים
על הדור, אין צדיקים בודר - תינוקות של בית רבן נתפסים על הדור. א"ר יצחק בר יערי
ואמר ליה א"ר שמעון בן יודא: מאי קראה - "אם לא תרעו לך תהיה פנשים צאי לך שנקמה
הגאון וגו'" ואמרין: דריי הממושפנין על הרועים. שי"מ: אף על לשון הרע נמי קאמר, ש"מ.
ואמאי קרו ליה "ראש המדברים בכל מקום"? דיתבי רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון, ויתבי
יהודה בן גרים ובניהו. פתח ר' יהודה ואמר: כמה נאים מעשיהו של אוקזה זו: תקנו שווקים,
תקנו גשרים, תקנו מרחצאות. ר' יוסי שתק. נענה רשב"י ואמר: כל מה שתקנו - לא תקנו
אלא לצורך עצמן, תקנו שווקין - להחישב בהן זולות, מרחצאות - לערוך בהן עצמן, גשרים
- ליטול מהן מכס. תקו יהודה בן גרים וסיפר דבריהם, ומשמעו למלכות. אמרו: יהודה שעליה
ותעלה, יוסי ששתק - יגלה לצפורי, שמעון שניגה - יתרג. אול הוא וגריה משו בי
מדרשא. כל זמא הוה מייחי להו דביתיהו ריפתא וכוזא דמיא וזכרי. בי תקפו גזירתא, א"ל
לבריה: נשים דעתן קלה עליהן דילמא מצערי לה ונגילאי לן. אולו משו במערתא. איתרחיש
ניסא אמרי, יהוה חרובא ויענא דמיא. והוה משלחי מנייהו, והוה יתבי עד צאריהו ופלה פול
יתבי גברי, בערין צלווי לבשו ומצלו, ותרד משלחי מנייהו בי תיכי דלא ליכלו. איתבי
תריסר שני במערתא. אתא אלפזו וקם אפיתחא דמערתא. אמר: מאן לודעיה לבר יוחי דמית
קיסר וכמיל גזירתיה? נפקו. הוה אינשי דקא ברבי ורוע, אמר: מניחין תני עולם ועוסקין בתני
שעתי? כל מקום שנותנין עיניהן - מיך נשרף. יצתה בת קול ואמרה להם: להחריב עולמין
יצאתם? חזרו למערכתכם! הדור אויל. איתובי תריסר ירחי שתא. אמרו: משפט רשעים בגיהנם
- י"ב חדש. יצתה בת קול ואמרה: צאו ממערכתכם! נפקו, כל היכא דהוה מתי ר' אלעאי -
הוה מסי ר"ש. אמר לו: בני, די לעולם אני ואתה. בתרי פניא דמעלי שפתאי הוה יהוה סבא
דהוה נקיס תרי מראני אסא, ורתיש בין השמשות. אמרו ליה: הני למה לך? אמר להו: לכבוד
שבת. ותיסגי לך בהרד? חד פנגד "יכו", וחד פנגד "שמור". א"ל לבריה: חיו כמה תוכיבין
מצות על ישראל! ותיב דעתייהו. שמעו ר' פנחס בן יאיר חתינה ונפק לאפיה, ויעלה לבי גניה
הוה קא אמרו ליה לבישריה, הוה קא ביה פליי גניה ביה. הוה קא כבי, וקא נתרי דמיתיה עניה
וקמוצתא ליה. א"ל: אי לי שראיתוך בך? א"ל: אשרוד שראיתני בך, שאילמלא לא ראיתני בך - לא מצאתי בך. די
די הוה מקשי ר"ש בן יוחי קושיא - הוה מפרך ליה ר' פנחס בן יאיר תריסר פירוקי, לפוה בן הוה מקשי ר"ש בן יאיר קושיא -
הוה מפרך ליה רשב"י עשרין וארבעה פירוקי. אמר: הואיל ואיתרחיש ניסא - איזיל אתקין מילתא, דכתבי "ויבא יעקב שלם" ואמר
רב: שלם בגופו, שלם במונו, שלם בתורו. ויחן את פני העיר" אמר רב: מנפצע תיפון להם, ושמואל אמר: ישווקים תיפון להם,
והוא אמר: מרחצאות תיפון להם. אמר: איפא מילתא דבעי לתקוני? אמרו ליה: איפא דוכתא דאית ביה ספק מומיקא,

1 דאמרן מקרא נדרש לפני קצין למען ירבו
2 ויביתו. הוה אם לא תלמודו יתעטט: נשים
3 ומיכתי. שאינו מצוות על הברך תורה, דכותבי
4 ולמדתם אותם את בניכם ולא בנותיכם.
5 ומתות סאכרה. אמר להן: אף הן ממסלות
6 את בעליהן: תינוקות ויכוהו. שאינו בני
7 לימוד. אמר להן: אף הן בעת שפוסלות את
8 אביהם לחולקין לחמה ולצונן, ולפיסין
9 באגודים: של בית רבן. לא בטלוי ולא
10 מנסתלי: אם לא תרעו לך, לשמור מצותי -
11 צאי לך ובקשי רחמים ככות עקבי הגאון -
12 אבות הראשונים שהיו רגלי הגאון החוקם.
13 ורעי בנותן את גזימין - תינוקות שקר.
14 שלא יתפשו על משכנות הרועים - רועי
15 הדור ופרכיו: שי"מ אף על לשון הרע ולא
16 פליג אמעשה. דקא קאמר הכא שדם אובלין
17 דברים שאינן מתוקנין: בן גרים. בן גר וגיורת
18 היה: של אבות זו. רומים: שווקין. סדר מושב
19 שווק עירות והצוותין: יוסף דבריהם
20 לתלמידיו ולא לזבוי נאשו, ולא להשמיען
21 למלכות, ושמעו על ידו למלכות: ותעלה.
22 להיות ראש המדברים: איבי' חלו הויבא.
23 אבל פירוחיה, וענא נדימא לשמות: כהלא.
24 בחול. שהיו פושטין בדיהם שלא יכלו
25 ומסכין כרתון בחול: כרבי. חורשים: ונקסין
26 שעה. דאפשר על ידי גברים. והקבי
27 מלתי מן וריח לעשי רעוה: מנפס רשעים
28 בגיהנם: י"ב חודש. שנקמר (שקעה סו) ואשם
29 לא הכפה וקח חסד חורשו מיד שבת
30 בשבתו ולא כל כשי"ר. אף הנומיס בו
31 במשמע: מה שכותב למיני שלהם, אף
32 הרשים למיני שלהן. והאי דבאי בפושעי
33 ויהם משתעי, דכתבי לעיל מנייהו וקצאו
34 וקאו בפניי הגאנשים הפושעי ביה. הכי תני
35 לה בסדר עולם (פ"ז): די לעולם בעסקי
36 תורה אני ואתה: תרי פראני. בחילול של
37 חודש להרתיש שבת: פראני. כמו "מעונות
38 מידת" (איוב לח): א"ר. מתן ומחילת: פילי.
39 לקיים דקדים, מצות החול: וקמוצתו ליה.
40 על שמעון שהדקדקת מלוחו ומבאביק את
41 המכה בתולות: אתקין מילתא. כדרך שעשה
42 יעקב כשניצל מיד עשו: שלם בגופו.
43 שתרפא מלגעלות: שלם בתורו. שלא שבה
44 לתלמודו מפני טורח תורו: תיפון להם. דברי
45 תן ותגידה. ולי נראה מרובן את תלסת
46 תשרוד - לשון יסוק:

ואת

ואת

שבת. פרק שני – במוה מדליקין דף לד עמוד א – מותין מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
קישט תוספות

1 **עבר** אידו נמי הכי. מפר"ת: כמו יעקב ותיקו חתן מילוא: **כל** דיכא דהוה קשי
 2 טהריה. כדאיתא בנדה בפרק "אשה" (דף טא ושם) דנאי. אמר רבי יוסי בן שאול
 3 במשע סבלע שווי מחזיקין בה טומאה בר, אמר ליה ביבאי לי סניני - וביבאי לו, וישאין
 4 במשע ופרסו עליו, מקום טומאה - לת, מקום טהרה - נגוב: **לא** קשיא פרוש בעירובי
 5 תחומין בר, ראה לת פירוש החקנים.

6 בדעירובי תחומין מותרין, משום דאת לזו
 7 ספן מן המקרא. וכן פיר"ת וכן בי רש"י, ומי
 8 משמע בפרק ימי ששועלאר"ה (עירובין דף ז)
 9 (ושם) גבי הא דקאמר הלכה כדברי המקל
 10 בעירובי חצרות. וכן פפא אר, אימנרין - דיא דימ
 11 עירובי חצרות. אבל בעירובי תחומין - אמר לא.
 12 ומעיקר הדין מפרש ר"ה דעירובי חצרות מותר
 13 טפי, דאין מערבין אלא פת, כדמשמע בפרק
 14 "חדר" (שם דף עא) ורבנן (שם דף פא. ושם).
 15 אלא דעירובי תחומין - מערבין בכל דבר חוץ
 16 ממש ומלת ואין טראה, דאי ס"ל לתחומין
 17 דאורייתא, בפרק "בבל מערבין" (שם לת) -
 18 ואפ"ה אתא לי' בהיר"ד דעירובי חצרות פת.
 19 ובעירובי תחומין מערבין בכל דבר, דלא אשכחן
 20 דמילי ר"מ סאתם משנה דבבל מערבין וטעמא
 21 מערבין אלא לדבר מוצא:
 22 **נאכל** עירובי משושבת, לא דוקא, והדי
 23 לא נאכל:

24 **שניהם** קנו עירובי פריש: מפר"ת: דרבא
 25 איירי בעירובי תחומין, וכן משמע
 26 לשון "עא ועבי", ואע"פ דספק חשבה אין
 27 מערבין עירובי תחומין - דימ לבחילה, אבל
 28 בדעירובי - כשי, כ"י יוסי דאמר (עירובין דף ז)
 29 (לת) ספק עירובי כשי, וקשה לרשב"א דר' יוסי
 30 ליה התיב גמג נפל עליו לו - אל נשקף או
 31 תרומה וטמאה ספק עירובי ובש"ו - גאל משום
 32 חוקה, כדנתיב התיב בהדיא (דף לו.) כיצד אמר
 33 רבי יוסי ספק עירובי כשי - ו, אבל נאכל כי
 34 כהא. כדנתיב כן פירוש אבן עזרא בספן כי
 35 השמשות - לא מכשר. ומפר"ת: דיכא מיירי
 36 בעירובי חצרות. וכן פיר"ת וכן מוכח בסוף "חדר"
 37 (שם דף עו, עז) - רבא - אשכחן נמי דלא חזי לעיר
 38 קאמר, ממו - וכן השבו לו פוליס" (כ"מ דף
 39 פג.).

40 **רב**
 41 **נאכל** עירובי בין השמשות, וזה שעירב עליו בין השמשות - **נאכל** עירובי משושבת, שניהם
 42 קנה עירובי. מה נפשך, או בין השמשות וממא הוא - בתרא ליגני, קמא לא ליגני? ואי בין
 43 השמשות ליליא הוא, קמא ליגני, בתרא לא ליגני? בין השמשות ספקא הוא, וספקא דרבנן לקולא.
 44 (ואמר) רבא: מוכיזי מה אמרו: אין טומאין בדבר שאינו מוסף הכל משושבת - גרה שאין יתתי.
 45 אמר ליה אבוי: אי הכי, בין השמשות נמי יגניו? א"ל: סתם קדירות וחתות הן, ואמר רבא
 46 מעי

47 (שמשות) שניהם קנו עירובי. דלגבי האי שנאכל בין השמשות משותין ליה ליליא, ואמרנו: כבר קוש' דיום בעוד העירוב קיים, וקנה עירובי. והלכה כר' יוסי דאמר בעירובין
 48 (דף לת) "ספק עירובי כשי". ולגבי דרבי שמועז עליו בין השמשות ותקיים עד שחשכה - משותין לבין השמשות יקמא. ורביין לא קוש' דיום בשבתות, ומנאי שיהיה שם כבר
 49 שעת קמית עירובי: בתיא ליגני. וזה שחשבה עליו בין השמשות: קמא לא ליגני. שריי אבאל מבעוד יום. ה"ל: ספקא דרבנן דימ. כלומר: דא' מילאנד לוספקאן לא אין בין
 50 השמשות וקמא או ליליא - במילתא דרבנן איתרע לן. בעירובי תחומין דרבנן, וכל ספקא דרבנן - לקולא: דימ אמר רבא ספני פני אמרו אין טומאין בדבר שאינו מוסף
 51 הבל. מן מוצא ומכוס: משושבת. בדתן ממתניתין: וטומאין את החמין. טעמא - דספק חשכה. הא דרבי חשבה - אין טומאין. וסתם הטמנה בדבר שאינו מוסף הכל, דאילו
 52 בדבר המוסף הכל - אפי' מבעוד יום אסור, כדרתן נפדי (דף מה) אין טומאין לא בגמ' - וקודה שאין יקמא קדרתו שנעננה כפי הדין להטמנה, ויתרמיה תולדה, ונמאין
 53 מכלל שבת: א"ל ה"י בין השמשות נמי יגני. וזה שבת מעלייתא היא. דהא איכא גזרת אסור דאורייתא. ותנא דמתניתין אית ליה דגורו על השבת ביה' ש דקתני "אין
 54 מעשרין את הדאי": וחתות הן. שסמך לבידה' הוא מעבירם מעל תאור, ולכא' למיחש לשאנן נעננה ויתרמיה.

מפני

1 **ואית ליה צערא לאקופי**: שיהו אותו שוק שהספק בו מקום מעבר העיר לרבים,
 2 והכתיב לו יהי יבולין ליכנס שם מפני טומאה, ויפרך להקפו דרך אחר ארוך: איכא
 3 הדרג דאיתחוק מיהרה. כדאי שוק מקומו, שלא היה בית הקברות גמור ולא יתנו
 4 לפנותו: **כאן קרינן בן זבאי**. שתלן וינקרן לאחר גידולן. ופירוש הירוקה. הוצרכו
 5 לשמן ס' טהרה. והם הוא יתי בתו, כדאמרין

6 *ותוספתא דפרה (פ"ט) אמ' הם ששעו יד'
 7 שבתיה: עבר איהו נמי הכי. היה קמציץ
 8 תרומין ומשליכין שם, ונעשה בו וכן אמת
 9 במקום שהוא שם, וציינו למקום הקבר - הכי
 10 מפרש בפסיקתא דפרשת העומר, ובסדר
 11 ורעם ודשלמ"ה: ה"ה. במנחה: ונפתי.
 12 ורעם לדעתו לרדוף מן הפתח: מפיכתיב
 13 וזאת. את שער הכרחה לרדוף אלה:
 14 מנצמאות. כמת שנקרב בשור ואל זמון
 15 הרה: **מתני'** עם השכה, וספ ומור
 16 להוכיחם מבעוד יום נפשעו, ויאמר עדין שם
 17 שרות: שרשקם. פרות תאילן לטערת שבת.
 18 שאף אכלו עירא על שבת קובעת לעגשה.
 19 כדאמרין במסכת ביצה (דף לר) דשבת עונג
 20 איקרי, מקל שהוא יחי עונג. ערבתם. ערובי
 21 "תחומין וצירות. והני גרי שריי למומרינהו
 22 בלשון השלח. דשקא כבר עשה אבל מנר לא
 23 שרף "הולקטם". דרבר הנראה לעין הוא:
 24 ספק חשכה. מן בין השמשות, אין מעשרין
 25 את הדאי - עם השכה. אבל מנר לא
 26 רשבת בעלמא היא. קסבר: גורו על השבת
 27 אף על ביהוש: ואין סמכילין את הפלים.
 28 דתיי נמי שבת, כדאמרין במסכת ביצה (דף
 29 יד) הנראה כמתפלל כלי: ואין מדליקין את
 30 הצרות. ש"ס דספקא דאורייתא הוא, וזו ואין
 31 צריך לומר זו קתני: אבל מעשרין את הדאי.
 32 דלא דמי למתנה, דכופ עיה מעשרת וזו:
 33 וישריבו. עירובי. ובגמרא פריך. היה תנו לעיל
 34 עם השכה ערבתי, מוקף דליתיו ספק:
 35 וטומאין את החמין, חתון בקיפוי פה מוכין
 36 להיות חומס משתמר ביה. אבל משחשכה -
 37 דאי אין טומאין בתו, כדמפרש בגמ' ז"ל: גם
 38 חשכה. מבעוד יום הוא ויש שהות לעשר
 39 ולעבא: **עירובי** תחומין, תיקון מילא.
 40 דאסמכתא נקבן תחומין אקראי. ואפי' למאן
 41 דאמר תחומין דרבנן, כדאמרין בעירובין (דף
 42 גא.) *ליגני מקום מקום מוסף כו'.
 43 אכל עירובי חצרות - חומרא בעלמא הוא,
 44 ולא מקרי שביחא מעלייתא. וספקא קנה
 45 השמשות שפיר דימ: בין השמשות קנה
 46 עירובי. שהות תחילת קדושת ימים: נאכל.
 47 שאכלו כלב לא אסור: שעירב עליו מבעוד
 48 יום. התיי עירובי לוסף התחום מבעוד יום, ולא
 49 הספיק להתחייב ממש, כן שנאכל בין

50 (שמשות) שניהם קנו עירובי. דלגבי האי שנאכל בין השמשות משותין ליה ליליא, ואמרנו: כבר קוש' דיום בעוד העירוב קיים, וקנה עירובי. והלכה כר' יוסי דאמר בעירובין
 51 (דף לת) "ספק עירובי כשי". ולגבי דרבי שמועז עליו בין השמשות ותקיים עד שחשכה - משותין לבין השמשות יקמא. ורביין לא קוש' דיום בשבתות, ומנאי שיהיה שם כבר
 52 שעת קמית עירובי: בתיא ליגני. וזה שחשבה עליו בין השמשות: קמא לא ליגני. שריי אבאל מבעוד יום. ה"ל: ספקא דרבנן דימ. כלומר: דא' מילאנד לוספקאן לא אין בין
 53 השמשות וקמא או ליליא - במילתא דרבנן איתרע לן. בעירובי תחומין דרבנן, וכל ספקא דרבנן - לקולא: דימ אמר רבא ספני פני אמרו אין טומאין בדבר שאינו מוסף
 54 הבל. מן מוצא ומכוס: משושבת. בדתן ממתניתין: וטומאין את החמין. טעמא - דספק חשכה. הא דרבי חשבה - אין טומאין. וסתם הטמנה בדבר שאינו מוסף הכל, דאילו
 55 בדבר המוסף הכל - אפי' מבעוד יום אסור, כדרתן נפדי (דף מה) אין טומאין לא בגמ' - וקודה שאין יקמא קדרתו שנעננה כפי הדין להטמנה, ויתרמיה תולדה, ונמאין
 56 מכלל שבת: א"ל ה"י בין השמשות נמי יגני. וזה שבת מעלייתא היא. דהא איכא גזרת אסור דאורייתא. ותנא דמתניתין אית ליה דגורו על השבת ביה' ש דקתני "אין
 57 מעשרין את הדאי": וחתות הן. שסמך לבידה' הוא מעבירם מעל תאור, ולכא' למיחש לשאנן נעננה ויתרמיה.

58 **נאכל** עירובי בין השמשות, וזה שעירב עליו בין השמשות - **נאכל** עירובי משושבת, שניהם
 59 קנה עירובי. מה נפשך, או בין השמשות וממא הוא - בתרא ליגני, קמא לא ליגני? ואי בין
 60 השמשות ליליא הוא, קמא ליגני, בתרא לא ליגני? בין השמשות ספקא הוא, וספקא דרבנן לקולא.
 61 (ואמר) רבא: מוכיזי מה אמרו: אין טומאין בדבר שאינו מוסף הכל משושבת - גרה שאין יתתי.
 62 אמר ליה אבוי: אי הכי, בין השמשות נמי יגניו? א"ל: סתם קדירות וחתות הן, ואמר רבא
 63 מעי

מפני

1 רבי יוסי אומר בין השמשות כדרך עין. פירש רשב"א: דאך להסתפק בו אלא כשהוא
2 כדרך עין, ולא בזמן גדול כשסתפק בו חנא קמא, אבל אף לפרש רבי יוסי אף
3 מסתפק בין השמשות ככלל, ודכי קאמר: כדרך עין אינו מביד ובקי בו מתי זה נכנס וזה יוצא,
4 ויודע אני מתי הוא יום מתי הוא לילה, דאך להסתפקא דמסתב ובימי, כפי' קטני, וכן היה
5 ר' יוסי אומר: ראה חזק בין השמשות וראה דואי
6 ספק לטומאה ולקרבן. פירשנו: שראה במוצאי
7 שבת ביהוש', ובימי שני יראה ביום, ספק לטומאה
8 - חשבת בין השמשות כולו מן היום, והוי יום
9 מופסיק וטורח. או שמא כולו מן הלילה - והוי
10 שני ימים רצופין, וטמא. ושמא מן היום ומן
11 הלילה, ואיכא שלשה ימים רצופין - ודידין קרבן,
12 אלמא: דאך ימינו מוספקא ליה בהדואו כדרך
13 עין: **ספק** בין השמשות ולקרבן. פירש בקונטרס
14 דשמא בין השמשות ולקרבן כולו מן היום, ושני
15 כולו מן הלילה. ל"ג: דאי ראשון כולו מן היום -
16 שני נמי כולו מן היום. והו: דאמר לקמן בשמעתין
17 (דף לד) הושתה מלאכה בשני בין השמשות -
18 דידין אהתא גמא נפיק. ולפירוש הקונטרס יום
19 איכא למימר: שמא בין השמשות דע"ש כולו יום.
20 ומוצאי שבת כולו לילה, ולא תיחדיב התיא אלל
21 אשם. ומפרש רשב"ם: ספק לטומאה ולקרבן -
22 שראה בין השמשות וראשון כולו מן היום - וכדיש
23 דמוצאי יום שני, דשמא בין השמשות שנימים
24 כולו מן היום, או כולו מן הלילה מופסיק יום אחד
25 ביניהם ואין כאן טומאה. או שמא חציו מן היום -
26 וחציו מן הלילה - והווי רצופין וטמא טומאה
27 שבעה ומתחדיב קרבן. וקשה לפירוש. ודיא
28 שני ימים בין השמשות שמעט רצופין. ועוד:
29 ולפי זה לא שכתבת טומאת ד' בלא קרבן,
30 ולשקא לטעמי: ספק לטומאה לחוד ולקרבן לחוד.
31 ועוד קשה לטעמי: דאם מיידר כשכרת כל בין
32 השמשות, מנא הושתה מלאכה בשני יום -
33 השמשות? כדמפרש רשב"ם: איכ' בראה את
34 דידי קרבן, ודאך ביהוש' הוי לכל פחות חצי מיל
35 דהוי אלא אמה. דיעשרי מיל הוי אלפי' אמה
36 כרפי' רביש' כפי' שני שעירים' (ומא ד' סה. סו.
37 ושם). ואמר פ"ד פ"ד מיתות' (וספק דרף עין הו).
38 ראה אתה מוכרחי: כן שהיא כמגורין לילה.
39 שהם שתי טבולות שתי ספיגין - דרי זה וב גמור.
40 ובתוספתא שריט מסכת זבין שמעט דינו שיעור
41 ק אמה, לכך מפרש רת: דמידר שלא ראה כל
42 בין השמשות אלא שעה אחת מועטת אחר.
43 השמשות זה, ושעה אחרת בין השמשות אחר.
44 ובכל שהוא בשני השמשות יש להצטין שמא
45 כולו מן היום או כולו מן הלילה, או חציו מן
46 חציו לילה, והשתא אתי שריש' דספק לטומאה
47 - דשמא הראשון כולו מן היום והשני כולו מן
48 הלילה, ומפסיק יום בתניהם, או שמא הריחוד יום
49 או הריחוד לילה - ואיכא ב' ימים רצופין - וספק דרף עין הושתה
50 והשני לילה, או האי' יום רב' חציו יום וחציו לילה, ואיכא ב' רצופין והדיא
הושתה

רצופין. או שקא אר' ראשון מן הלילה והשני מן היום - וזו לחוד וזו שתי ראיות ביום אחד, ומתקנת
ומקנת כליה. ויש כאן שלשה רצופים. וכן אם הראשונה מקנתה ביום ומקנתה בלילה והשניה כולה מן הלילה, או הראשונה כולה מן היום והשניה מקנתה ביום ומקנתה
בלילה - הווי לחוד ג' ימים רצופין. ועתן קרבן. הלכך ספק אף לקרבן ומביא תהא העוף הכאה על הספק ואין נאכלת. דשמא לאו בר קרבן הוא, ומליקת חולין נבלת. **רא**
אחת ביהוש' ספק לטומאה. שקא מקנתה ביום ומקנתה בלילה, והיוני חומר ב' ימים - וקטמא ז'. או שקא כולה או מן היום או מן הלילה - ואין כאן אלא אחת: **שני מות**
מארימינו עיקר כל דב' הכסף אחר. פירוש: שני הדברים בכרך אחד, בתורה אחת, ואזוי' לשפיריהו. דרבה סבר שיעור ביהוש' נפשי, ורב יוסף סבר ור' אבהו

מפני מה אמרו אין טומאין בדבר המוסיף הכל ואפילו
מקנהו יום - גזירה שפא ימאין ברימין שיש בה הלל.
אמר ליה אבי: וימאין! גזירה שפא יתמה בגזילים. ת"ר:
ביה"ש ספק מן היום וגם הלילה, ספק כולו מן היום,
ספק כולו מן הלילה - מפולין אותו לחומר שני ימים.
ואזוהי בין השמשות - משהשקע הכסף העליון - בין
השמשות, והכסף העליון והשורף לתחתון - והווי לילה,
דביו רבי יוחנן, ר' נחמיה אומר: כדי שיהיה אים
משתשקע הכסף חצי מיל. רבי יוסי אומר: בין השמשות
כדרך עין, זה נכנס וזה יוצא, (א) ואי אפשר לעמוד עליו.
אמר מר: "מפולין אותו לחומר שני ימים", למאי הלבנא?
אמר רב הונא בריה דרב יהושע: לענין טומאה, כדתנין:
ראה שני ימים בין השמשות - ספק לטומאה. ולקרבן
ראה יום אחד בין השמשות ספק לטומאה הא גזפה
שקא; אמרת: ביה"ש - משתשקע הכסף, כ"ו
שפני מורה מארימינו. הא הכסף התחתון ולא הכסף
העליון - לילה הוא. ותר' תנא: הכסף התחתון ולא
הכסף העליון - בין השמשות! אמר רבה אמר רב יהודה
אמר שמואל: כדרך ותני, איהו ביה"ש - משתשקע
הכסף כל זמן שפני מורה מארימינו, והכסף התחתון ולא
הכסף העליון - נמי בין השמשות, הכסף העליון והשורף
לתחתון - לילה. ורב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל:
כדי קתני: משתשקע הכסף כ"ו שפני מורה מארימינו -
יום, הכסף התחתון ולא הכסף העליון - ביה"ש, הכסף
העליון והשורף לתחתון - לילה. ואזוהי למעמיהו, דאיתמר:
שיעור ביה"ש בכמה? אמר רבה אמר רב יהודה אמר
שמואל: שלשה חלקי מיל. מאי ג' חלקי מיל? אילמא
תלתא פלגי מילא - גימא מיל ומוצהר! אלא תלתא
תלתי מילא - גימא מיל! אלא: תלתא רבעי מילא. ורב
יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל: שני חלקי מיל מאי
שני חלקי מיל? אילמא תרי פלגי מילא - לימא מיל
ואלא תרי רבעי מילא - לימא חצי מיל! אלא:
הוא

רצופין - דרב גמור היה אף לקרבן. כיצד: שקא בין השמשות הראשון כולו מן היום
וביהוש' השני כולו מן הלילה - ומנאין יום אחד הפסק ביניהם. וטורח. או שנתקם מן
היום - דהווי לחוד שני ימים רצופין. וכן אם שניהם מן הלילה - הווי לחוד שני ימים
רצופין. או שקא ב' ראיות ביום אחד, ומתקנת בלילה והשניה כולה מן הלילה, או הראשונה כולה מן היום והשניה מקנתה ביום ומקנתה
בלילה - הווי לחוד ג' ימים רצופין. ועתן קרבן. הלכך ספק אף לקרבן ומביא תהא העוף הכאה על הספק ואין נאכלת. דשמא לאו בר קרבן הוא, ומליקת חולין נבלת. **רא**
אחת ביהוש' ספק לטומאה. שקא מקנתה ביום ומקנתה בלילה, והיוני חומר ב' ימים - וקטמא ז'. או שקא כולה או מן היום או מן הלילה - ואין כאן אלא אחת: **שני מות**
מארימינו עיקר כל דב' הכסף אחר. פירוש: שני הדברים בכרך אחד, בתורה אחת, ואזוי' לשפיריהו. דרבה סבר שיעור ביהוש' נפשי, ורב יוסף סבר ור' אבהו

1 מפני מה אמרו אין טומאין בדבר המוסיף הכל ואפילו מקנהו יום. דתנן לקמן:
2 "לא נבנת ולא נבול, ואף על גב דסתם הטמנה מבעוד יום הוא, דהא אסרינן
3 משתשקבה: כרימין. אפי' המעורב בגזילים: וימאין. דהא מבעוד יום הוא: ויורה שפא
4 יתמה בגזילים. משתשקבה. שקא לשקא הקדרה כלא בשלה כל קדורה, וקורו אף
5 בגזילה כל קדורה עד שיגרוהו ויגרו אף
6 ודכי מסקינן בפ"ק ב"קידה (דף לו) דאמר
7 ר'בי קטנה והובארה - משדון עליה חמין
8 והחומר מבעוד יום לך קרבן, ותובשל
9 שבישיל כל קדורה. וכן אמר ר' יוחנן: מן היום
10 זמן תלילה. כלומר ספקים יו בו משניהם:
11 ספק כולו מן היום ספק כולו מן הלילה. דרי
12 ג' ספיקות. ליתפך ספיקול עליו חומר שני
13 היתם. ולקמן מפרש למאי הלבנא שדיך
14 לומר: שני שקא יו בו משניהם: מארימינו. שגראה
15 אומגמיתא חקה גביהם: הכסף. השורף:
16 התחתון. תחתון של כיפה הרקיע הסמוכה
17 לארץ: עליון גובהה של ספא אמה ממדת
18 הלבסוף: ולקמן פריך: מאי קאמר, דאייך
19 סיפא ארשא: חצי מיל. והווי שיעור דאייך בין
20 השמשות. ולאחר חצי מיל הווי לילה: דרבה
21 עין. כשיעור קריעת עין, ורפואו לב בחוקה:
22 זה נכנס. והלילה נכנס והיום יוצא. ויהא זה
23 עם נכנסת זה. כשדם מתפרשין קרי בין
24 השמשות. וכל דמקמי הכי - דרי יום מעליא:
25 למאי הלבנא. ישילו עליו ספק שבת
26 משניהם יש בו. בשלקא ספק כולו מן היום -
27 איכא למימר לענין מוצאי שבת להביא אשם
28 תלוי. כולו מן הלילה - לענין לילה שבת
29 אלא חומר שניהם למאי הלבנא? **ראה שני**
30 **ביה"ש. דרבה דרב מטמא בימים רבואת: בין**
31 **שראה שמים ביום אחד, בין שראה שמים**
32 **שקא ימים רצופין: בין שראה אחת שבת**
33 **ימים, כגון בין השמשות - חשיב ליה כשתי**
34 **ראיות משום ימים. דרבינן מילא מילא וקרבן.**
35 **מה נבקה בימים - אין קרבן שראה שבת**
36 **בגופה מפרשא. כדתניא במגילה (דף ג.ה.)**
37 **מנה הכתוב שמים וקראו טמא בו: ספק**
38 **למומא ולקרבן. ספק טמא ספק טורח, ספק**
39 **תידי קרבן עם הטומאה ספק אף תידי קרבן.**
40 **אבל טמא שבעה דרב בעל שתי ראיות או שני**
41 **ימים - כל תורת טומאת וכן עליו. וישלישי**
42 **גמא - בין השמשות וקראו טמא בו: ספק**
43 **השמשות, ספק יום אחד הוא - וקמא בשני**
44 **ראיות, או שני ימים רצופין - וקמא נמי**
45 **בתורת ימים. ספק ב' ימים אחד רצופין - ו**
46 **וטורח משמאה שבעה, אלא כבעל קרי**
47 **עלוקמא. דלאו שתי ראיות ביום אחד איכא**
48 **ולא שני ימים רצופין איכא. ספק שדן ג' ימים**
49 **רצופין - דרב גמור היה אף לקרבן. כיצד: שקא בין השמשות הראשון כולו מן היום**
50 **וביהוש' השני כולו מן הלילה - ומנאין יום אחד הפסק ביניהם. וטורח. או שנתקם מן**
היום - דהווי לחוד שני ימים רצופין. וכן אם שניהם מן הלילה - הווי לחוד שני ימים
רצופין. או שקא ב' ראיות ביום אחד, ומתקנת בלילה והשניה כולה מן הלילה, או הראשונה כולה מן היום והשניה מקנתה ביום ומקנתה
בלילה - הווי לחוד ג' ימים רצופין. ועתן קרבן. הלכך ספק אף לקרבן ומביא תהא העוף הכאה על הספק ואין נאכלת. דשמא לאו בר קרבן הוא, ומליקת חולין נבלת. **רא**
אחת ביהוש' ספק לטומאה. שקא מקנתה ביום ומקנתה בלילה, והיוני חומר ב' ימים - וקטמא ז'. או שקא כולה או מן היום או מן הלילה - ואין כאן אלא אחת: **שני מות**
מארימינו עיקר כל דב' הכסף אחר. פירוש: שני הדברים בכרך אחד, בתורה אחת, ואזוי' לשפיריהו. דרבה סבר שיעור ביהוש' נפשי, ורב יוסף סבר ור' אבהו

1 הדעשה מלאכה בשני בן השמטות – היינו עשה כל בן השמטות. וא עשה בשני
 2 בחולות בין השמטות. וכן הוא דתניא בחוספא תמכת וביס בפי' דני בן השמטות
 3 דא לטמאה וספק לקרבן – מיידי נון שראת בשניה בחולות בין השמטות.
 4 ועוד יל' מיידי כשראה כל בין השמטות, וז' יתי תני לה דאמר בין השמטות כרף עין.
 5 ולבא בי שיעור שלשה ראיות: **תרי תילתי**

6 **היה** קשה דרבא משמע דמשקעת חמהה ע'
 7 מילה ליבא אלא לתלוא רביעי מיל, ו' יהודה
 8 גופה בפיסום בפרק 'מ' שיהי טמא (דף ע'
 9 ושם) סבר דמשקעת חמהה ע' זאת הוכיבם –
 10 ארבע מילין, וזאת הוכיבם לילה הוא.
 11 במדברין בירש פ'ק פסדוס (דף ב' ושם)
 12 וכדומה פקא (נחמיה ו') ואנתי שיש
 13 במלאכה וכו', ומדינת מופס פ'ב דמגילה (דף ו'
 14 דתעלות השחר ימנא הוא. ואומר רבי
 15 דרבה מרי בחולות משקעת. וזאת משקעת –
 16 מסוף שקיעה. אר' שבנכסא תמה בעבי הרקיע.
 17 אבל תמכה לר'י: דבמאי כפי' דאית דתיא שעת
 18 גזא הוכיבם לילה הילת פ'י: ויל' דאמרין
 19 לקמן 'לא גדולים תראים ביום ולא קטנים י'
 20 אלא בנינים', והשתא פליגי, דל' יהודה
 21 מספקא ליה בכל מוכבים תראים משקעת
 22 חמהה ע' שחסיפ' העלין – אם הם בנינים אם
 23 לא. ועי' דנתיח אן באדם בעיני שילך
 24 מחוללת שקיעת חמהה ר' מילין, כדאמר
 25 בפסחים (מ"ו) דמספקא ליה מונו אר' בנינו:
 26 **ואפילו** תר' בורי לא שרא ל' לית
 27 הילבאית דבי שביטל מננו תורת
 28 כל משום כבודא, דאמר פ'ב דעירובין (דף ק'
 29 ושם) הודא שריחא דיהוה בי רת ברת דיהוה
 30 שקילי לה עשרה ויהי דא שרא. אמר: תורת
 31 כלי עליה. אפילו אבי גופה ל' כבידא
 32 במדברין בפרק 'כידא' (לקמן דף מהו) – מניחא
 33 שאני, שאדם קובע לה מקום. א"ל אביי ררי
 34 לית באותן של בית אביך. מירוש: שתן גדולת.
 35 ליתחא ולפרקא בשבת. אלא אמר אביי: ב'
 36 הוא דאמרין בשילוח 'כל תבאי' (לקמן כבא)
 37 פמוטות של בית רבי מותר לטלטלין בשבת. א"ל
 38 ר' יואי: בניטלין בידא אחא וא בשתי ידים. אמר
 39 ליה באותן של בית אביך. מירוש: שתן גדולת.
 40 ולא ב'ר'ח רשי' שפירשי באותן של בית אביך
 41 שהם קטנות. דא מוכח בהדיא ב' 'כידא'
 42 (לקמן מ') דמנרות דלית ליה דודק – דבולי
 43 עלמא שרי, דהיינו פמוטות גדולות.
 44 **יורד** וטובל ופליג. ש' בקנטוס: ואנן כבי
 45 שירד יעלה ויהי לילה. וקשה דלא הל למנטי סנינא טעבילה אי לאו דאחא אשמעינן
 46 דטעבילה מעליא הוא. ובריש' בשמע ב' (א' ב') דרבובת ומשיקת מחולל בין השמטות
 47 והשתא קמ'ל שפיר טבל. ועלה לו הערב שש. היה דלפי זה היה ליה למנטי 'זרעה'
 48 לידע בין השמטות דרבי יהודה, אלא משא סבר כבי יוסף, דבין השמטות דרבי יהודה
 49 אינו מתחיל משתקעת חמהה, אלא משוכחתי התחתון:

אלא

אלא

1 **פליגא דרבנא.** אד' מריב בגיול. דשיעורא דרבה תלת רביעי מילא היינו תשעה פלגי
 2 דנקא, ושיעורא דרב יוסף שמונה פלגי דנקא. דנקא שותו: וחילופה. אפילו רבה
 3 רב יוסף חלקתא. דהתם שיעורא דרב יוסף נפש מדרבא. רבה דאמר רבא חלקתא
 4 אמר התם ר' רב יוסף חלקתא רבא ררי אמר התם חלקתא: חלקתא: בנות: שרי'
 5 לטלטוליה. וזרחת כלי עליה: בת חלקתא.

6 דזולה ותר' מריא. וזאת תורת לבי עליה: בע'
 7 מינה דסר. רבה: שעת מפשה. שיהיית
 8 צריך לדב' כפאן. וזאת דאפי' בתרתי בורי אל
 9 שקא: קש. וזבת שובלין, אשטרייסי: וזו'
 10 ספינה אלכסנדריה. ספינה גדולה שפורשים
 11 בה לים הגדול, ומי התם מלוזין, ועושין כלי
 12 גדול כמין בור, ונתונין לחובו מים ימים: לה.
 13 אין בו גודש: שתן בוריה. ששים סאה. כביש.
 14 שתודש מחוקי שליש בבליים שלקם, שהיו
 15 עשויין כים ששעה שלמה. גובנה כחצי רתון
 16 ודם נגולים: מחורין. דאיתקש כלי עז לשע'
 17 מדטלטל לר' ור'קן. וזה אינו משילטל על ר'
 18 – דגדול יותר מריא, ואם טלטלוהו: ושבר
 19 בדידים: דאי'. מבט ערב שבת לראות אם יש
 20 שם אדמומית חמה: פנים המאיריים את
 21 הפורה. לערב חמה שקעת במקרב, וחרורי
 22 החמה מאירימן את המורה בחסין רתון
 23 דכשתחמה נכנסת בה מאירמן תול'
 24 שנקנה: וסיקנ' פויתא. חלקן, כמו
 25 שפירשינו: ריבא. הו' שעל שפת הים, וזו
 26 סמוך לשקיעתה נראית על ראשי החרים:
 27 ובבדי שירי עולה ויעלה הוי לילה: פנים
 28 פורה. וילך עגול ועושה כבבדה: וזו' אפי'
 29 של כריה. שהיה מתולגלל על ישראל במדבר'
 30 כמותה של מריה. דרביה (במדבר ט') וקמת
 31 שם מריה, וסיקן ליה 'זלא היה מים לעדה':
 32 חזרה. מלקבט טמאה וטובלין בו – דלא
 33 ככלי דמי להיות תמים הובועין ממנו
 34 משאבות: ואן לך מנין משילטל על ארצה
 35 של מריה: כהנים טובלין בו. ואפי' שארית
 36 הערב שמש אחר טבילה לאכול בתרומתן.
 37 קסבר יקמא הוא ויש שהות אחריו לשקעת
 38 חמהה: ספק הוא. לדידיה. הואל וקר' ליה
 39 'בין השמטות' כוליה ספקא הוא, ושפט
 40 טבלו בליקא הוא ואן כאן הערב שמש: אלא פן
 41 השמטות דרבי יוסי לרבי יהודה אל ג'רסינ'
 42 דתא בנדאיא אמר שמואל בין השמטות דר'
 43 יהודה כהנים טובלין בו. ומאן דגרסי ליה
 44 מפרש תבי אלא בין השמטות דר' יוסי לר'
 45 יהודה. רבא אמר: בין השמטות דר' יוסי לר'
 46 שמואל בין השמטות דר' יוסי קדים לר' יהודה, ותחילת בין השמטות דר' יהודה
 47 לר' יוסי ליליא הוא. דר' יוסי לר' יהודה יקמא הוא. והא בעי הערב שמש, נד' לר'
 48 יהודה יקמא הוא – מיהו תיבי טבילי: הא בין השמטות דר' יהודה ספק ליה הוא,
 49 ובין דבין השמטות דר' יוסי בנתרף עין – מקמי דסליק מטבילה שלים ועיל בין
 50 השמטות דר' יהודה, וספק ליה הוא ואן כאן הערב שמש. ולאו מילתא היא,
 51 וליקא לממר דר' יוסי קדים. כדקאמר ספיא: אלא דר' יהודה לר' יוסי. ותרבינן. פשיטא. ואי הו' לך
 52 דאשמעינן בין השמטות דר' יהודה קדים: פשיטא. דלר' יוסי כהנים טובליים בו ברי', יהודה. דתא ספקא דר' יוסי
 53 יהודה נפש טובא ומעריב משימה: 'בין השמטות דר' יוסי' מישך שיר' ברה'. יהודה. בסופו הוא נכלל, וכי שלים דר' יהודה – ליליא הוא אפי' לר' יוסי, וכי טביל בסוף בין
 54 השמטות דר' יהודה – הו' ליקא הערב שמש. קא משמע לן שמואל דכל בין השמטות דר' יהודה לר' יוסי יקמא הוא וכשר לטבילה. והדר מתחיל דר' יוסי והוא הערב שמש:
 55 בשליטא חלקה ב'. יהודה לענין שבת לחומרא, כלומר: מוקאמר ר' יוחנן חלקה בר' יהודה לחכי, שמי מספקא ליה. חלקה. על רחוקי לחומרא קאי
 56 למול. ושליטא בי אמר חלקה בר' יהודה לענין שבת – איכא מוקאמר לחומרא אמר. ובעי שאמר, ובעי עשה בו מלאכה – כביא אשם חלוי. אלא במורש' אל בניעין
 57 קוניה, למקמרא רבדי' שרידי ליליא הוא: אילימא לטבילה. דס'ל דכונסו טובלין ברי' יהודה. כדקאמר ר' יוסי. וקא לר' יוחנן דר' יהודה ספיא הוא. מודלענין שבת קאי
 58 קוניה לחומרא:

קוניה לחומרא:

1 אלא לענין אבילה. קשה גמוש שיערא פורחא ורדא ביה עין לא הוי ליה למיפק
2 כר יוסי וליבא למיטר דכרחה עין דר יוסי? אינו מיד אחר בין השמשות דר' יהודה
3 ומתאר דרבא אחריו. א"כ(ב), זה אמר רב יהודה כר' יהודה בין השמשות דר' יהודה לרבי יוסי
4 כניסו טבילה וכו' וזו אירא "בין השמשות?" אחר בין השמשות דר' יהודה נמי כניסו
5 טבילה יוס' יוסי ור'ל: דאבו מתאר כל כר
6 שראו שיער טבילה כניסו. א"כ ספק היה לרם
7 אם היה תולכי מיד אחר דר' יהודה או מתאר
8 הרבה וליבא למיטר למיפק דלא אבלי
9 כניסו טרמה עד דרואי שלים בין השמשות
10 דרבי יוסי:

11 הקשה הר' פורת דבעת גופיה הוה מצי
12 למיפק הלכה כר' יהודה גבי ש"ס וכו'
13 יוסי במוצאי שבת. וכו' לענין תרומה הוה מצי
14 למיטר. אביה כר' יהודה לענין טבילה. וכו' יוסי ר' יוסי
15 לענין אכלה. ונראה לר'י: הניחא לר' דאן
16 לאשמועינן רבותא, דאפי' בשבת דחמי - מילק
17 ר' יוסי, ושרי לעשות מלאכה ביום השמשות דר'
18 יהודה. ואפי' בתרומה דקיל בשבת. או בתרומה
19 דרבנן - דממר ר' יוסי, דלא אבלי כניסו עד
20 שלים בין השמשות ורדוה:

21 רבי יהודה הנישא אמר שלישיית לחלוץ
22 כר. פרשי' רוביעית לחדליק את הר. וכו'
23 משמע, דלא פליג אחרוני קמיהו. ועוד: דאמר
24 בסמוך "שניה לחדליק את הר כמאן לא כר" נון
25 ולא כר' יהודה גמשיך. וליבא למיטר נמי דאן
26 לחלוץ תפילין קאמר. ומדליק נמי בשלישיית
27 מקמיהו? אלא ג' לחדליק את הר. כמאן - ר' יוסי
28 נון, משמע: ולא כר' יהודה גמשיך. קשה
29 דבסיפ' ד' מיתות (מתחורין דר' חס. תש. וכו')
30 שרדא. וראו: הוה ע"ש היה. ונבסס הורקס
31 בו לחלוץ תפילין. גער בו אבוי ויצא בניהפ.
32 א"ל: הדין מניחין אישור סקילה וטוסקין באישור
33 שבת. אלא: אהמא: חדלקת רן קודם לחליצת תפילין.
34 ור"ל: רשאי תהום, וליבא לחלוץ אחרון מלחדליק
35 את הר. גער לפי שדיוס חורוס בו עד שיהי טוסק
36 לחשכה. ולכן אמר יעוסק באישור סקילה קודם
37 וארבה. משם יש ראיא חדליצת תפילין קודמת
38 מותרת הורקס לחלוץ תפילין קודם לחליצת:
39 ומסתמא היה יודע עכו והו רגילין לעשות:

40 שש הקיעות. כמו שפרש קבנרטה, שדח
41 תוקעין הקיעה תרועה קיעה. איג
42 דקעא משמע לקמן דשלש ראשונות הקיעות הן.
43 דקתני: התחיל לתקוע קיעה שניה - לא ודוקא
44 נקט קיעה. וכן מוכיח בפרק "החילי" (סוכה פ"ג
45 ג"ג נ"ט) ודקתני אפי' פרחין מניא קיעות במקדש:
46 ואין מוסיפין על מרח הקיעות. וחישי באתון מרח
47 שלש לחבטל את העם ממלאכה, ואמר בנורמא:
48 מתניין דלא כר' יהודה, דתניא, רבי יהודה
49 אומר: הדרת אל פירות משבע, והמוסיף אל
50 וסיק על ט"ו. ומפרשי במאי פליגי, ר' יהודה סבר
51 קיעה תרועה קיעה אחת היא. ואם ג' לחבטל
52 את העם ממלאכה כולל הקיעה, למה היה ר'
53 יהודה מחשיבם כאחת:

54 והתניא שופר מטטליין וכו'. תימה לר"ה: א"כ ע"כ היא שררי מטטלש שופר - והיו לערוך גופו לא יגבר בפרק
55 מלאכותו באישור דוא, וברייתא דערל דאמר להבניעו - היינו מתמה לגלג, והיו כמו מרא שלא יגבר בפרק "כל הבלים" (לקמן דף קכד) דהיינו מטטלש לא לערוך. ואומר ר"י:
56 דמשמע ליה דאמר ברייתא דלעיל א"כ לפי שאין מטטליין ולא קתני "לפי שאין מטטליין" ולא קתני "אין וכו' אלא וכו' דמטטלש שופר - ויחייב לערוך גופו:
57 א"כ חיצונות אמאי אין מטטליין ור"ל: חיצונות מוקנה יותר משופר. כמו שאפרש בסמוך. ומיהו, מתוך פירוש הקונטרס משמע דשופר הוי מלאכותו לחתור:

1 אלא לאביה. וכולה מלתא דר' יוחנן לחומיא כי שלים בין השמשות
2 דר' יהודה ליליא הוא. ויכול, וממלא נמי לענין מוצאי שבת לא אמרין כר' יהודה,
3 דנקטא דר' יוסי ליליא הוא ושרי: בשני בין השמשות. ערב שבת מוצאי שבת בהעלם
4 אחד - אין עוד קאי אשם תלוי, אלא חקאת: ספח נפשיך. אי ליליא הוא - חייב על
5 מוצאי שבת. ושל מוצאי שבת אינו כלום, ואי
6 ינקא הוא - חייב על מוצאי שבת. ואין של
7 ערב שבת כלום. ובגין דעבד ליה כל כולו
8 השמשות, דליבא לספוקי ליהא בתחילתו
9 ולהאי בסופו: בשיעורין דרדגין. בין השמשות:
10 אתלי. וחדיקו את הדר מבעוד יום: הוה
11 ערב שבת. והישבם על הקרות מבעוד יום.
12 וכן העורבים שפודו: אדאני. עשב הקרוי
13 מלואי וגלילין שלו נטיט ליה דתהוה. שחרית
14 כפופין למורה, ובחגי יום קופין, ולערב
15 שפודו מלא למעורב: בשקיעתא. קא
16 התרועות מנגן, וסדר שלקון הקיעה תרועה
17 ותקיעה: דכבשיל סמלאכה בששיות. והא
18 לקן שזתה ליבנס לערו: להבשיל קרוי.
19 ממלאכה: והתניית. ממשק וממפר: לחלוץ
20 תפילין. והולקת רש ברביעית: לתריק פת
21 פתגור. ועדיין יש שדחת כדי שיקרמו פניה.
22 שדיו ממחרם התקיעות כדי להוסיף מחול
23 על הקשר: ותקע ויפיע ותקע, ורבי שש:
24 ושובת. חל שבת עליה: טלעורו. מלחפור:
25 ויבנסו בולם פארה. שלא וחדשו הנבסין
26 באחרונה לומר ששקעו במלאכתן אחר
27 ששבעו קול השופר, אישן וכל מביחין מ'
28 קרובים וכו': ודוקסין. תריקין. ון לחלות
29 החטיות. ומסקלן אותן ומניחין עיג' ויחוח
30 ומכוירן עליהן תבלין ושאר דברים, ולערב
31 מתחורין אותן לפתחים: תשיין. מים חמין למוזג
32 בתוך יין לשמות: סילק המבטלן. ויבסין
33 העשיות להסתלק למאכל הלילה: ויבסין
34 הפשיטין. את תרואיות למפרות: וכן הפגסת
35 ששש הצפור: לחלוץ ששין ליתין. שקעה
36 מייחד בגובה העיר ומאזנתהה לקעוק
37 שם. ומשם מוליכו לביתו, אלקא אפתי לא
38 נקט קדושת שבת עליהו: לשיעורין. פעמים
39 שביחו קרוב. פעמים שביחו רחוק: ביאש ג'
40 שקעה שם: שאין פשיטליין. אפילו ברשת
41 ראשו, ורואי לשאוב בו מים ולשתות התוקע:
42 ויחיי: והתניא שופר מיטטלי. לפי שבפחו
43 ראשו, ורואי לשאוב בו מים ולשתות התוקע:
44 חיצוניות. פשוטה. ואינה ראויה אלא לתקוע,
45 והו דגרי שמלאכותו לאישור. ואסור משום
46 מוקעה:

1 אלא לאביה. וכולה מלתא דר' יוחנן לחומיא כי שלים בין השמשות
2 דר' יהודה ליליא הוא. ויכול, וממלא נמי לענין מוצאי שבת לא אמרין כר' יהודה,
3 דנקטא דר' יוסי ליליא הוא ושרי: בשני בין השמשות. ערב שבת מוצאי שבת בהעלם
4 אחד - אין עוד קאי אשם תלוי, אלא חקאת: ספח נפשיך. אי ליליא הוא - חייב על
5 מוצאי שבת. ושל מוצאי שבת אינו כלום, ואי
6 ינקא הוא - חייב על מוצאי שבת. ואין של
7 ערב שבת כלום. ובגין דעבד ליה כל כולו
8 השמשות, דליבא לספוקי ליהא בתחילתו
9 ולהאי בסופו: בשיעורין דרדגין. בין השמשות:
10 אתלי. וחדיקו את הדר מבעוד יום: הוה
11 ערב שבת. והישבם על הקרות מבעוד יום.
12 וכן העורבים שפודו: אדאני. עשב הקרוי
13 מלואי וגלילין שלו נטיט ליה דתהוה. שחרית
14 כפופין למורה, ובחגי יום קופין, ולערב
15 שפודו מלא למעורב: בשקיעתא. קא
16 התרועות מנגן, וסדר שלקון הקיעה תרועה
17 ותקיעה: דכבשיל סמלאכה בששיות. והא
18 לקן שזתה ליבנס לערו: להבשיל קרוי.
19 ממלאכה: והתניית. ממשק וממפר: לחלוץ
20 תפילין. והולקת רש ברביעית: לתריק פת
21 פתגור. ועדיין יש שדחת כדי שיקרמו פניה.
22 שדיו ממחרם התקיעות כדי להוסיף מחול
23 על הקשר: ותקע ויפיע ותקע, ורבי שש:
24 ושובת. חל שבת עליה: טלעורו. מלחפור:
25 ויבנסו בולם פארה. שלא וחדשו הנבסין
26 באחרונה לומר ששקעו במלאכתן אחר
27 ששבעו קול השופר, אישן וכל מביחין מ'
28 קרובים וכו': ודוקסין. תריקין. ון לחלות
29 החטיות. ומסקלן אותן ומניחין עיג' ויחוח
30 ומכוירן עליהן תבלין ושאר דברים, ולערב
31 מתחורין אותן לפתחים: תשיין. מים חמין למוזג
32 בתוך יין לשמות: סילק המבטלן. ויבסין
33 העשיות להסתלק למאכל הלילה: ויבסין
34 הפשיטין. את תרואיות למפרות: וכן הפגסת
35 ששש הצפור: לחלוץ ששין ליתין. שקעה
36 מייחד בגובה העיר ומאזנתהה לקעוק
37 שם. ומשם מוליכו לביתו, אלקא אפתי לא
38 נקט קדושת שבת עליהו: לשיעורין. פעמים
39 שביחו קרוב. פעמים שביחו רחוק: ביאש ג'
40 שקעה שם: שאין פשיטליין. אפילו ברשת
41 ראשו, ורואי לשאוב בו מים ולשתות התוקע:
42 ויחיי: והתניא שופר מיטטלי. לפי שבפחו
43 ראשו, ורואי לשאוב בו מים ולשתות התוקע:
44 חיצוניות. פשוטה. ואינה ראויה אלא לתקוע,
45 והו דגרי שמלאכותו לאישור. ואסור משום
46 מוקעה:

1 אלא לאביה. וכולה מלתא דר' יוחנן לחומיא כי שלים בין השמשות
2 דר' יהודה ליליא הוא. ויכול, וממלא נמי לענין מוצאי שבת לא אמרין כר' יהודה,
3 דנקטא דר' יוסי ליליא הוא ושרי: בשני בין השמשות. ערב שבת מוצאי שבת בהעלם
4 אחד - אין עוד קאי אשם תלוי, אלא חקאת: ספח נפשיך. אי ליליא הוא - חייב על
5 מוצאי שבת. ושל מוצאי שבת אינו כלום, ואי
6 ינקא הוא - חייב על מוצאי שבת. ואין של
7 ערב שבת כלום. ובגין דעבד ליה כל כולו
8 השמשות, דליבא לספוקי ליהא בתחילתו
9 ולהאי בסופו: בשיעורין דרדגין. בין השמשות:
10 אתלי. וחדיקו את הדר מבעוד יום: הוה
11 ערב שבת. והישבם על הקרות מבעוד יום.
12 וכן העורבים שפודו: אדאני. עשב הקרוי
13 מלואי וגלילין שלו נטיט ליה דתהוה. שחרית
14 כפופין למורה, ובחגי יום קופין, ולערב
15 שפודו מלא למעורב: בשקיעתא. קא
16 התרועות מנגן, וסדר שלקון הקיעה תרועה
17 ותקיעה: דכבשיל סמלאכה בששיות. והא
18 לקן שזתה ליבנס לערו: להבשיל קרוי.
19 ממלאכה: והתניית. ממשק וממפר: לחלוץ
20 תפילין. והולקת רש ברביעית: לתריק פת
21 פתגור. ועדיין יש שדחת כדי שיקרמו פניה.
22 שדיו ממחרם התקיעות כדי להוסיף מחול
23 על הקשר: ותקע ויפיע ותקע, ורבי שש:
24 ושובת. חל שבת עליה: טלעורו. מלחפור:
25 ויבנסו בולם פארה. שלא וחדשו הנבסין
26 באחרונה לומר ששקעו במלאכתן אחר
27 ששבעו קול השופר, אישן וכל מביחין מ'
28 קרובים וכו': ודוקסין. תריקין. ון לחלות
29 החטיות. ומסקלן אותן ומניחין עיג' ויחוח
30 ומכוירן עליהן תבלין ושאר דברים, ולערב
31 מתחורין אותן לפתחים: תשיין. מים חמין למוזג
32 בתוך יין לשמות: סילק המבטלן. ויבסין
33 העשיות להסתלק למאכל הלילה: ויבסין
34 הפשיטין. את תרואיות למפרות: וכן הפגסת
35 ששש הצפור: לחלוץ ששין ליתין. שקעה
36 מייחד בגובה העיר ומאזנתהה לקעוק
37 שם. ומשם מוליכו לביתו, אלקא אפתי לא
38 נקט קדושת שבת עליהו: לשיעורין. פעמים
39 שביחו קרוב. פעמים שביחו רחוק: ביאש ג'
40 שקעה שם: שאין פשיטליין. אפילו ברשת
41 ראשו, ורואי לשאוב בו מים ולשתות התוקע:
42 ויחיי: והתניא שופר מיטטלי. לפי שבפחו
43 ראשו, ורואי לשאוב בו מים ולשתות התוקע:
44 חיצוניות. פשוטה. ואינה ראויה אלא לתקוע,
45 והו דגרי שמלאכותו לאישור. ואסור משום
46 מוקעה:

1 אלא לאביה. וכולה מלתא דר' יוחנן לחומיא כי שלים בין השמשות
2 דר' יהודה ליליא הוא. ויכול, וממלא נמי לענין מוצאי שבת לא אמרין כר' יהודה,
3 דנקטא דר' יוסי ליליא הוא ושרי: בשני בין השמשות. ערב שבת מוצאי שבת בהעלם
4 אחד - אין עוד קאי אשם תלוי, אלא חקאת: ספח נפשיך. אי ליליא הוא - חייב על
5 מוצאי שבת. ושל מוצאי שבת אינו כלום, ואי
6 ינקא הוא - חייב על מוצאי שבת. ואין של
7 ערב שבת כלום. ובגין דעבד ליה כל כולו
8 השמשות, דליבא לספוקי ליהא בתחילתו
9 ולהאי בסופו: בשיעורין דרדגין. בין השמשות:
10 אתלי. וחדיקו את הדר מבעוד יום: הוה
11 ערב שבת. והישבם על הקרות מבעוד יום.
12 וכן העורבים שפודו: אדאני. עשב הקרוי
13 מלואי וגלילין שלו נטיט ליה דתהוה. שחרית
14 כפופין למורה, ובחגי יום קופין, ולערב
15 שפודו מלא למעורב: בשקיעתא. קא
16 התרועות מנגן, וסדר שלקון הקיעה תרועה
17 ותקיעה: דכבשיל סמלאכה בששיות. והא
18 לקן שזתה ליבנס לערו: להבשיל קרוי.
19 ממלאכה: והתניית. ממשק וממפר: לחלוץ
20 תפילין. והולקת רש ברביעית: לתריק פת
21 פתגור. ועדיין יש שדחת כדי שיקרמו פניה.
22 שדיו ממחרם התקיעות כדי להוסיף מחול
23 על הקשר: ותקע ויפיע ותקע, ורבי שש:
24 ושובת. חל שבת עליה: טלעורו. מלחפור:
25 ויבנסו בולם פארה. שלא וחדשו הנבסין
26 באחרונה לומר ששקעו במלאכתן אחר
27 ששבעו קול השופר, אישן וכל מביחין מ'
28 קרובים וכו': ודוקסין. תריקין. ון לחלות
29 החטיות. ומסקלן אותן ומניחין עיג' ויחוח
30 ומכוירן עליהן תבלין ושאר דברים, ולערב
31 מתחורין אותן לפתחים: תשיין. מים חמין למוזג
32 בתוך יין לשמות: סילק המבטלן. ויבסין
33 העשיות להסתלק למאכל הלילה: ויבסין
34 הפשיטין. את תרואיות למפרות: וכן הפגסת
35 ששש הצפור: לחלוץ ששין ליתין. שקעה
36 מייחד בגובה העיר ומאזנתהה לקעוק
37 שם. ומשם מוליכו לביתו, אלקא אפתי לא
38 נקט קדושת שבת עליהו: לשיעורין. פעמים
39 שביחו קרוב. פעמים שביחו רחוק: ביאש ג'
40 שקעה שם: שאין פשיטליין. אפילו ברשת
41 ראשו, ורואי לשאוב בו מים ולשתות התוקע:
42 ויחיי: והתניא שופר מיטטלי. לפי שבפחו
43 ראשו, ורואי לשאוב בו מים ולשתות התוקע:
44 חיצוניות. פשוטה. ואינה ראויה אלא לתקוע,
45 והו דגרי שמלאכותו לאישור. ואסור משום
46 מוקעה:

שבת. פרק שני - במה מדיליק דף לו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" תוספות

1 לתינוק עני. שעל היצבור לפקדו: הא' ר' יהודה. שופר משילטון וחצוצרות אינן
2 משילטון, דמוקצה הוא. אבל שופר - תורת כלי עליה, כדאמרן לעיל: הא' דקתני
3 תרוייהו משילטון - ר' שמעון הווי' דלית ליה מוקצה: הא' דקתני אף שופר אין
4 משילטון - ר' נחמיה דאמר: *אפי' תרווי' אפי' טלית אין נשילין אלא לעורך תשימשו
5 תרוייהו, ועיקר שופר לאו למנוע מים קאי:
6 ויאי שופר. דקתני בהדיא דר' נחמיה
7 דאקדמת בה לחצוצרות לאיסורא. ובין
8 דתני: אין משילטון את השופר, וזו אל צריך
9 למתני חצוצרות. דכ"ש היא. הואיל ואינו
10 קאי למנוע בו תנוק. אלא שופר תקנא ורישא
11 הוא חצוצרות. וחצוצרות תקנא כסיפא הוא
12 שופר. דאישמנו שמיהו כדרב חסדא: ליש"ש
13 של ראש השנה. אין תוקעין אלא באותו שעם
14 הארץ קורין חצוצרות, והוא שופר. או אם בא
15 עם הארץ לשאלו במה יתקע - אומרים לו:
16 בחצוצרות. *עצמיהו פסולה ללולב, וְגַלְה
17 שלח עגול קנה שהה שלקן. כדאמרן בסנהדרין
18 פתורה. המתחילה היו קורין לגולב פתורה:
19 ולקטנה פתורא. ועבשיו נשתנו: אף אנו
20 נאמר. אף אנו יכולים לתוסף אדרב חסדא
21 לומר שגם זה נשתנה: החבליא. המתחילה היו
22 קורין להקטס החבליא. ולבית הבטוח ב
23 כסי, ועבשיו נשתנו: תפיסם. הוא תקטון לבית
24 הבטוח. עשוי סגלגל במין כדור, ובתוכו קליפות קליפות תרבה כנגלגל של ריחים,
25 וקורין וצמטיל ד' ודונק דק מאז: *סוף ה'בטוח'. סוף ה'בטוח'. שפורין פאנצ'א. ויש בו
26 עובי שפורין דובל'ן, ותוכו עשוי במין כוס. עובי בית הבטוח - דופן כפולה. ודובוקין
27 התקלים זה קוד בשוקן: *מצד א'. ש'לא ינקב אלא א' כשרה, שתיכור
28 סומנו: *ב' צדיין. אבל בהקטס, עשוי טריפה. וצד הבטוח הוא דאיכא מלפניו בני
29 א' לשני צדיין. אבל בהקטס, אפי' מצד א' שלא נראה תנקב לחוץ - אין זו סתימה,
30 לפי שהדופן דק מצד:

1 **הא'** ר' נחמיה. הווי' דאדסה שופר וחצוצרות. דתניא בפרק "חבית" (למקן דף קמ"ז). אפי' תרווי' אפילו טלית אפי' סכין - אין נטילין אלא לעורך תשימשו. ופי' בקנטרס. תשימשו המיוחד
2 להם. וצמטיל לפי רבלי שמלאכת לאיסור - אסור לטלטלו לשום ערך, דאז מיוחד למלאכת איסור. והנה בעינן שיאז מיוחד לעורך אותו דבר שנטולו בשבת. וקטנה לר"ת: דאמר
3 בפרק "חבית": (ג' ט"ז) שם חתולת של תמרים לטו גרונות - מתיר. אלא לא מפיק ולא חותך, ומוקי לה ר' נחמיה. וכן פסקי' ב'מערבין' (עירובין דף לה. ושמ' הכא במנעול דקטיין
4 במיתנא ובעי סכינא למפסידה, ומוקי בר' נחמיה. ואנאי אסר בסכין כיון שהוא עומד מיוחד לחתיכה הווי' שמעון חוקן הקשה לפירוש הקנטרס. דהייב קאמר רבא בפרק "כל הבליים"
5 (לקמן דף קכד). ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' כלי שמלאכתו לחתור לעורך גופו או לעורך מקומו - אין, מתנזה לצל - לא. היכי שרי לעורך מקומו: והלא אין או תשימשו המיוחד לה
6 ודחת ר' לומר לפי הקנטרס. דקדחתא אחר שאכלו בוק, דררר לחסיר כל שעה - חשיב עורך מקומו תשימשו המיוחד לה. ונראה לר"ת: דלא שרי ר' נחמיה אלא תשימשו הרגיל לעשות
7 בו בחול. אפי' אינו תשימשו המיוחד לה. ואפי' דבר שמלאכתו לאיסור שרי, כיון שררר אותו תשימשו לעשות מנוח בחול - כגון קורנט לפעם בו את האגוזים. וקודמו לחתוך בו את הדיבילה
8 והיינו לעורך תשימשו תקטנא. כלומר מה שרגיל לעשות בו בחול, ולא אתא לאפוקי אלא מתנזה לצל, ובגון תשימשו שאנא רגיל לחתוך. כגון חתולת של תמרים בסכין או מנעול
9 דקטיין במיתנא. ושופר נמי, אין דרך בחול למנוע בו מים לחתוק. והקשה בבליים דתניא בפרק "כל הבליים" (לקמן דף קכד): אין מסיקין בבליים בו, ומוקי לה בר' נחמיה. ומביא ר"ת ראיא
10 מפרק "כל הבליים" (ג' ט"ז) שם: דהנן כל הבליים נטילין לעורך ושלא לעורך, ר' נחמיה אומר: אין נטילין אלא לעורך. ומפרש רבה בגמרא: דבר שמלאכתו לחתור - לעורך גופו ולעורך מקומו,
11 דבר שמלאכתו לאיסור - לעורך גופו - אין, לעורך מקומו - לא. והשתא מה לו להוכיח דבר שמלאכתו לאיסור, כיון דמתניתין לא איירא אלא במלאכתו לחתור: אלא ודאי משום ר'
12 נחמיה נקטיה, דבעי למימר: ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' דבר שמלאכתו לחתור בו. ומשום דמשהו ר' נחמיה מלאכתו לחתור למלאכתו לאיסור - כגון טלמאכא לאיסור, דלר' נחמיה
13 תרוייהו: לעורך גופו, שרי, ולעורך מקומו - לא ולרבא - תרוייהו לעורך גופו ומקומו שרי, מתנזה לצל - לא. ולשון אפי' נטילין מים:
14 **למחט** שמוצעת. דתניא ביאלו סרפות' (חולין דף נ' ושם) וב'מערבין' (מנחות דף ע"ג): מצד אחד - כשריה, וב' צדיין - סרפה. ופי' בקנטרס: עבובי בית הבטוח הוא דאיכא לפלוגי
15 בה, אבל בהקטס - אפי' מצד אחד, שלא נראה תנקב לחוץ - סרפה. דאין זו סתימה. והקשה ה"ר אליעזר מ"ן: דהא נתן ד'מסס ובית הבטוח עשיקבו לחוץ משמע דברמסס
16 נמי לא מסיפה אלא בגבוק מפולשו ואור': דתניא "לחוץ" - לא לגמרי "לחוץ", אלא כלומר לעורך חוץ, לאפוקי עיקבו זה לחוץ זה ודשריה. כדקתני בתר ובי, וקמיל דמצד אחד כשריה
17 אינ' נדיקת שור אחד שלם. אבל את רבא דקתני מב' בית הבטוח - אפי' מצד אחד סרפה. ופי' ד'מסס: נמי חידושו הוא. וקמיל: אינ' שישכוב על המסס. וי"ד שמגין כגון החלזלת שנקב
18 וריכס מעמידין אותה וכשריה - קמיל דהבא סרפה. ור"ת אומר: דברמסס נמי מצד אחד כשריה, ופשטיא דלא הווי' סרפה אינ' נדיקת נקב מפולש לחוץ, אין סרפא שיהיה סרפה בשום
19 מקום אלא בגבוק מפולש. ויהא נקטס במיתנא עבובי בית הבטוח - לא למעשה מצד אחד כשריה, אינ' נדיקת עור שלם. והקשה מינא את דרשתינן דאישמנו מיהו אינ' ר"ת, דהייב שם, ודאי לא
20 אשמעין - דאי דאורי' דקתני *מב' בית הבטוח' - ויהא נקטס מצד אחד כשריה. ודאי נמי חידושו הוא. והקשה מינא את דרשתינן דאישמנו מצד אחד כשריה. אבל בלא דקרי
21 החבליא - אפי' מצד אחד סרפה, כיון שניקב עור אחד שלם. להכי אשמעין דאישמנו מיהו, דאפי' בחובליא מצד אחד כשריה. ועוד אורי': דמציעו למימר כפי רש"י, דברמסס - אפי'
22 מצד אחד סרפה. דהיישען שגם ניקב לחוץ חוור ובריא. כמו ישי' לו קוץ בוטוס. דהכי הלכתא תהם: דהיישען שגמא ובריא. ותישעין לספק דרסה. ואפי' למאן דלא הייש הווי' בקוץ -
23 שגמא במחט שדא דף חיש. והא דבעי ביאלו סרפות' ניקבו לחוץ היינו כיון דרעינן דשוב אל הברא - כגון שאכלהו במחט בנתי ושחטוהו מדי:

1 לתינוק עני. שעל היצבור לפקדו: הא' ר' יהודה. שופר משילטון וחצוצרות אינן
2 משילטון, דמוקצה הוא. אבל שופר - תורת כלי עליה, כדאמרן לעיל: הא' דקתני
3 תרוייהו משילטון - ר' שמעון הווי' דלית ליה מוקצה: הא' דקתני אף שופר אין
4 משילטון - ר' נחמיה דאמר: *אפי' תרווי' אפי' טלית אין נשילין אלא לעורך תשימשו
5 תרוייהו, ועיקר שופר לאו למנוע מים קאי:
6 ויאי שופר. דקתני בהדיא דר' נחמיה
7 דאקדמת בה לחצוצרות לאיסורא. ובין
8 דתני: אין משילטון את השופר, וזו אל צריך
9 למתני חצוצרות. דכ"ש היא. הואיל ואינו
10 קאי למנוע בו תנוק. אלא שופר תקנא ורישא
11 הוא חצוצרות. וחצוצרות תקנא כסיפא הוא
12 שופר. דאישמנו שמיהו כדרב חסדא: ליש"ש
13 של ראש השנה. אין תוקעין אלא באותו שעם
14 הארץ קורין חצוצרות, והוא שופר. או אם בא
15 עם הארץ לשאלו במה יתקע - אומרים לו:
16 בחצוצרות. *עצמיהו פסולה ללולב, וְגַלְה
17 שלח עגול קנה שהה שלקן. כדאמרן בסנהדרין
18 פתורה. המתחילה היו קורין לגולב פתורה:
19 ולקטנה פתורא. ועבשיו נשתנו: אף אנו
20 נאמר. אף אנו יכולים לתוסף אדרב חסדא
21 לומר שגם זה נשתנה: החבליא. המתחילה היו
22 קורין להקטס החבליא. ולבית הבטוח ב
23 כסי, ועבשיו נשתנו: תפיסם. הוא תקטון לבית
24 הבטוח. עשוי סגלגל במין כדור, ובתוכו קליפות קליפות תרבה כנגלגל של ריחים,
25 וקורין וצמטיל ד' ודונק דק מאז: *סוף ה'בטוח'. סוף ה'בטוח'. שפורין פאנצ'א. ויש בו
26 עובי שפורין דובל'ן, ותוכו עשוי במין כוס. עובי בית הבטוח - דופן כפולה. ודובוקין
27 התקלים זה קוד בשוקן: *מצד א'. ש'לא ינקב אלא א' כשרה, שתיכור
28 סומנו: *ב' צדיין. אבל בהקטס, עשוי טריפה. וצד הבטוח הוא דאיכא מלפניו בני
29 א' לשני צדיין. אבל בהקטס, אפי' מצד א' שלא נראה תנקב לחוץ - אין זו סתימה,
30 לפי שהדופן דק מצד:

1 **הא'** ר' נחמיה. הווי' דאדסה שופר וחצוצרות. דתניא בפרק "חבית" (למקן דף קמ"ז). אפי' תרווי' אפילו טלית אפי' סכין - אין נטילין אלא לעורך תשימשו. ופי' בקנטרס. תשימשו המיוחד
2 להם. וצמטיל לפי רבלי שמלאכת לאיסור - אסור לטלטלו לשום ערך, דאז מיוחד למלאכת איסור. והנה בעינן שיאז מיוחד לעורך אותו דבר שנטולו בשבת. וקטנה לר"ת: דאמר
3 בפרק "חבית": (ג' ט"ז) שם חתולת של תמרים לטו גרונות - מתיר. אלא לא מפיק ולא חותך, ומוקי לה ר' נחמיה. וכן פסקי' ב'מערבין' (עירובין דף לה. ושמ' הכא במנעול דקטיין
4 במיתנא ובעי סכינא למפסידה, ומוקי בר' נחמיה. ואנאי אסר בסכין כיון שהוא עומד מיוחד לחתיכה הווי' שמעון חוקן הקשה לפירוש הקנטרס. דהייב קאמר רבא בפרק "כל הבליים"
5 (לקמן דף קכד). ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' כלי שמלאכתו לחתור לעורך גופו או לעורך מקומו - אין, מתנזה לצל - לא. היכי שרי לעורך מקומו: והלא אין או תשימשו המיוחד לה
6 ודחת ר' לומר לפי הקנטרס. דקדחתא אחר שאכלו בוק, דררר לחסיר כל שעה - חשיב עורך מקומו תשימשו המיוחד לה. ונראה לר"ת: דלא שרי ר' נחמיה אלא תשימשו הרגיל לעשות
7 בו בחול. אפי' אינו תשימשו המיוחד לה. ואפי' דבר שמלאכתו לאיסור שרי, כיון שררר אותו תשימשו לעשות מנוח בחול - כגון קורנט לפעם בו את האגוזים. וקודמו לחתוך בו את הדיבילה
8 והיינו לעורך תשימשו תקטנא. כלומר מה שרגיל לעשות בו בחול, ולא אתא לאפוקי אלא מתנזה לצל, ובגון תשימשו שאנא רגיל לחתוך. כגון חתולת של תמרים בסכין או מנעול
9 דקטיין במיתנא. ושופר נמי, אין דרך בחול למנוע בו מים לחתוק. והקשה בבליים דתניא בפרק "כל הבליים" (לקמן דף קכד): אין מסיקין בבליים בו, ומוקי לה בר' נחמיה. ומביא ר"ת ראיא
10 מפרק "כל הבליים" (ג' ט"ז) שם: דהנן כל הבליים נטילין לעורך ושלא לעורך, ר' נחמיה אומר: אין נטילין אלא לעורך. ומפרש רבה בגמרא: דבר שמלאכתו לחתור - לעורך גופו ולעורך מקומו,
11 דבר שמלאכתו לאיסור - לעורך גופו - אין, לעורך מקומו - לא. והשתא מה לו להוכיח דבר שמלאכתו לאיסור, כיון דמתניתין לא איירא אלא במלאכתו לחתור: אלא ודאי משום ר'
12 נחמיה נקטיה, דבעי למימר: ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' דבר שמלאכתו לחתור בו. ומשום דמשהו ר' נחמיה מלאכתו לחתור למלאכתו לאיסור - כגון טלמאכא לאיסור, דלר' נחמיה
13 תרוייהו: לעורך גופו, שרי, ולעורך מקומו - לא ולרבא - תרוייהו לעורך גופו ומקומו שרי, מתנזה לצל - לא. ולשון אפי' נטילין מים:
14 **למחט** שמוצעת. דתניא ביאלו סרפות' (חולין דף נ' ושם) וב'מערבין' (מנחות דף ע"ג): מצד אחד - כשריה, וב' צדיין - סרפה. ופי' בקנטרס: עבובי בית הבטוח הוא דאיכא לפלוגי
15 בה, אבל בהקטס - אפי' מצד אחד, שלא נראה תנקב לחוץ - סרפה. דאין זו סתימה. והקשה ה"ר אליעזר מ"ן: דהא נתן ד'מסס ובית הבטוח עשיקבו לחוץ משמע דברמסס
16 נמי לא מסיפה אלא בגבוק מפולשו ואור': דתניא "לחוץ" - לא לגמרי "לחוץ", אלא כלומר לעורך חוץ, לאפוקי עיקבו זה לחוץ זה ודשריה. כדקתני בתר ובי, וקמיל דמצד אחד כשריה
17 אינ' נדיקת שור אחד שלם. אבל את רבא דקתני מב' בית הבטוח - אפי' מצד אחד סרפה. ופי' ד'מסס: נמי חידושו הוא. וקמיל: אינ' שישכוב על המסס. וי"ד שמגין כגון החלזלת שנקב
18 וריכס מעמידין אותה וכשריה - קמיל דהבא סרפה. ור"ת אומר: דברמסס נמי מצד אחד כשריה, ופשטיא דלא הווי' סרפה אינ' נדיקת נקב מפולש לחוץ, אין סרפא שיהיה סרפה בשום
19 מקום אלא בגבוק מפולש. ויהא נקטס במיתנא עבובי בית הבטוח - לא למעשה מצד אחד כשריה, אינ' נדיקת עור שלם. והקשה מינא את דרשתינן דאישמנו מיהו אינ' ר"ת, דהייב שם, ודאי לא
20 אשמעין - דאי דאורי' דקתני *מב' בית הבטוח' - ויהא נקטס מצד אחד כשריה. ודאי נמי חידושו הוא. והקשה מינא את דרשתינן דאישמנו מצד אחד כשריה. אבל בלא דקרי
21 החבליא - אפי' מצד אחד סרפה, כיון שניקב עור אחד שלם. להכי אשמעין דאישמנו מיהו, דאפי' בחובליא מצד אחד כשריה. ועוד אורי': דמציעו למימר כפי רש"י, דברמסס - אפי'
22 מצד אחד סרפה. דהיישען שגם ניקב לחוץ חוור ובריא. כמו ישי' לו קוץ בוטוס. דהכי הלכתא תהם: דהיישען שגמא ובריא. ותישעין לספק דרסה. ואפי' למאן דלא הייש הווי' בקוץ -
23 שגמא במחט שדא דף חיש. והא דבעי ביאלו סרפות' ניקבו לחוץ היינו כיון דרעינן דשוב אל הברא - כגון שאכלהו במחט בנתי ושחטוהו מדי:

שבת. פרק שני - במוה מדיליק דף לו עמוד א - מתוך מהדורות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות

1 לתינוק עני. שעל היצבור לפורנס: הא' ר' יהודה. שופר משילטון וחצוצרות אינן
 2 משילטין, דמוקצה הוא. אבל שופר - תורת כלי עליה, כדאמרן לעיל: הא' דקתני
 3 תרוייהו משילטין - ר' שמעון הוה לית ליה מוקצה: הא' דקתני אף שופר אין
 4 משילטין - ר' נחמיה דאמר: *אפי' תרווה אפי' טלית אין ניטלין אלא לעורך תשימשו
 5 תרוייהו, ועיקר שופר לאו למנוע מים קאי:
 6 ויאי שופר. דקתני בהדיא דר' נחמיה
 7 דאקדמת בה להוצאות לאיסורא. ובין
 8 דתני: אין משילטין את השופר, תו לא צריך
 9 למתני חצוצרות. דכ"ש היא. הואיל ואינו
 10 קאי למנוע בו תינוק. אלא שופר תקנא ורישא
 11 הוא חצוצרות. וחצוצרות תקנא כסיפא הוא
 12 שופר. דאישינתו שמייהו כדרב חסדא: ליש"ש
 13 של ראש השנה. אין תוקעין אלא באותו שעם
 14 הארץ קורין חצוצרות, והוא שופר. או אם בא
 15 עם הארץ לשאלו במה יתקע - אומרים לו:
 16 בחצוצרות. *צפצפה. פסולה ללולב, וגילה
 17 שלה עגול קנה שלה לקן. כדאמרן בסנהדרין
 18 קורין להקטס והובלילא. ולבית הבטוח ב:
 19 ולקטנה פתורא. ועבשיו נשתנו: אף אנו
 20 נאמר. אף אנו יכולים להוסיף אדרב חסדא
 21 לומר שגם כל נשתנה: הובלילא. מתחילת הוה
 22 קורין להקטס והובלילא. ולבית הבטוח ב:
 23 כסי, ועבשיו נשתנו: תפיסם. הוא תקטנון לבית
 24 הבטוח. עשוי סגלגל במין כדור, ובתוכו קליפות קליפות תרבה כנגלגל של ריחים,
 25 וקורין *צפצפה. ודונקו דק מאז: בית הובלות. סוף הכרס, שקורין פאנצ'א. ויש בו
 26 עובי שקורין דובל'ן, ותוכו עשוי במין כוס. עובי בית הובלות - דופן כפולה. ודובוקין
 27 התקלים זה קוה בשוקן: *מצד א'. שלא ניקב אלא א' כשרה, וכתב
 28 סומא: *ב' צדיין. אבל בהקטס, עשוי טריפה. ובעד הבטוח הוא דאיכא לפלוני בני
 29 א' לשני צדיין. אבל בהקטס, אפי' מצד א' שלא נראה תנקה לחוץ - אין זו סתיקה,
 30 לפי שהדופן דק נמאד:

1 **הא'** ר' נחמיה. הוהא דאסרה שופר וחצוצרות. דתניא בפרק "חבית" (למקן דף קמ"ז). אפי' תרווה אפילו טלית אפי' סכין - אין נוטלין אלא לעורך תשימשו. ופי' בקנטרס. תשימשו המיוחד
 2 להם. וצפצפה לפי דבלי ששאלבו לאיסור - אסור לטלטלו ליום שורך, דהוה מיוחד למלאכת איסור. והנה בעינן שיאז מיוחד לעורך אותו דבר שנטולו בשבת. וקטנה לר"ת: דאמר
 3 בפרק "חבית": (ג' ט"ז) שם חתולת של תמרים לטו גרונות - מתיר. אלא לא נפקיע ולא חותך, ומוקי לה ר' נחמיה. וכן פסקי' ב"מטב'ן" (עירובין דף לה. ושמ' וטא במנעול דקטני
 4 במיתנא ובעי סכינא למפקדיה. ומוקי בר' נחמיה. ואנאי אסר בסכין כיון שהוא עומד מיוחד לחתיכה הוה ר' שמעון חוקן הקשה לפירושו הקונטרס. דהייב קאמר רבא בפרק "כל הבליים"
 5 (לקמן דף קכד). ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' כלי שמלאכתו להחיר לעורך נטפו או לעורך מקומו - אין, מתנזה לצל - לא. היכי שרי לעורך מקומו: והלא אין או תשימשו המיוחד לה
 6 ודחת ר' לומר לפי הקונטרס. דקדחת אתר שאכלו בוק, דררר להסיר כל שעה - חשיב עורך מקומו תשימשו המיוחד לה. ונראה לר"ת: דלא שרי ר' נחמיה אלא תשימשו הרגיל לעשות
 7 בו בחול. אפי' איני תשימשו המיוחד לה. ואפי' דבר שמלאכתו לאיסור שרי, כיון שורך אותו תשימשו לעשות מנוח בחול - כגון קורנע לפעע בו את האגוזים. וקודמו לחתוך בו את הדיבילה
 8 והיני לעורך תשימשו תקטנו. כלומר מה שרגיל לעשות בו בחול, ולא אתא לאפקי אלא מתנזה לצל, ובכח תשימשו שאנא רגיל לחתוך. כגון חתולת של תמרים בסכין או מנעול
 9 דקטני במיתנא. ושופר נמי, אין דרך בחול למנוע בו מים לחתוך. והקשה בבליים דתניא בפרק "כל הבליים" (לקמן דף קכד): אין מסיקין בבליים בו, ומוקי לה בר' נחמיה. ומביא ר"ת ראיא
 10 מפרק "כל הבליים" (ג' ט"ז) שם: דהנן כל הבליים ניטלין לעורך ושלא לעורך, ר' נחמיה אומר: אין ניטלין אלא לעורך. ומפרש רבה בגמרא: דבר שמלאכתו להחיר - לעורך נטפו לעורך מקומו,
 11 דבר שמלאכתו לאיסור - לעורך נטפו - לא. והשתא מה לו להוכיח דבר שמלאכתו לאיסור, כיון דמתניתין לא איירא אלא במלאכתו להחיר: אלא ודאי משום ר'
 12 נחמיה נקטיה, דבעי למימר: ואתא ר' נחמיה למימר דאפי' דבר שמלאכתו להחיר בו. ומשום דמשהו ר' נחמיה מלאכתו להחיר: לאיסור - נטקט מלאכתו לאיסור, דלר' נחמיה
 13 תרוייהו: לעורך נטפו, שרי. ולעורך מקומו - לא ולרבא - תרוייהו לעורך נטפו ומקומו שרי, מתנזה לצל - לא. ולשון אפי' נטקט מלאכתו להחיר: הוי:
 14 **למחט** ששנמצאת. דתניא ביאלו סרפת' (חולין דף נ' ושם) וב"מדר' (בבבבב דף ע"ג): מצד אחד - כשריה, וב' צדיין - סרפה. ופי' בקנטרס: עיובי בית הבטוח הוא דאיכא לפלוני
 15 דהי, אבל בהקטס - אפי' מצד אחד. שלא נראה תנקה לחוץ - סרפה. דאין זו סתימה. והקשה ה"ר אליעזר מ"ן: דהא נתן ד'מסס ובית הבטוח עשיקבו לחוץ משמע דברמסס
 16 נמי לא מסיפה אלא בנקב מופשלו ואור': דהאי "לחוץ" - לא למגור "לחוץ", אלא כלומר לחוץ דע, לאפקי יקבוו לה לחוץ וה כשריה. דכדקני בתר ובי, וקמיל דמצד אחד כשריה
 17 אפי' דניקב עור אחד שלם. אבל את דקתני מב' צדיין סרפה - אין חודושי. אין נמי חודושי הוא. דקמיל: אפי' שישכוב על המסס. וי"ד שנגנן כגון החלולת שנקב
 18 וריכס מעמידין אותה וכשריה - קמיל דהבא סרפה. ור"ת אומר: דברמסס נמי מצד אחד כשריה, ופשטיא דלא הוה סרפה אפי' ניקב נקב מופשל לחוץ, אין סרפא שיהיה סרפה בשום
 19 מקום אלא בנקב מופשל. ויהא נקבט בניחא "בית הבטוח" - לא למגור "לחוץ", אלא כלומר מצד אחד כשריה. אפי' דניקב עור שלם. והשתא מה לו להוכיח דבר שמלאכתו להחיר: אלא ודאי
 20 משמעין - דאי דאורי' דקתני מביחא עיובי בית הבטוח - דהוה דקור ושתא בו כסי, שאין לו אלא ר' נחמיה ודאקא דברמסס מצד אחד כשריה. אבל באר דקרי
 21 והובליא - אפי' מצד אחד סרפה. כיון עשיקבו עור אחד שלם. להכי אשמעינן דאישינתו שמייהו, דאפי' בהובליא מצד אחד כשריה. ועוד אורי': דמציעו למימר כפי רשי', דברמסס - אפי'
 22 מצד אחד סרפה. דהיישען נטקט נמי לחוץ חוור ובריאי. כמו ישי' לו קוץ בוטוס. דהכי הלכתא תהם: דהיישען שנתא בריאי. ותישעין לספק דרסה. ואפי' למאן דלא הייש הוה בקוץ -
 23 שנתא במחט שדא דק הייש. והוא דבעי ביאלו סרפת' ניקבו לחוץ היינו כיון דעירעין דשוב אל הבריאי - כגון שאכלהו במחט פנינו ושחטוהו מדי:

פרק שמיני

הלכה א' מתני' – האשה בזמן שהיא בבית בעלה, שחט עליה בעלה ושחט עליה אביה, תאכל משל בעלה.

הלכה רגל ראשון לעשות בבית אביה, שחט עליה אביה ושחט עליה בעלה, תאכל במקום שהיא רוצה.

יתום ששחטו עליו אפטרופסים, יאכל במקום שהוא רוצה. עבד של שני שתפין לא יאכל משל שניהן. מי שחציו עבד וחציו בן חורין, לא יאכל משל רבו.

גמרא – אמר רבי יוחנן: ארבעה מחפרי כפרה מפרישין עליהן חויז מדעתה, ואלו הן: זב, וזבה, ויולדת, ומצרע, שכן אדם מפריש על בנו הקטן והוא נתון בעריסה. ניהא זב וזבה ומצרע. ויולדת? ויש קטנה יולדת? לא בן אמר רבי רדיפה רבי יונה בשם רב הונא: עברה וילדה עד שלא הביאה שתי שערות – היא ובנה מתים, משהביאה שתי שערות – היא ובנה חיים. עברה עד שלא הביאה שתי שערות, וילדה משהביאה שתי שערות – היא חיה ובנה מת.

מיי בדין, שכן אדם מפריש על בתו קטנה. מפיון שהשיאה – לא כבר יצאת מרשות אביה? אלא שכן אדם מפריש על אשתו חרשת, וכאן סוטה קטנה אין את יכול, דאמר רבי זעירה רבי יוסה בשם רבי יוחנן: קטנה שזנתה – אין לה רצון לאכסר על בעלה. וחרשת, אין את יכול, דכתיב: "ואמרה האשה אמן אמן". אמר רבי אבין: שניא היא.

[דף נ"ח ע"א]

דכתיב: "ושמהת אתה וביתך".

רבי ירמיה בשם רבי יוחנן: אדם קובע על חברו קרבן נזיר שלא מדעתו, אכל אינו מפרישו אלא מדעתו.

רבי זעירא בשם רבי יוחנן: אדם קובע על חברו תפאת חלב שלא מדעתו, אכל אינו מפרישו אלא מדעתו. רבי זעירא בשם רבי אליעזר: אדם שוחט פסחו של חברו שלא מדעתו, אכל אינו מפרישו אלא מדעתו. אמר רבי אליעזר: מתניתא אמרה בן, האשה, בזמן שהיא בבית בעלה, שחט עליה אביה, שחט עליה בעלה, תאכל משל בעלה. מה בן קמיין? אם במקדוין סתם, האשה ממחה לומר אצל

בני אגרי רוצה, אם בשאינן ממהין, מתניתא בממהין אתא. רבי ירמיה בשם רבי יוחנן: מתניתא בממהין לה, תדא פליגא על דרבי אלעזר, דרבי אלעזר אמר: אדם שזחט פסחו שלא מדעתו, אבל אינו מפרישו שלא מדעתו. שנייא היא פסח שנייה היא הטאת. פסח לכשתגדיל ראווי הוא להתפפר בו, הטאת לכשתגדיל אינו ראווי להתפפר בה.

אמר רבי יוחנן: ברגל רדופין שנו. אי זהו רגל רדופין? אמר רבי יוסה בי רבי בון: זה רגל ראשון שאביה רודפת

[דף נ"ח ע"ב]

לכית בעלה.

לא הלכה רגל הראשון. רגל השני מהו שיעשה רגל רדופין? לעולם יש לה רגל רדופין.

אלמנה, מהו שיהא לה רגל רדופין? נישמעניה מן תדא, הלכה רגל הראשון לעשות בבית אביה. אי תדא אמרה לעולם יש לה רגל רדופין, אי תדא אמרה, אלמנה יש לה רגל רדופין. אמר רבי יוסה בי רבי בון: תפתר שיש לה בנים ואין לה בעל, וסתם האשה ממהה לומר – אצל בני אגרי רוצה.

אמר רבי לעזר: פסחן של נשים רשות ודוחין עליו את השבת. רבי יעקב בר אהא בשם רבי אלעזר: פסחן של נשים ושל עבדים רשות, כל שבן דוחין עליו את השבת. מצתן מה היא? רבי לעזר אמר: חובה. רבי זעירא אמר: רשות. רבי הילא אמר: דברי הכל. מתניתא מסייעא לדין ומתניתא מסייעא לדין, מתניתא מסייעא לרבי זעירא, חזרת מצה ופסח לילה הראשון – חובה, ושאר כל הימים – רשות. מתניתא מסייעא לרבי הילא: "לא תאכל עליו חמין שבקעת ומים תאכל עליו מצות לחם עניי" – את שהוא בכל תאכל חמין – הרי הוא בקום אכול מצה, ונשים, הואיל והן בכל תאכל חמין הרי הן בקום אכול מצה. והא תנינו, כל מצות עשה שהזמן גרמא האנשים חביבין והנשים פטורות. אמר רבי מנא, חמר היא מצות עשה שהיא באה מבה בלא תעשה.

ואתיא במאן דאמר: פסחן של נשים רשות.

[דף נ"ט ע"א]

תני, האשה עושה פסח הראשון לעצמה והשני מפלה לאחרים דברי רבי מאיר. רבי יוסה אומר: האשה עושה פסח שני לעצמה אפלו בשבת ואין צריך לומר הראשון. רבי שמעון בן אלעזר אומר: האשה עושה פסח ראשון מפלה לאחרים ואינה עושה פסח שני.

מה טעמא דרבי מאיר? "איש שה לבית אבות", אם רצו לבית.

מה טעמא דרבי יוסי? "איש שה לבית אבות" כל שכן לבית.

מאי טעמא דרבי לעזר בי רבי שמעון? איש לא אשה. מה מקומין רבנן "איש"? פרט לקטן.

אמר רבי יונה: ואפילו כמאן דאמר פסחים-של-נשים-רשות, שניא היא שהדבר מסים שלא יקבע הדבר הובה.

יתום ששחטו עליו הפטרופין - יאכל ממקום שהוא רוצה. מתניתא ביתום קטן, אבל ביתום גדול נעשה כממנה עצמו על שני פסחים באחת. דתני רבי חייה: הנמנה על שני פסחים באחת - אוכל מאי זה מהן שנשחט ראשון. אמר רבי יוסי: מתניתא אמרה כן, שחט גדי ומלה - יאכל מן הראשון.

עבד של שני שתפין - לא יאכל משל שניהם. רבי יוסה אומר: אין רשות לרבו לומר לו איפשי שתמנה על הפסח, אבל אומרים לו: איפשי שתמנה על זה אלא על זה.

פעמים שהוא נמנה על שלשה פסחים באחת. הוה עבידא עבד של שני שתפין - צריה להפנות על הפסח, שחרר אחד מהן חלקו - צריה להפנות על פסח אחר, שחררו שניהן - צריה להפנות על פסח אחר.

שמואל בר אבא בעי: עבד, מהו שאכל משלשתם? אמר רבי יוסי: אם אומר את עבד לא יאכל משלשתן, מעתה לא ימנה על הפסח שמוא ומלה רבו וישחררו ונמצא הקדש פסול מערב בעבודה? רבי יעקב בר אחא אומר, רבי ועירא בעי: הרב מהו שניצא בהקדש העבד? ולא מתניתא היא? האומר לעבדו צא ושחט עלי את הפסח. מתניתא מדעת רבו, מה צריכא ליה - שלא מדעת רבו!

חציו עבד וחציו בן חורין - לא יאכל משל רבו. רבי יהיה בשם רבי יוחנן: מי שחציו עבד וחציו בן חורין, קדש אשה - אין חוששין לקדושתו. ודכותה, גרש -

[דף נ"ט ע"ב]

אין חוששין לגרושתו. שמואל אומר: חוששין לגרושתו. אתיא דשמואל ברבי יודה, דתנינן תמן: גנב מי שחציו עבד וחציו בן חורין רבי יודה מחיב והכמים פומריין:

הלכה ב' מתני' – האומר לעבדו, צא ושהוט עלי את הפסח, שחט גדי, יאכל. שחט מלה, יאכל. שחט גדי ומלה, יאכל מן הראשון. שכח מה אמר לו רבו, ביצד יעשה, ושהוט מלה וגדי ויאמר, אם גדי אמר לי רבי, גדי שלו ומלה שלי. ואם מלה אמר לי רבי המלה שלו וגדי שלי. שכח רבו מה אמר לו, שניהם יצאו לבית השרפה, ופטורין מלעשות פסח שני.

גמרא – תני רבי הירש: תנמנה על שני פסחין פאהת – אוכל מאי זה מהן שנשחט ראשון. אמר רבי יוסה: מתניתא אמרה כן, שחט גדי ומלה – יאכל מן הראשון.

רבי לעזר ורבי יוחנן, תריהון אמרין: דרבי נתן היא, דרבי נתן אמר, יוצאין בזריקה בלא אכילה. רבי הונקיה בשם רבי בא בר ממל: תפתר, ששכח רבו בין שהיטה לזריקה.

אמר רבי הונקיה: מתיב חד מן רבנן ואמרין הוא היתה. והא תנינן, שכח רבו מה אמר לו – ושהוט גדי ומלה!

אמר רבי יוחנן: הפריש פסחו עד שלא נתגיר, ונתגיר עד שלא נשתתר, ונשתתר עד שלא הכיח שתי שערות, והכיח שתי שערות – צריק להמנות על פסח אחר.

אמר רבי יודן: כל הפסקות דרבי נתן אינן, חוץ מן הזורק דם הפסח ודם אשמו, ספק בליזה זרק, ספק ביום זרק – נעשה כספק כפרה, וספק כפרה כפר:

הלכה ג' מתני' – האומר לבניו, הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים, בין שהכניס הראשון ראשו ורבו, וכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו.

לעולם נמנין עליו עד שיהא בו כזית לכל אחד ואחד. נמנין ומושבין את ידיהן ממנו עד שישחוט. רבי שמעון אומר, עד שיזרוק עליו את הדם.

גמרא – אמר רבי יוחנן: לית פאן 'הריני שוחט' אלא 'הריני מפריש',

[דף ס' ע"א]

ולמה תניננתה 'הריני שוחט' – בשביל לזרוז.

רבי לעזר בשם רבי הושעיה: תניי בית דין הוא שיהא זה מפריש את פסחו וזה מפריש את מעותיו, ממנה אותו על שלו והמעות יוצאין לחולין מאיליהן. מה יוצא לחולין וחוזר וקדש, או לכה הקדישו

משערה ראשונה? מה נפק מביניהן? הפריש מאה מנה לפסחו והמנה אותו על המשים, אין תימר יוצא לחולין וחזור וקדש – שאר המעות חליו הן, אין תימר לכה הקדישו משערה ראשונה – שאר המעות הקדש הן.

רבי יעקב בר אחא אמר: שמואל בר אבא בעי, הגע עצמך שהימנה אותו על חנם. מה אית לה יוצא לחולין וחזור וקדש? מיליהון דרבנן אמרי, שאינו יוצא לחולין וחזור וקדש. תמן תנינן, נתן לה פסחים – תרי אלו מתירים. יינות שמנים וסלתות כל דבר שכיזא בו קרב על גבי המזבח – אסור. רבי שמעון בן לקיש אמר: במקנה אותו על פסחו ועל חגיגתו, הדיא אמרה שאינו יוצא לחולין וחזור וקדש, אין תימר שהוא יוצא לחולין וחזור וקדש – יהא אסור משום אתנן? פתר לה בשלא נכנס לתוך ידו בלום. תדע לה, דתנינן תמן.

[דף ס' ע"ב]

מקריב עליו קני זבים קני יולדות, לא בשלא נכנס לתוך ידו בלום? אוף הכא בשלא נכנס לתוך ידו בלום.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי אימי: איתפלגין רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש, חד אמר: מקדישין, וחד אמר: אין מקדישין. רבנן דקיסרין מפרשין להון, רבי יוחנן אמר: בתחלה ביום טוב. רבי שמעון בן לקיש אמר: אין מקדישין בתחלה ביום טוב. אית תניי תני, הולף לו אצל מוכרי מלאים. אית תניי תני, הולף לו אצל מוכרי פסחים. מאן דאמר הולף אצל מוכרי מלאים – כמאן דאמר: מקדישין. מאן דאמר הולף לו אצל מוכרי פסחים – כמאן דאמר: אין מקדישין.

הדיא אמרה, אינו יוצא לחולין וחזור וקדש. אין תימר שהוא יוצא לחולין, וחזור וקדש – יהא אסור משום מקדיש, ותנינן אין מקדישין. רבי חנניא ורבי מנא, חד אמר: במקדיש למחר. וחורנה אמר: במקדיש לבדק הבית. אמר רבי שמי: ואפלו כמאן דאמר במקדיש בענורה, משום שבות שהתירו במקדיש.

מנין שהן נמנין? תלמוד לומר "במכסת נפשת". מנין שהן ממונין? נאמר כאן "שה", נאמר במצרים "שה", מה שה נאמר במצרים – הו לא שחוט, אף זה שנאמר כאן – הו לא שחוט. מה פועמא דרבי שמעון? אלו מתו בין שחיטה לזריקה, שמוא אין הבעלים מתפריין? מה בין מתו מה בין משכו הבעלים את ידיהם ממונו.

הלכה ד' מתני' – הממנה עמו אחרים בחלקו, רשאיין בני חבורה לתן לו את שלו, והוא אוכל משלו, והו אכלין משלהם.

גמרא – בני חבורה שהיו ידיו של אחד מהן יפות, רשאיין לומר לו: טול חלקך ואכול לעצמך, לא סוף דבר פסח, אלא אפלו עשו סינבול – רשאיין לומר לו טול חלקך ואכול לעצמך. אם היו מפירין אותו לקד, התנו עמו בשעה ראשונה.

רב הונא אמר: הפריש פסחו, ואמר על מנת שלא ימנה אחר עמי, אין אחר נמנה עמו. הפרישו סתם

[דף ס"א ע"א]

– כל מה שייבואו מינוייו הם.

רבי יעקב בר אחא בשם רבי זעירא: מתניתא אמרה כן, ואם ימעט תבית – מלמד שהן מתמעטין והולכין, בלבד שיהא שם אחד מבני חבורה הראשונה, ואחד מבני חבורה השנייה; דברי רבי יודה. רבי יוסה אמר: בין מן הראשונה בין מן השנייה בלבד שלא יניחו את הפסח כמות שהוא. אין תימר כל מה שייבואו מינוייו הן הן בני חבורה הראשון הן בני חבורה השנייה.

מה נפק מביניהן? הפריש פסחו ומשד ידו ונמנה אחר עמו, על דעתיה דרב הונא – פשר. על דעתיה דרב זעירא – פסול.

על דעתיה דרב הונא: הקדש יחיד הוא, והקדש יחיד עושה תמורה. על דעתיה דרבי זעירא – הקדש שתפין הוא, ואין הקדש שתפין עושה תמורה.

נמנו עליו מאה בני אדם באחת, רב הונא אמר: יש פזית לכל אחד ואחד – פשר. ואם לאו – פסול. אמר רבי זעירא: מקום שיש פזית לכל אחד ואחד מהם – פשר, ואם לאו – פסול. ותני כן: נמנו עליו וחרו ונמנו עליו, עד מקום שיש פזית לכל אחד ואחד מהם – פשר. ואם לאו – פסול:

הלכה ה' מתני' – זב שראה שתי ראיות, שוחטין עליו בשביעי. ראה שלש, שוחטין עליו בשמיני שלו. שומרת יום כנגד יום, שוחטין עליה בשני שלה. ראתה שני ימים, שוחטין עליה בשלישי. והזכה שוחטין עליה בשמיני.

[דף ס"א ע"ב]

גמרא – תני רבי הנה: נדה – שוחטין עליה בשמיני. בועל נדה – שוחטין עליו בשביעי. אמר רבי יוסה: הדיא אמרה שבוועל נדה טהור ביום השביעי שלו:

הלכה ז' מתני' – האונג, והמפקח את הגל, וכן מי שהבטיחהו להוציאו מבית האסורים, והחולה והזקן שהיו יכולין לאכול בוצת, שוחטין עליהן. על בלן אין שוחטין עליהן בפני עצמן, שמא יביאו את הפסח לידי פסול. לפיכך אם ארע בהן פסול, פטורין מלעשות פסח שני, הויז מוז המפקח בגל שהוא טמא מתחלתו.

גמרא – רבי יוסי בי רבי בון, אבא בר בר הנח בישם רבי יוחנן: מתניתא בשחבשוהו ישראל אבל אם חבשוהו עכו"ם אשר "פיהם דבר שאו וימינם ימין שקר". בנתנו הויז לירושלם, אבל בנתנו בתוך ירושלם אפלו לא הבטיחו, כמי שהבטיחו.

רבי יונה ורבי יוסי, תריהו, בקדמונתא הוינן אמרין: ישראל ערל – מוז עליו, ולא הוינן אמרין פלום. תנא, רבי סימון בר זבדי קומי רבי הילא: נאמר כאן "ואז יקרב לעשותו", ונאמר להלן "אז יאכל בו", מה "אז" שנאמר להלן עד שיהא פשר בשעת אכילה, אף "אז" שנאמר כאן עד שיהא פשר בשעת שהוטה.

פעמים שהוא נעשה פיצא בהם, פעמים שהן נעשים פיצא בו. פעמים שהוא נעשה פיצא בהם – בגל ארוך אני אומר נזרק עליו הדם עד שלא הגיע למאחא, פעמים שהן נעשין פיצא בו –

[דף ס"ב ע"א]

בגל עגול. ארע בהן פסול בין שהוטה לזריקה הן נעשין פיצא בו בגל עגול.

הלכה ז' מתני' – אין שוחטין את הפסח על תיחיה, דברי רבי יהודה. ורבי יוסי מתיר. אפלו חבורה של מאה שאין יכולין לאכול בוצת, אין שוחטין עליהן. ואין עושין חבורת נשים ועבדים וקטנים:

גמרא – אמר רבי יוחנן: טעמא דרבי יודה – "לא תוכל לזבח את הפסח באחד שעריד" (דברים מז, ה). מה מקום רבי יוסי טעמא דרבי יודה? פתר לה רבי אלעזר בן מתניא, דתני, רבי אלעזר אומר: יכול יהא תיחיד מכריע על הטמאחא? תלמוד לומר "לא תוכל לזבח את הפסח באחד".

אמר רבי יוחנן: מודה רבי יודה, שאם עבר וזרק את הדם שהרצה, עבר ושחט – מתירין לו לזרק.

תני, אין עושין חבורה נשים ועבדים וקטנים, מפני שהן מרביין בתפלה. תני בר קפרא: שלא יביאו את הקדשים לידי ביזון. רבי יעקב בר אבהו בשם רבי איסי: אין עושין חבורה של גרים, מתוך שהן מוזקלזין – אין מדקדקין בו, והם מביאין אותו לידי פסול.

הלכה ח' מתני' – אוגן טובל ואוכל את פסחו לערב, אבל לא בקדשים. השומע על מתו, והמלקט לו עצמות, טובל ואוכל בקדשים. גר שנתגזר בערב פסח, בית שמאי אומרים, טובל ואוכל את פסחו לערב. ובית הלל אומרים, הפורש מן הערלה פפורש מן הקרב:

גמרא – אמר רבי יוסי בי רבי בון: מתניתא בשנעשה אוגן משעיה ראשונה בין שהיטה לזריקה, אבל אם נעשה אוגן לאחר פירה – כבד הרצה.

ותני בן, אי זו היא אגנינה? משעת מיתה ועד שעת קבורה; דברי רבי. והכמים אומרים: כל היום בלוי. אשכחתי חמר קלת והמרת. על דרבי קלת והמרת. על דרבנן קלת על דרבי – מת ונקבר בשעתו, על דעתיה דרבי אינו אסור אלא אותה שענה בלבד, על דעתיה דרבנן אסור כל היום בלוי. קלת על דרבנן – מת ונקבר

[דף ס"ב ע"ב]

לאחר שלשה ימים, על דעתיה דרבנן – אסור כל אותו היום. על דעתיה דרבי – אסור עד שלשה ימים. אתא רבי אבהו בשם רבי יוחנן ורב חונת, תריהון אמרו, מודה רבי להכמים שאינו אסור אלא אותו היום בלבד.

ותני בן, רבי אומר: תדע לך שאין אגנינות חלילה תורה, שהרי אמרו – אוגן טובל ואוכל פסחו לערב. והרי אגנינות יום עשו אותה תורה? רבי יוסי בי רבי בון בשם רב הסדא: תפתר בשנקבר עם דמדומי החמה, ולית שמע מינה בלום.

רבי אבהו בשם רבי לעזר: אין אגנינה אלא למת בלבד, דכתיב (ישעיה ג, כו): "ואנו ואכלו פתחיה". התיב רבי חייה בר אדא, והכתיב (שם יט, ח): "ואנו תדיגים ואכלו כל משליכי ביאור חפה"? אמר רבי חיננא: ביני מתניתא אין אגנינה טמאה אלא למת בלבד.

תני, יום שמועה כיום קבורה – לקרע, ולא יבול, ולספירת שבועה, ולספירת שלשים, ולאכל בקדשים הרי הן בלוקטי עצמות. ולקוט עצמות טובל ואוכל בקדשים? רבי יוסי בי רבי בון בשם רב הסדא: תפתר שנקבר משחשכה, וזה וזה טובלין ואוכלין את פסחיהן לערב. וקבורה אוכלת בקדשים? אמר

רבי יוסה בי רבי בון: תרתיחון בשמיעה. שמע שמות לו מת מאתמול – טובל ואוכל בקדשים. שמע שנתלקטו לו עצמות מאתמול – טובל ואוכל בקדשים.

תני, המעביר ארון ממקום למקום – אין בו משום לקוטי עצמות. אמר רבי אחא: הוה דאת אמר בארון של אבן, אבל בארון של עץ – יש בו משום לקוטי עצמות. אמר רבי יוסה: ואפילו בארון של עץ אין בו משום לקוטי עצמות. איזהו לקוטי עצמות? המעביר באפיקריסין ממקום למקום. רבי חני בשם רבי זעירא: לקט עצמות בשמועו, ותני בן, לקט עצמות מלקט עצם עצם משיתאכל הבשר. תני, אין שמועה ללקוט עצמות. אמר רבי חני:

[דף ס"ג ע"א]

והוא ששמע למחר אבל אם שמע בו פיום יש שמיעה ללקוט עצמות.

ויש שעור ללקוט עצמות. תנא, ניקומכי קומי רבי זעירא. אין שעור ללקוט עצמות.

בהדא רבי מנא, הורי לרבי הלל דכיפרא לקרע ולהתאבל לרבי אחא. ושלח להיטמות לרבי יוסי.

תני, לקוט עצמות אין אומר עליהן קינים ונחי, ואין אומרים עליהן לא ברפת אבלים ולא תנחומי אבלים. אלו הן ברכות אבלים: מה שהן אומרים בבית הקנסת. אלו הן תנחומי אבלים: מה שהן אומרים בשורה. תני, אבל אומר עליהן דברים, מהו דברים? רבנן דמיסרין אמרין: קילוסין.

מה טעמון דבית שמאי? "אתם ושביכם" – מה אתם לא נטמאתם עד שנכנסתם לבית אף שביכם לא נטמאו עד שנכנסו לבית.

מה טעם דבית הלל? "אתם ושביכם", מה אתם טעונין הויה בשלישי ובשביעי, אף שביכם טעונין הויה בשלישי ובשביעי. ואינו כהנור, דאמר רב הויה פר יוסף גדול פר בגמיון בשם רב: מודיי בית הלל, שאם עבר וזרק את הדם שהרצה.

נזיר שנטמא בכפס רשות הויה ואינו כפס. רבי הושעיה רבה אמר: הנזיר מגלה. רבי יוחנן אמר: אין הנזיר מגלה, דתנינן תפון: כל טמאה מן הפת שהנזיר מגלה עליה – תיבין עליה, ועל ביאת המקדש. וכל טמאה מן הפת שאין הנזיר מגלה עליה – אין תיבין עליה ועל ביאת המקדש. היידינו כפס? רבי יוחנן אמר: ראשה דפרקא. הושעיה רבה אמר: הוה דהכא

יהיד שנטמא ובספק רשות היחיד בפסח. רבי הושעיה רבה אומר: ידחה לפסח שני. רבי יוחנן אומר: משלהין אותו לדרך רחוקה, ואתיא פיי דמר רבי יוחנן: נטמא בטמאת בית פרס – משלהין אותו דרך רחוקה. צביר שנטמא בספק רשות היחיד בפסח, רבי יוחנן אומר: יעשו בספיקון. רבי הושעיה רבה אומר: יעשו בטמאה. אף רבי הושעיה מודה שיעשו בספיקון, לא אומר רב הושעיה אלא להימרי. רבי יוחנן בשם רבי בניי: ישראל ערל מזין עליו, שפן מצאנו שקבלו אבותינו במדבר הזה ערלים. אומר רב הסדא: אתיא כמאן דאמר באחד עשר מלו.

[דף ס"ג ע"ב]

פרס כמאן דאמר בעשירי מלו – לא קבלו הוזה ערלים. אומר רבי אבון: מפל מקום לא מנו להוזה ערלים.

רבי לעזר בשם רבי חנינה: מעשה בכהן ערל שהזה והוכשרו הוזהו.

ותני כן, רבי אליעזר בן יעקב אומר: איסרטימות הוה שומרי צירין בירושלם וטבלו ואכלו פסחיהו לערב.

הדרן עלך האשה

פרק תשיעי

הלכה א' מתני' – מי שהיה טמא או בדרך רחוקה, ולא עשה את הראשון – יעשה את השני.

שנג או נאנס ולא עשה את הראשון – יעשה את השני. אם כן, למה נאמר טמא או בדרך רחוקה? שאילו פטורין מן ההכרת ואלו תיבין בהכרת.

גמרא – "טמא לנפש", אין לי אלא טמא לנפש, אנוסים או שונגין מניין? תלמוד לומר "איש" "איש" ריבה.

עד פדון פרבי עקיבא. פרבי ישמעאל? תני רבי ישמעאל, לא טמא נפש פתרי דרך רחוקה, ולא דרך רחוקה פתרי טמא נפש. הצד השונה שבהן שלא עשה את הראשון – יעשה את השני, אף אני ארבה אנוסין או שונגין שלא עשו את הראשון – יעשו את השני.

מזיד מנין? אמר רבי זעירא: "והאיש" – לרבות את המזיד. אגן תנינן שנגג או נאנס. תני רבי יהיה: שנגג או הזיד, אמר רבי יוסה: מתניתא אמרה בן, שאילו פטורין מן ההפרת ואלו תיבין בהפרת. מה אית לך תיב בהפרת לא מזיד

טמא לנפש? אין לי אלא טמא לנפש, טמא זיבה וטמא צרעת מנין? תלמוד לומר טמא מת ריבה, מה תלמוד לומר טמא נפש? אלא איש טמא-נפש נדחה לפסח שני ואין צבור טמא-נפש נדחה לפסח שני. טמא-זיבה וטמא-צרעת נדחין לפסח שני. טמאת עבודה זרה עשו אותו כטמאת זיבה וטמא צרעת. נתן לישראל לבנות הבית הבחירה.

יחיד עושה פסח שני ואין צבור עושין פסח שני. רבי יודה אומר: צבור עושה פסח שני, שכן מצינו בהקדשה שעשה פסח שני, הדין הוא דכתיב: "כי מרבית העם רבת מאפרים ומנשה" וגו' (דברי הימים- ב ל, יח).

[דף ס"ד ע"א]

אית תניי תני – מעברין את השנה מפני הטמאה, אית תניי תני אין מעברין את השנה מפני הטמאה. מאן דאמר אין מעברין את השנה מפני הטמאה מה מקום "כי אכלו את הפסח בלא כפתוב" (דברי הימים- ב ל, יח). שעברו את ניסן ואינו מעבר אלא אדר ואתניא ביי דמר רבי סימון בן רבי זבדי גולגולתו של ארנן תיבסי מצאו תחת הפזת.

בתיב (דברי הימים- ב כט, יז): "ויחלו באחד לחדש הראשון לקדש ויביום שמונה לחדש". והלא ביום אחד היו יכולין לבער כל עבודה זרה שהיה שם. אמר רבי אידי: מפני צלמי פשדים שהיו חקוקים בששר, בתיב: "כל לבבו הכין לדרוש האלהים ה' אלהי אבותיו". רבי סימון בר זבדי ורבי שמואל בר נחמני, חד אמר: אפלו עשה פסח בטרת הקדש – לא יצא ידי טרת הקדש. והורגה אמר: אפלו כל מעשים טובים שעשה – לא יצא די טרת הקדש.

ששה דברים עשה חקיקה מלך והודה, על שלשה הודו לו ועל שלשה לא הודו לו, ואלו שלשה שהודו לו: פתת נחש הנחשת והודו לו, גירר עצמות אביו על מטה של חבלים והודו לו. גנז טבלה של רפואות והודו לו. ואלו שלא הודו לו: קצץ דלתות ההיכל ולא הודו לו. סתם את מוצא מימי גידון ולא הודו לו. עבר ניסן בניסן ולא הודו לו.

היה הצבור חצין ובים ונצין טמאין, רב אדא בר אהבה אומר: זבין נעשין אצל טמאין פטמאין, אצל מהורין אינן עושין, זבין נדחין לפסח שני. רב הונא אומר: אין תשלומין לפסח הבא בטמאה.

היה צבור רבן טהורין ומיעוטן טמאין, מתו מן הטהורין בין שהיטה לזריקה, אחר מי את מנהלך?
 אחר שהיטה או אחר זריקה? אין תימר אחר שהיטה – אינן עושין בטמאה. אין תימר אחר זריקה
 – עושים בטמאה. היה צבור רבן טמאין ומיעוטן טהורין, ומת מן הטמאין בין שהיטה לזריקה אחר
 מי את מנהלך? אחר שהיטה או אחר זריקה? אין תימר אחר שהיטה עושין בטמאה, אין תימר אחר
 זריקה אינן עושין בטמאה.

הלכה ב' מתני' – איזו היא דרך רחוקה? מן המודיעים ולחוי, וכמדומה לכל רות, דברי רבי עקיבא.
 רבי אליעזר אומר: מאסקפת העזרה ולחוי.

אמר רבי יוסי: לפיכך

[דף ס"ד ע"ב]

נקוד על ח', לומר, לא מפני שרחוקה ודאי, אלא מאסקפת העזרה ולחוי.

גמרא – רבי סימון אומר: אתפלגון רבי היה רבה ובר קפרא, חד אמר פדי שיבוא ויאכל. והורנא
 אומר: פדי שיבוא ויזרק, ואפלו במאן דאמר: פדי שיבוא ויאכל, והוא שיהא בתוך אלפים לתהום עד
 שלא חשכה. אומר רבי זעירה: ותני תמן, היה נתון מן המודיעית ולפנים ורגליו רעות, יכול יהא חיב?
 תלמוד לומר: "וחדל" יצא זה שלא תדל. היה נתון מן המודיעית ולחוי והסוס פידו, יכול יהא חיב?
 תלמוד לומר "ובדרך לא היה" – יצא זה שהיה בדרך.

היה נתון מן המודיעית ולפנים קדם לשש שעות, יצא לו קדם לשש שעות יכול יהא חיב? תלמוד לומר
 "וחדל לעשות", החדל בשעת עשיה חיב, שלא בשעת עשיה פטור. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: שניהן
 מקרא אחד הן דורשין – שם שם, חד אמר חוי לעשיתו והורנא אומר חוי למחיצתו.

חבריא בשם רבי יוחנן: "והאיש אשר הוא טהור ובדרך לא היה" – יצא זה שהיה בדרך.

רבי זעירה בשם רבי יוחנן: כשהוא מזהיר הוא מזכיר רחוקה, כשהוא אונם אינו מזכיר רחוקה.

ורבנן אמרי: בשעה שהכתב רבה על הנקדות את דורש את הכתב ומסלק את הנקדה, ובשעה
 שהנקדה רבה על הכתב את דורש את הנקדה ומסלק את הכתב. אמר רבי: אף על פי שאין שם אלא
 נקדה אחת מלמעלה את דורש את הנקדה ומסלק את הכתב. ה"א שב"רחוקה" נקוד, איש רחוק ואין
 דרך רחוקה:

הלכה ג' מתני' – מה בין פסח ראשון לשני?

הראשון אסור ככל יראה וכל ימצא, והשני מצה וחמין עמו בבית.

הראשון טעון הלל באכילתו, והשני אינו טעון הלל באכילתו.

זה וזה טעון הלל בעשייתו, ונאכלין צלי על מצות ומרורים, ודוחין את השבת:

[דף ס"ה ע"א]

גמרא – בתיב "לא ישאירו מפניו עד בקר", אם לאכל – זה מצות עשה שבו. "ועצם לא תשפרו בו" – זה מצות לא תעשה שבו. וכשהוא אומר "ככל חקת הפסח יעשו אותו" יכול שאני מרבה לבעור חמין ולאכילת מצה כל שבועה? תלמוד לומר: "על מצות ומרורים יאכלהו", אין לך דבר חוץ מגופו מעכבו אלא מצות ומרורים בלבד, וברבי ישמעאל, דרבי ישמעאל אומר: כָּלל ופרט הפל בכלל, יכול יהו כל הדברים מעכבין אותו? תלמוד לומר "על מצות ומרורים יאכלהו", אין לך דבר חוץ מגופו מעכבו אלא מצות ומרורים בלבד.

אית תניי תני, על השני הוא ענוש פרת על הראשון אינו ענוש פרת. אית תניי תני על הראשון ענוש פרת על השני אינו ענוש פרת. ואית תניי תני בין על הראשון בין על השני ענוש פרת.

מאן דאמר על הראשון הוא ענוש פרת – תמא' ישא בראשון. מאן דאמר על השני הוא ענוש פרת – תמא' ישא בשני. מאן דאמר בין על הראשון בין על השני ענוש פרת – תמא' ישא בין על הראשון בין על השני. מאן דאמר על השני אינו ענוש פרת, אלא אם כן לא עשה את הראשון, "כי קרבן ה' לא הקריב במעו" – בראשון, תמא' ישא בשני."

אמר רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יהוידק: בתיב, "השיר יהיה לכם כליל התקדש חג", בא ליל פסח ללמוד על מפלתו של סנהריב ונמצא למד מפניו. מה זה טעון הלל אף זה טעון הלל. אי מה זה טעון חגיגה אף זה טעון חגיגה? אמר רבי זעירא: "כליל התקדש חג", את שהוא טעון הלל – טעון חגיגה, את שאינו טעון הלל – אינו טעון חגיגה.

ודחה את הטמאה. אמרת, כל עצמו אינו בא אלא מפני הטמאה, ואת אמר דוחה את הטמאה?

הלכה ד' מתני' – הפסח שבא בטמאה – לא יאכלו מפניו זבין וזכות נדות ויולדות.

ואם אכלו – פטורים מפרת. רבי אליעזר פוטר אף על ביאת מקדש.

מִסְכַּת זְבִים פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. הַרְוָאָה רְאִיָּה אַחַת שֶׁל זֹב, בֵּית שְׂמַאי אֹמְרִים: כְּשׁוֹמְרֵת יוֹם כְּנָגֵד יוֹם. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: כְּבַעַל קָרִי. אֵלּוּ וְאֵלּוּ מוֹדִים: שְׁטוּבָל וְאוֹכֵל אֶת פֶּסְחוֹ לְעֶרֶב כְּבַעַל קָרִי. אָמְרוּ בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׂמַאי: אִי אַתֶּם מוֹדִים שֶׁהוּא טוּבָל וְאוֹכֵל אֶת פֶּסְחוֹ לְעֶרֶב כְּבַעַל קָרִי? אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שְׂמַאי: אִי אַתֶּם מוֹדִים שְׂאֵם יִרְאֶה לְמַחֵר שֶׁהוּא טֵמֵא, כְּשׁוֹמְרֵת יוֹם כְּנָגֵד יוֹם שֶׁהִיא טֵמֵאָה? הַמְסִיט אֶת הָרְאִיָּה, בֵּית שְׂמַאי אֹמְרִים: תְּלוּי. בֵּית הַלֵּל אֹמְרִים: טְהוֹר. מִשְׁכָּבוֹ וּמוֹשָׁבוֹ, בֵּית שְׂמַאי אֹמְרִים: תְּלוּי. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: טְהוֹר. רְאֵה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת, הַמְסִיט אֶת שְׁתֵּיהֶן - טֵמֵא; כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׂמַאי. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: הַמְסִיט אֶת הָרְאִישׁוֹנָה - טְהוֹר, וְאֶת הַשְּׂנִיָּה - טֵמֵא. מִשְׁכָּבוֹת וּמוֹשָׁבוֹת שְׁבִין רְאִישׁוֹנָה לְשְׂנִיָּה, בֵּית שְׂמַאי מְטַמְּאִין, וּבֵית הַלֵּל מְטַהְרִין. רְאֵה אַחַת מְרַבָּה כְּשֵׁתִים, הַמְסִיט אֶת כְּלָהּ - טֵמֵא; וְדַבְּרֵי בֵּית שְׂמַאי. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: אֵין טֵמֵא אֶלָּא הַמְסִיט טְפָה אַחֲרוֹנָה בַּלְבָּד. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: לֹא נַחְלְקוּ בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל הָרְוָאָה שְׁתֵּים, אוֹ אַחַת מְרַבָּה כְּשֵׁתִים, וּבִשְׂנֵי הַפְּסִיק, וּבִשְׂלִישֵׁי רְאֵה אַחַת - עַל מַה נַּחְלְקוּ? עַל שְׂרָאָה אַחַת בְּרֵאשׁוֹן, וּבִשְׂנֵי הַפְּסִיק, וּבִשְׂלִישֵׁי רְאֵה אֹמְרִים: זָב גָּמוֹר, וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים: מְטַמֵּא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, וְצִרִיךְ בִּיאַת מֵים חַיִּים, וּפְטוֹר מִן הַקֶּרֶן:

בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׂמַאי: מַה לִּי כְּשָׂרָאָה שְׁתֵּים בַּתְּחִלָּה וְאַחַת בְּסוֹף, מַה לִּי כְּשָׂרָאָה אַחַת בַּתְּחִלָּה וּשְׁתֵּים בְּסוֹף, אָמְרוּ לָהֶן בֵּית שְׂמַאי: כְּשָׂרָאָה אַחַת בַּתְּחִלָּה וּשְׁתֵּים בְּסוֹף - כְּטַל יוֹם הַטְּהוֹר אֶת הָרְאִיָּה, וַיֵּשׁ בִּידוֹ שְׁתֵּי רְאִיּוֹת. כְּשָׂרָאָה שְׁתֵּים בַּתְּחִלָּה וְאַחַת בְּסוֹף - הוּאֵיל וְנִזְקֵק לְסַפִּירַת שְׂבָעָה בְּטַל הָרְאִיָּה אֶת יוֹם הַטְּהוֹר, וַיֵּשׁ בִּידוֹ שְׁלֹשָׁה רְאִיּוֹת. חִזַּר רַבִּי עֲקִיבָא לְהִיּוֹת שׁוֹנֵה כְּדַבְּרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יֵנְאִי אֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר חִסְמָא לְפָנָי רַבִּי: לֹא נַחְלְקוּ בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל שְׂרָאָה אַחַת בְּרֵאשׁוֹן, וְאַחַת בְּשְׂנֵי, וּבִשְׂלִישֵׁי הַפְּסִיק, וּבְרַבִּיעֵי רְאֵה אַחַת. וְעַל שְׂרָאָה אַחַת בְּרֵאשׁוֹנָה, וּבִשְׂנֵי הַפְּסִיק, וּבִשְׂלִישֵׁי וּבְרַבִּיעֵי רְאֵה שְׁתֵּים - שְׂאִין זֶה זָב גָּמוֹר. עַל מַה נַּחְלְקוּ? עַל הָרְוָאָה שְׁתֵּים, אוֹ אַחַת מְרַבָּה כְּשֵׁתִים, וּבִשְׂנֵי הַפְּסִיק, בְּשְׂלִישֵׁי רְאֵה אַחַת. אָמַר תַּלְמִיד אֶחָד מִתַּלְמִידֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל לְפָנָי רַבִּי עֲקִיבָא מִשׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: לֹא נַחְלְקוּ בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל הָרְוָאָה קָרִי בְּשְׂנֵי - שֶׁהוּא סוֹתֵר אֶת שְׁלִפְנָיו. וְעַל הָרְוָאָה בְּרַבִּיעֵי - שְׂאִין סוֹתֵר אֶלָּא יוֹמוֹ. עַל מַה נַּחְלְקוּ? עַל הָרְוָאָה בְּשְׂלִישֵׁי:

ג. כָּל קָרִי שְׂמַטָּא בַּכְּהֵנִים - סוֹתֵר בְּזָב, וּמִתֵּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמְטָה בִּימֵי גָמְרוֹ וּבִימֵי סְפָרוֹ, וְאֵינוֹ סוֹתֵר אֶלָּא יוֹמוֹ. רְאֵה לְאוֹר שְׂמִינֵי - מוֹנֵה בַּתְּחִלָּה וּמִבִּיא קֶרֶן אֶחָד. רְאֵה יוֹם שְׂמִינֵי - מוֹנֵה בַּתְּחִלָּה וּמִבִּיא שְׁתֵּי קֶרֶנוֹת:

ד. כַּמָּה הוּא כְּדֵי טְבִילָה וְסַפּוּג? כְּדֵי שִׁירַד וַיִּטְבַּל וַיַּעֲלֶה וַיִּסְתַּפֵּג. וְכַמָּה שְׁעוּרָה שֶׁל רְאִיָּה מְרַבָּה? כְּדֵי שֶׁלֶשׁ כְּמַגְדִּינִין לְשִׁילַח, שֶׁהֵן כְּדֵי שְׁתֵּי טְבִילוֹת וּשְׁתֵּי סַפּוּגִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: כְּדֵי הַקֶּפֶת הַבַּיִת מִבְּפָנָים. מְשֻׁלוֹ מִשָּׁל, לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְחַבֵּל שֶׁל מָאָה אִמָּה, רְאֵה בַּתְּחִלַּת מָאָה, וּבְסוֹף חֲמִשִּׁים, וּבְסוֹף מָאָה - הֵרִי זֶה זָב גָּמוֹר. רְאֵה בַּתְּחִלַּת מָאָה, וּבְתוֹךְ חֲמִשִּׁים, וּבְתוֹךְ מָאָה. אוֹ בַּתְּחִלַּת מָאָה, וּבְתוֹךְ חֲמִשִּׁים, וּבְסוֹף מָאָה. אוֹ בַּתְּחִלַּת מָאָה, וְאַחֵר חֲמִשִּׁים, וְסוֹף

ב. כְּשֶׁהִיָּה רַבִּי עֲקִיבָא מְסַדֵּר הַלְכוֹת לְתַלְמִידִים, אָמַר: כָּל מִי שֶׁשָּׁמַע טַעַם עַל חֲבִירוֹ יָבֵא וַיֹּאמֶר. אָמַר לְפָנָיו רַבִּי שְׁמַעוֹן מִשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי יְהוּדָה אִישׁ בְּרִיתוֹתָא: לֹא נַחְלְקוּ בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל שְׂרָאָה אַחַת בְּרֵאשׁוֹן, וּבִשְׂנֵי הַפְּסִיק, וּבִשְׂלִישֵׁי רְאֵה שְׁתֵּים - שְׂאִין זֶה זָב גָּמוֹר. עַל מַה נַּחְלְקוּ? עַל הָרְוָאָה שְׁתֵּים, אוֹ אַחַת מְרַבָּה כְּשֵׁתִים, וּבִשְׂנֵי הַפְּסִיק, וּבִשְׂלִישֵׁי רְאֵה אַחַת. אָמַר לוֹ: לֹא כָּל הַקּוֹפֵץ מִשְׁתַּבַּח, אֶלָּא הַנּוֹתֵן אֶת הַטַּעַם. אָמַר לְפָנָיו רַבִּי שְׁמַעוֹן: כִּךְ אָמְרוּ

מָאָה - אֵין זֶה זָב גַּמּוּר. הִיָּה מִפְּסִיק יוֹתֵר - כֹּל שְׂכָן הוּא טְמֵאָתוֹ. זֶה הַכֶּלֶל: כֹּל זָמַן שְׁהִיא מְרַבָּה - כֹּל שְׂכָן הוּא טְמֵאָתוֹ. רָאָה שְׁלֹשׁ רְאִיּוֹת, אִם אֵין בֵּין רֵאשׁוֹנָה לְשְׁלִישִׁית כְּדֵי טְבִילָה וְסַפּוּג - אֵין בִּידוֹ אֱלָא אַחַת. רָאָה אַחַת מְרַבָּה כְּשֵׁתִים, אִם יֵשׁ מִתְחַלְתָּהּ וְעַד סוּפָה כְּדֵי טְבִילָה וְסַפּוּג - יֵשׁ בִּידוֹ שְׁתֵּי רְאִיּוֹת, וְאִם לֹא - אֵין בִּידוֹ אֱלָא אַחַת. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בֵּין כֹּן וּבֵין כֶּף - אֵין בִּידוֹ אֱלָא אַחַת. וּמוֹדָה רַבִּי יוֹסִי: שְׂאֵם רָאָה אַחַת בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת, אִף עַל פִּי שְׂאֵין בִּינֵיהֶן כְּדֵי טְבִילָה וְסַפּוּג - יֵשׁ בִּידוֹ שְׁתֵּי רְאִיּוֹת, מִפְּנֵי שְׁשָׁנֵי יָמִים חוֹלְקִים אוֹתָהּ. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: רָאָה אַחַת בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת - סִפֵּק לְטֵמְאָה וּפְטוּר מִן הַקְּרָבָן. שְׁתֵּים בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת - סִפֵּק לְטֵמְאָה וְלִקְרָבָן. אַחַת וְדַאֵי וּשְׁתֵּים בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת, אוֹ שְׁתֵּים בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת וְאַחַת וְדַאֵי, שְׁתֵּים וְדַאֵי וְאַחַת בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת, אוֹ אַחַת בֵּין הַשְּׂמֻשׁוֹת וּשְׁתֵּים וְדַאֵי - וְדַאֵי לְטֵמְאָה וְלִקְרָבָן:

מִסְכַּת זְבִים פְּרָק שְׁנִי

א. הַעוֹבְדֵי כוֹכָבִים וְהַגֵּר תוֹשֵׁב - אֵינָן מְטֵמְאִין בְּזִבְיָה, וְאִף עַל פִּי שְׂאֵינָן מְטֵמְאִין בְּזִבְיָה - טְמֵאִין כְּזִבִּין לְכֹל דְּבָרֵיהֶם. וְשׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה, וְאֵין חִיבִין עֲלֵיהֶן עַל טְמֵאָת מִקְדָּשׁ וְקִדְשֵׁיו. טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוּגִינוּס שְׂרָאוּ לִבָּן אוֹ אֲדָם - אֵין שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה, וְאֵין חִיבִין עֲלֵיהֶן עַל טְמֵאָת מִקְדָּשׁ וְקִדְשֵׁיו. וְאֵין חִיבִין עֲלֵיהֶן עַל טְמֵאָת מִקְדָּשׁ וְקִדְשֵׁיו. הַבּוֹגֵעַ בְּלִבָּן וְאֲדָם, וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ - פְּטוּר. הוּא עֲצָמוֹ שְׁנַגַּע בְּלִבָּן וְאֲדָם, וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ - פְּטוּר. הִיָּה מוֹנֵה לְלִבָּן וְרָאָה אֲדָם, לְאֲדָם וְרָאָה לִבָּן - הָרִי זֶה אֵינוֹ סוֹתֵר:

ב. וּמָה בֵּין זוֹב לְשִׁכְבַת זֶרַע? זוֹב בָּא מִבְּשַׂר הַמֵּת, שִׁכְבַת זֶרַע מִבְּשַׂר הַחַי. זוֹב דּוֹמֵה לְלִבָּן בִּיצָה הַמּוֹזֶרֶת, וּשְׁכֵבַת זֶרַע קְשׁוּרָה כְּלַכָּן בִּיצָה שְׂאֵינָה מוֹזֶרֶת. שִׁכְבַת זֶרַע אֲדָמָה - טְהוּרָה, וְהֵאשָׁה תוֹלָה בָּהּ:

ג. זָב, תּוֹלִין אוֹתוֹ בְּמֵאֲכָל, וּבְכֹל מִינֵי מֵאֲכָל; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פִּינְחָס אוֹמֵר בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָא: הַחֶלֶב וְהַגְּבִינָה, וּבִשָּׂר שֶׁמֶן, וְיֵינִן יֶשֶׁן, וְגִרְסִין שֶׁל פּוֹל, וּבִצִּיצִים, וּמוֹרִים - מְרַגְלִין לְדַבֵּר זִיבָה. תֵּינוּק - תּוֹלִין לוֹ בַּחֲמֻשָּׁה דְּבָרִים; בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתָּהּ, בְּמִשָּׂא וּבִקְפִיצָה, בַּחֲלֵי שְׁלוֹ וְשֶׁל אִמּוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: כֵּשֶׁם שְׁתּוֹלִין שִׁכְבַת זֶרַע מֵעַת לַעַת, כֶּף לְמִרְאָה וְלַהֲהוּר מֵעַת לַעַת. אֲבָל לְמֵאֲכָל וְלִמִּשְׁתָּה לְמִשָּׂא וְלִקְפִיצָה - תּוֹלִין לוֹ כֹּל זָמַן שֶׁהוּא מְצַטְעֵר:

ד. עוֹבֵד כּוֹכָבִים שְׂרָאָה קָרִי וְנִתְגַּיֵר - מִיַּד מְטֵמָא בְּזִבְיָה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזָמַן שְׁנִתְגַּיֵר מִהוּל. אֲבָל מִלְּאֲחֹר כֶּף רָאָה - תּוֹלִין לוֹ כֹּל זָמַן שֶׁהוּא מְצַטְעֵר, בֵּין עוֹבֵד כּוֹכָבִים וּבֵין יִשְׂרָאֵל:

ה. הַמוֹצֵא מֵת מִשְׁכָּב לְרַחֲבָה שֶׁל דֶּרֶךְ; לְנִזְיֵר וּלְעוֹשֵׂה פֶסַח - טְהוּר. וְלַתְּרוּמָה - טְמֵא. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? שְׂאֵין שֵׁם מְקוֹם לְעַבּוֹר. אֲבָל יֵשׁ שֵׁם מְקוֹם לְעַבּוֹר, אִף לַתְּרוּמָה - טְהוּר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמַהֲלֶךְ בְּרַגְלָיו. אֲבָל בְּטַעוֹן וּבְרֹכוּב - טְמֵא, שְׁמַהֲלֶךְ בְּרַגְלָיו אֲפֹשֶׁר לוֹ שְׁלֵא לַגַּע וְשְׁלֵא יֵאֱהִיל וְשְׁלֵא יִסִּיט, אֲבָל בְּטַעוֹן וּבְרֹכוּב אֵי אֲפֹשֶׁר לוֹ שְׁלֵא יַגַּע וְשְׁלֵא יֵאֱהִיל וְשְׁלֵא יִסִּיט. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? כְּשֶׁמְצֵאוּהוּ שְׁלֵם. אֲבָל בְּמִשְׁבֵּר וּמִפְּרָק - טְהוּר, שְׁמֵא בֵּין הַפְּרָקִים עֶבֶר. וּבִקְבָר, אִף עַל פִּי שְׁמִשְׁבֵּר וּמִפְּרָק - טְמֵא, שֶׁהַקְּבֵר מְצַרְפוֹ. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּטְמֵאָת הַתְּהוּם. אֲבָל בְּטְמֵאָה יְדוּעָה - טְמֵא. אֵי זוֹ הִיא טְמֵאָת הַתְּהוּם? שְׁלֵא הַפִּיר בָּהּ אֶחָד בְּסוּף הָעוֹלָם, אֲבָל הַפִּיר בָּהּ אֶחָד בְּסוּף הָעוֹלָם - אֵין זֶה טְמֵאָת הַתְּהוּם. מְצָאוֹ טְמוֹן בְּתַכָּן אוֹ בְּעַפְּרָן אוֹ בְּצוּרוֹת - הָרִי זוֹ טְמֵאָת הַתְּהוּם. אֲבָל הַנִּקְבֵר בְּמִים וּבְאֶפְלָה וּבְנִקְיָה הַסְּלַעִים - אֵין זֶה קָבֵר הַתְּהוּם. אֵין קָבֵר הַתְּהוּם אֱלָא לַמֵּת בְּלִבָּד:

תּוֹסֶפֶת

מִסְכַּת זְבִים פָּרָק שְׁלִישִׁי

הַשְּׁלָם

מִסְכַּת זְבִים פָּרָק רְבִיעִי

א. חֲמֵר בְּזָב שְׂאִין בְּזָבָה, וְכֹה שְׂאִין בְּזָב. שֶׁהִזָּב - טְעוֹן בִּיאַת מִים חַיִּים, וְהִזָּבָה - אֵינָה טְעוֹנָה בִּיאַת מִים חַיִּים. זָב - מִטְמֵא בְּזִיבַת בֶּן יוֹמוֹ, וְזָבָה - לַעֲשֶׂרֶת יָמִים. זָב - אִם רָאָה שֶׁלֹּשׁ רְאִיּוֹת לְיוֹם אֶחָד - טְמֵא. וְזָבָה - אֵינָה טְמֵאָה אֲלָא בְּשֶׁלֶשׁ רְאִיּוֹת לְשֶׁלֶשֶׁה יָמִים. זָב - אֵין הַיָּמִים שֶׁלוֹ עוֹמְדִין לְפָנָיו, מֵה שְׂאִין פֶּן בְּזָבָה. זָב - נִזְקֵק לְסַפִּירַת שְׂבָעָה בְּשִׁתֵּי רְאִיּוֹת, מֵה שְׂאִין פֶּן בְּזָבָה. זָב - אֵין מִינוֹ סוֹתְרוֹ, מֵה שְׂאִין פֶּן בְּזָבָה. זָב - מִטְמֵא בְּלֶבֶן, מֵה שְׂאִין פֶּן בְּזָבָה: חֲמֵר בְּזָבָה מִבְּזָב, שֶׁהִזָּבָה מִטְמֵאָה מִשְׂכָּב וּמוֹשָׁב בְּרֵאִיָּה כָּל שְׂהוּא, וְשׁוֹמֵרֶת יוֹם כְּנֶגְדֵי יוֹם - בְּכָל שְׂהוּא. וְאֶסוּרָה בְּחִשְׁמִישׁ הַמָּטָה, וּמִטְמֵאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ, וּמִטְמֵאָה מֵעַת לַעַת, וּמִטְמֵאָה מִבְּכַפְּנִים כְּבַחוּץ, וּמִטְמֵאָה בְּאוֹנְסִין, וּמִטְמֵאָה בְּאֶדָם. מֵה שְׂאִין פֶּן בְּזָב:

א. טְמֵא הַמֶּכָּה אֶת הַטְּהוֹר, וְטְהוֹר שֶׁמֶכָּה אֶת הַטְּמֵא, בְּגִדֵי טְהוֹר - טְמֵאִים; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: טְהוֹר הַמֶּכָּה אֶת הַטְּמֵא, בְּגִדֵי טְהוֹר - טְהוֹרִין. טְמֵא הַמֶּכָּה אֶת הַטְּהוֹר, בְּגִדֵי טְהוֹר - טְמֵאִים, שְׂאֵם יִמְשֹׁךְ הַטְּהוֹר, הֵרִי הַטְּמֵא נוֹפֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: תִּקְעוּ - טְמֵא. רִתְקוּ - טְהוֹר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: טְטַרְקִי שְׁשֻׁנֵי רֵאשִׁיָּה נּוֹגְעִים בְּאַרְץ, וְאִמְצָעִיתָהּ רוֹפֶפֶת, וְהַטְּמֵא וְהַטְּהוֹר יוֹשְׁבִים עָלֶיהָ, בְּגִדֵי טְהוֹר - טְהוֹרִין. וְחֻכְמִים אוֹמְרִין: עַד שֶׁיְהִי זֶה מְגִיף זֶה פּוֹתַח, וְעַד שֶׁיְהִי זֶה מוֹשֵׁךְ הִלָּךְ זֶה מוֹשֵׁךְ הִלָּךְ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שֶׁיְהִי הַטְּהוֹר מַעֲלָה אֶת הַטְּמֵא. רַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהֵר. וּמוֹדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּשֵׁנִים שֶׁהֵיוּ טוֹחֲנִין בְּרַחֲמִים שֶׁל יָד אוֹ (בְּרַחֲמִים) שֶׁל חֲמור, או טוֹעֲנִין בְּזִמָּן שְׁמִשְׁאָן כְּבֵד, בְּגִדֵי טְהוֹר - טְמֵאִין:

ב. צִיּוּתוֹ שֶׁל טְמֵא עַל גְּבִי טְהוֹר - טְהוֹר. צִיּוּתוֹ שֶׁל טְהוֹר עַל גְּבִי טְמֵא, אִם עָמַד טְמֵא - טְהוֹר, וְאִם עָמַד טְהוֹר - טְמֵא. צִיּוּתוֹ שֶׁל טְמֵא עַל גְּבִי צִיּוּת שֶׁל טְהוֹר, אִם עָמַד טְמֵא - טְהוֹר. צִיּוּת שֶׁל טְהוֹר עַל גְּבִי צִיּוּתוֹ שֶׁל טְמֵא, בֵּין שְׁעָמַד טְמֵא בֵּין שְׁעָמַד טְהוֹר - טְהוֹר:

ג. שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים רַבִּי אֱלִיעֶזֶר חֲסָמָא מְשׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִטְמֵא, וְחֻכְמִים מְטַהֲרִין. נִגְדָה שֶׁיִּשְׁבָּה עִם הַטְּהוֹרָה בְּמָטָה, כִּפְּהָ שְׂבֵרָא שְׂהוֹרָה - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר חֲסָמָא מְשׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִטְמֵא, וְחֻכְמִים מְטַהֲרִין. נוֹטְלַת עֲרָבָה מְלֵאָה בְּגָדִים בְּזִמָּן שֶׁמִּשְׂאָהָ כְּבֵד. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר חֲסָמָא מְשׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִטְמֵא, וְחֻכְמִים מְטַהֲרִין. יֹשֵׁב בְּסַפִּינָה, כְּלִים שְׂבֵרָא שֶׁהִנֵּס בְּסַפִּינָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר חֲסָמָא מְשׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִטְמֵא, וְחֻכְמִים מְטַהֲרִים:

ד. זָב שֶׁהִיָּה מְטָל עַל חֲמֵשׁ כִּסּוּיֹת לְרַחֲבָן - כָּלֵל טְהוֹרִין, שְׂאִין אֶחָד מֵהֶן נוֹשֵׂא אֶת רְבוֹ. וְאִם הִיָּה אִמְצָעִי גְבוּהָ - טְמֵא, מִפְּנֵי שְׂרָבוֹ

ב. חֲמֵר בְּזָב שְׂאִין בְּטְמֵא-מֵת, וּבְטְמֵא-מֵת מֵה שְׂאִין בְּזָב. שֶׁהִזָּב עוֹשֶׂה מִשְׂכָּב וּמוֹשָׁב לְטְמֵא אֶדָם וְלְטְמֵא בְּגָדִים, וְעַל גְּבִיו מִדָּף, וּמִטְמֵא כְּלֵי שְׁטֵף וְכֵלֵי חֶרֶס מִקֵּף צְמִיד פְּתִיל בְּהֶסֶט. זוֹכּוֹ וְרָקוֹ וּמִימֵי רִגְלָיו - מִטְמֵאִין טְמֵאָה חֲמוּרָה, וּמִטְמֵאִין אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין, וְכֵלֵי שְׁטֵף בְּמַגֵּעַ, וְכֵלֵי חֶרֶס בְּהֶסֶט. וְחֵיב בְּקִרְבָּן, וְטְעוֹן בִּיאַת מִים חַיִּים, מֵה שְׂאִין פֶּן בְּטְמֵא מֵת. חֲמֵר בְּטְמֵא מֵת, שְׁטְמֵא מֵת טְעוֹן הִזָּהָה שְׁלִישִׁי וְשְׁבִיעִי, מֵה שְׂאִין פֶּן בְּזָב:

ג. חֲמֵר בְּזָב מֵה שְׂאִין בְּמִצְרַע, וּבְמִצְרַע שְׂאִין בְּזָב. חֲמֵר בְּזָב, שֶׁזָּב מִטְמֵא בְּהֶסֶט וְטְעוֹן בִּיאַת מִים חַיִּים, מֵה שְׂאִין פֶּן בְּמִצְרַע. חֲמֵר בְּמִצְרַע, שֶׁהַמִּצְרַע מִטְמֵא בְּבִיאָה וְטְעוֹן הִזָּאת מִים חַיִּים, מֵה שְׂאִין פֶּן בְּזָב. חֲמֵר בְּזָבָה שְׂאִין בְּמִצְרַעַת, וּבְמִצְרַעַת מֵה שְׂאִין פֶּן בְּזָבָה. שֶׁהִזָּבָה מִטְמֵאָה בְּהֶסֶט, וּמִטְמֵאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ, מֵה שְׂאִין פֶּן בְּמִצְרַעַת. חֲמֵר בְּמִצְרַעַת, שֶׁהַמִּצְרַעַת מִטְמֵאָה בְּבִיאָה, וְטְעוֹנָה הִזָּאת מִים חַיִּים, מֵה שְׂאִין פֶּן בְּזָבָה:

נִשְׂא עֲלוּי. וּמוֹדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁאֵם יֹשֵׁב עַל גְּבִי גָשִׁישׁ שֶׁל מָטָה, וְטִלִּית תַּחַת שְׁתֵּי רַגְלָיו שֶׁל גָּשִׁישׁ – שְׁטַמְאוֹת. וּבִבְהֶמָה תַּחַת שְׁתֵּי רַגְלָיִם וְיָד אַחַת, אוֹ תַּחַת שְׁתֵּי יָדַיִם וְרַגְלֵי אַחַת – שְׁטַמְאָה:

ה. זָב שֶׁהִקִּישׁ עַל אֵילָן שִׁכְחוּ רַע אוֹ עַל שׂוֹכֵה שִׁכְחָה רַע, וְנִפְלוּ מִמֶּנּוּ פִּגְיָן אוֹ שׂוֹכֹת, וְעֲלִיֵּיהֶן מִשְׁקָה טּוֹפֵחַ – טַמְאִין. הִקִּישׁ עַל גְּבִי תַנּוּר וְנִפַּל הַיִּמְנּוּ כִּפְר תְּרוּמָה – טְהוּר. וְאִם הָיָה חֵרֶס מְדַבֵּק בּוֹ – טַמְא. הַשְּׂדָה, וְהַתְּבָה, וְהַמְגִדֵּל, אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן בָּאִין בְּמֵדָה – טַמְאִים. וְרַבִּי נַחֲמִיָּה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהְרִין בְּאֵלוֹ. וְאִם הָיוּ נְסוּטִין – טַמְאִין. זֶה הַכֶּלֶל: כָּל שֶׁהוּא מִכַּח הַסֵּטָה – טַמְאָה, וּמִכַּח רַעְדָּה – טְהוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַל קוֹרוֹת בֵּית הַבַּד, בְּזִמְן שֶׁהִיא נִפְרָצָת – טְהוּרָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵף עַל קוֹרוֹת הַבִּלְגִּינִים, בְּזִמְן שֶׁהִיא מִפְקַפְקֶת וְאֵינָה נִשְׁמָטָה:

ו. הַזָּב בְּכַף מֵאוֹזְנִים, וּמִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב בְּכַף שְׁנִיָּה, אִם הַזָּב כּוֹרַע – מְטַמְאִין אֶחָד וּפּוֹסְלִין אֶחָד. אִם הָיוּ הֵן מְכַרְעִין – מְטַמְאִין שְׁנַיִם וּפּוֹסְלִין אֶחָד. בְּאֵדָם, בֵּין שֶׁהַזָּב מְכַרְעֵ וּבֵין שְׁכַרַע אֶת הַזָּב – מְטַמְאִין שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אֶחָד. הַזָּב בְּכַף מֵאוֹזְנִים, וְאוֹכְלִין וּמִשְׁקִין בְּכַף שְׁנִיָּה, פָּרַע הַזָּב – מְטַמְאִין אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד. פָּרַעוּ הֵן – טְהוּרִין. פָּרַשׁ – מְטַמְא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד. וְאִם אֵינּוּ יָדוּעַ, אֵף עַל פִּי שְׂאִין גְּבוּהִין מִן הָאָרֶץ אֲלֵא כָּל שֶׁהוּא – נוֹתֵינִן עֲלֵיהֶן חוֹמְרֵי נִשְׂא וְחוֹמְרֵי נוֹשֵׂא:

ז. יֹשֵׁב עַל גְּבִי קוֹרָה, הַכֵּלִים שֶׁבְּעֵקֶל – טַמְאִין. עַל הַמְּכַבֵּשׁ שֶׁל כּוֹבֵשׁ, בְּזִמְן שֶׁהוּא טָעוּן בְּאֶבְנִים, כֵּלִים שֶׁתַּחְתּוּי – טְהוּרִין. וְרַבִּי נַחֲמִיָּה מְטַמְא. בְּזִמְן שֶׁהוּא חוֹזֵר בְּכֵלִים, כֵּלִים שֶׁתַּחְתּוּי – טַמְאִין:

מִסְכַּת זָבִים פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. הַחֲמִירָה הַתּוֹרָה בְּאוֹכְלִין וּמִשְׁקִין וּמִדֶּף שְׁעַל הַזָּבִין, מִן אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין וּמִדֶּף שֶׁתַּחַת הַזָּב, מִמִּשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שְׁעַל הַזָּב. מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שֶׁתַּחַת הַזָּב, מִן אוֹכְלִין

וּמִשְׁקִין וּמִדֶּף שֶׁתַּחַת הַזָּב. מִמִּשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שֶׁתַּחַת הַזָּב, מִן הָאֵדָם שֶׁתַּחַת הַזָּב. בְּאֵדָם בֵּין מַתַּחַת בֵּין מֵעַל הַזָּב, מִמִּשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שְׁעַל הַזָּב:

ב. רַב הַטְּמָא עַל הַטְּהוּר אוֹ עַל מִקְצָתוֹ, בֵּין בְּזָב בֵּין בְּמִשְׁכָּב – טַמְא. מִקְצַת טַמְא עַל הַטְּהוּר אוֹ עַל מִקְצָתוֹ, מִקְצַת טְהוּר עַל הַטְּמָא אוֹ עַל מִקְצָתוֹ, בְּזָב – טַמְא, וּבְמִשְׁכָּב – טְהוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מִקְצַת טְהוּר עַל הַטְּמָא, אֵף בְּזָב – טְהוּר:

ג. וְאֵלוּ הֵן חֲבוּרִין: הַשְּׁנַיִם וְהַצִּפְרָנִים וְהַשְּׁעָר שְׁלֵהֶן. וְאֵלוּ הֵן מִקְצָתָם: רִאשֵׁי אֲצָבָעוֹת יָדַיִם וְרַגְלָיִם. כִּיחַו וְנִיעוּ וְרִירוּ, וְיָמֵי הָאֵף שְׁלוֹ – הָרִי הֵן פְּרָקוּ. דְּמַעַת עֵינָיו וְדָם מִגִּפְתּוֹ, וְהַחֲלָב בְּאִשָּׁה – מְטַמְאִין טַמְאֵת מִשְׁקָה. זֹבֵב וְרָקוּ וְיָמִי רַגְלָיו – מְטַמְאִין טַמְאָה חֲמוּרָה. יָצָה וְלָחָה סְרוּחָה, וְהָרַעִי – טְהוּרִין מִכְּלוּם. וְכֵן דָּם הַיּוֹצֵא מִפִּי הָאִמָּה שְׁלוֹ – טְהוּרִין. שִׁכְבַת זָרְעוֹ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין מְטַמְאִין בְּמִשְׂא. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מְטַמְא בְּמִשְׂא, שְׂאִי אֶפְשָׁר לְשִׁכְבַת זָרַע בְּלֵא צִחְצוּחֵי זִיכָה. הַנוֹגֵעַ בְּמִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שֶׁל זָב וְזָכָה נִדָּה וְיֹולֶדֶת וּמִצְרַע – מְטַמְאִין שְׁנַיִם וּפּוֹסְלִין אֶחָד. אֶחָד הַנוֹגֵעַ וְאֶחָד הַמְּסִיט וְאֶחָד הַנוֹשֵׂא וְאֶחָד הַנִּשְׂא, וּמְסִיט אֵין בָּהֶם:

ד. בְּזוֹבֵב שֶׁל זָב, וּבִרְקוּ, וּבִשְׁכַבַת זָרְעוֹ, וּבְמִימֵי רַגְלָיו, וּבְכַדַם הַנִּגְדָּה – מְטַמְא שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אֶחָד. אֶחָד הַנוֹגֵעַ וְאֶחָד הַמְּסִיט. וּמְסִיטוֹ וְנוֹשֵׂא וְנִשְׂא אֵין לָהֶם. אֵין לָהּ דְּבָר שְׂאִין בּוֹ רוּחַ חַיִּים שְׁמִטְמָא בְּהֶסֶט, וְאֵין דְּבָר מְסִיט אֶת הַטְּמָא מְטַמְא אֲלֵא יוֹשֵׁב בּוֹ רוּחַ חַיִּים:

ה. הַנוֹגֵעַ בְּצִמְרָן נִבְלָה וּבְגִמִי מְרַכָּב, וּבְמִי חֲטָאת שִׁישׁ בֵּהֶן כְּדֵי הִזְיָה – מְטַמְא שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אֶחָד, שְׂאִי אֶפְשָׁר לְנוֹגֵעַ שְׁלֵא יִסִּיט. פָּרַשׁ – מְטַמְא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד. בְּקֶרֶן שֶׁל נִבְלָה, וּבְעֵץ שֶׁל מְרַכָּב, וּבְמִי חֲטָאת שְׂאִין בָּהֶם כְּדֵי הַזָּאָה – מְטַמְא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד. הַנוֹגֵעַ בְּבוֹעֵל נִדָּה וּבְעַבּוּדַת כּוֹכְבִים –

אָבֵר מִן הַחַי מִן הַבְּהֵמָה מִן חַיָּה, מַעּוֹפוֹת טְהוּרִים - כָּל שֶׁהוּא. וּמִן הַטְּמְאִין - עַד שֶׁיְהִי בּו כְּזֵית.

מִסְכַּת טְבוּל יוֹם פְּרָק רֵאשׁוֹן

א. הַמְכַנִּים חִלוֹת בֵּין לַהֲפָרִישׁוֹן בֵּין שְׁלֵא לַהֲפָרִישׁוֹן, פָּרְשׁוּ וְאַחַר כֵּךְ נִשְׁכַּן - נִפְסְלוֹת בְּמִנְיָן. מוֹסִיף עֲלֵיהֶן הָאֲרֵז וְגָרִיס שֶׁל טְפִיחַ, בְּזִמְנֵן שְׂאִינָן קְלוּפִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִף פּוֹלִין הַגְּמֻלוּנִין כִּי־צֵא בְהֵן - טְהוּרִין בְּאֵב הַטְּמֵאָה וְאִין צָרִיף לוֹמַר בְּטְבוּל יוֹם; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: טְהוּרִין בְּטְבוּל יוֹם וְטְמְאִין בְּכָל הַטְּמָאוֹת. מוֹסִיף עֲלֵיהֶן הָאֲרֵז וְגָרִיס שֶׁל טְפִיחַ, בְּזִמְנֵן שֶׁהֵן קְלוּפִין. הַתְּבַלִּין וְהַשְּׁנוּנִיּוֹת - חֲבוּר בְּטְבוּל יוֹם וְאִין צָרִיף לוֹמַר בְּכָל הַטְּמָאוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, רַבִּי מֵאִיר הֵיךְ אוֹמֵר: בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּכַפְרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, אֲבָל בְּכַפְרוֹת שֶׁל נַחְתוּם - אִינוּ טְמֵא אֲלֵא הַקֶּצֶחַ וְהַשּׁוֹמְשִׁמִּין וְהַשְּׁנוּנִיּוֹת בְּלַבַּד.

ב. אֶחָד מִשְׁקָה שְׁנֵטְמָא בְּאֵב הַטְּמֵאָה וְאַחַד מִשְׁקָה שְׁנֵטְמָא בְּוֹלַד הַטְּמֵאָה - הָרִי הוּא תְּחִלָּה לְעוֹלָם. מִטְּמֵא חֲבָרוּ וְחֲבָרוּ אֶת חֲבָרוּ אֲפֹלוּ הֵן מֵאָה, חוּץ מִמִּשְׁקָה טְבוּל יוֹם, שֶׁהֵן פּוֹסְלִין וְאִינָן מִטְּמְאִין.

ג. חֹמֵר בִּידִים מִטְבוּל יוֹם, שֶׁהִידִים מִטְּמָאוֹת אֶחָד וּפּוֹסְלוֹת אֶחָד בְּקָדֶשׁ, וּפּוֹסְלוֹת אֶת הַחֲלִין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טְהוּרַת תְּרוּמָה, וּמִטְּמָאוֹת אֶת הַמִּשְׁקִין לַעֲשׂוֹת תְּחִלָּה. וְיֵשׁ יָדִים שֶׁמִּטְּמְאִין אוֹכְלֵי חֲלִין, בְּאֵלוּ יָדִים? בִּידִים תְּחִלוֹת, וְכָל שְׂאִינוּ חֲבוּר בְּטְבוּל יוֹם - חֲבוּר בִּידִים. חֹמֵר בְּאוֹכְלִין שְׂאִין בְּמִשְׁקִין, וּבְמִשְׁקִין מֵה שְׂאִין בְּאוֹכְלִין, שֶׁהָאוֹכְלִין יֵשׁ לָהֶן יְדוֹת וְאִין צָרִיכָה מִחֻשְׁבָּה לְאוֹכְלִין, וְסָפִיקֵן לְטְמֵא אַחֲרֵים - טְמֵא, וְאִין לָהֶם טְהוּרָה מִטְּמֵאָתָן. חֹמֵר בְּמִשְׁקִין, שֶׁהַמִּשְׁקִין לְעוֹלָם תְּחִלָּה, לְטְמֵא אֶת הַמִּשְׁקִים לְהִיּוֹת תְּחִלָּה, וְאֶת הָאוֹכְלִין לְהִיּוֹת שְׁנִיִּים, וְלְטְמֵא כָּלִי שֶׁטֶף מֵאַחֲרָיו וְכָלִי חֵרֶס מֵאִירֹו. וְיֵשׁ מֵהֶם שְׁנַעֲשׂוּ אֵב הַטְּמֵאָה לְטְמֵא אֲדָם, לְטְמֵא

מִטְּמֵא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד בֵּין אֲדָם בֵּין כְּלִים. פָּרֵשׁ - מִטְּמֵא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד. עֲבוּדֹת כּוֹכְבִים - כְּשָׂרָךְ, וּמִשְׁמִשְׁיָה - כְּשָׂרָךְ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּנֻדָּה, וּמִשְׁמִשְׁיָה - כְּשָׂרָךְ, שְׁנֵאָמַר (יִשְׁעִיָּה ל, כב): "תִּזְרַם כְּמוֹ דָּוָה צֵא תֵאמַר לוֹ" - מֵה נִדְּהָ מִטְּמֵאָה בְּמִשְׁאָה, אִף עֲבוּדֹת כּוֹכְבִים מִטְּמֵא בְּמִשְׁאָה. הַמְכַנִּים רֵאשׁוּ וְרַבּוּ לְבֵית עֲבוּדֹת כּוֹכְבִים - טְמֵא. כָּלִי חֵרֶס שֶׁהַכְּנִיס אִירֹו לְבֵית עֲבוּדֹת כּוֹכְבִים - טְמֵא. הַסְּפִסְלִין וְהַקְּתֻדָּאוֹת שֶׁהַכְּנִיס רַבֵּן לְבֵית עֲבוּדֹת כּוֹכְבִים - טְמֵא. יֵין שֶׁהָעוּבַד כּוֹכְבִים מְנַסְכוּ, אִם יֵשׁ בּו כְּזֵית - מִטְּמֵא טְמֵאָה חֲמוּרָה, וְאִם לֹא - אִינוּ מִטְּמֵא טְמֵאָה חֲמוּרָה אֲלֵא טְמֵאָת מִשְׁקִין בְּלַבַּד:

ו. הָאוֹכֵל מִנְבֵּלַת עוֹף טְהוּר, מִן הַעֲצָמוֹת וּמִן הַגִּידִים, מִן הַשְּׁלָל שֶׁל בִּיצִים, מִן הַדָּם וּבִשָּׂר מִן הַחַי - טְהוּר. מִן הָאֲשָׁכּוֹל שֶׁל בִּיצִים, וּמִן הַקֶּרֶקֶב וּבְגֵי מַעִים, אוֹ שֶׁהִמְחָה אֶת הַחֵלֶב וּגְמָעוּ - טְהוּר. כִּרְכָה בְּחִזְרַת וּבְלָעָה - טְמֵא. בְּסִיב וּבְלָעָה - טְהוּר. הַקִּיאָה וְהִיא בְּבֵית הַבְּלִיעָה - מִטְּמֵא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד. הַקִּיאָה וְחֹזֵר וּבְלָעָה וְהִיא בְּבֵית הַבְּלִיעָה - מִטְּמֵא שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אֶחָד. בְּלָעָה וְאִין בָּה כְּזֵית - טְהוּר מִכְּלוּם. נִטֵּל צְפוּר וְאָכְלָה, אִם יֵשׁ בָּה כְּזֵית - טְמֵא, וְאִם לֹא - טְהוּר: נִבְלַת הַבְּהֵמָה בְּפָנָיו בְּתוֹךְ פִּיו - טְמֵא, וּבְבֵית הַבְּלִיעָה - טְהוּר. נִבְלַת הָעוֹף בְּפָנָיו וּבְתוֹךְ פִּיו - טְהוּר. וּבְבֵית הַבְּלִיעָה - טְמֵא. נִמְצְאוֹת אוֹמֵר: בְּמָקוֹם שֶׁזּוּ מִטְּמֵאָה - זּוּ מִטְּהוּרַת, וּבְמָקוֹם שֶׁזּוּ מִטְּהוּרַת - זּוּ מִטְּמֵאָה. נִבְלַת עוֹף טְמֵא - כְּבַחְצֵי פֶרֶס לְפָסֵל אֶת הַגְּוִיָּה. וְזוּ אֶחָד מִשְׁלֵשָׁה עֶשֶׂר דְּבָרִים שֶׁבֵּין נִבְלַת עוֹף טְהוּר וּבֵין נִבְלַת עוֹף טְמֵא. נִבְלַת עוֹף טְמֵא, כְּזֵית - בְּבֵית הַבְּלִיעָה, כְּבִיצָה - לְטְמֵא טְמֵאָת אוֹכְלִין; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: זֶה וְזֶה כְּזֵית. וְרַבִּי חֲנִינָא אוֹמֵר: זֶה וְזֶה כְּבִיצָה:

ז. הָאוֹכֵל אָבֵר מִן הַחַי מִן הַבְּהֵמָה מִן הַחַיָּה וּמִן הַעּוֹפוֹת טְמְאִים - הָרִי זֶה לּוֹקֵה שְׁמוּנִים; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אִינוּ לּוֹקֵה אֲלֵא אֲרַבְעִים; הָאוֹכֵל

ב. חֲבִית שְׁנֵקֵבָה בֵּין מְשׁוּלֵיָהּ בֵּין מְצַדִּיָּהּ, וְנִגַּע בָּהּ טְבוּל יוֹם – טְמֵאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִפְּיָהּ וּמְשׁוּלֵיָהּ – חֲבוּר. מִפְּיָהּ – מִפְּנֵי שֶׁהִמְשָׁקָה מְשׁוֹף לְתוֹךְ יָדוֹ. וּמְשׁוּלֵיָהּ מִפְּנֵי שֶׁהִמְשָׁקָה גֵּרוּר עַל גְּבִי יָדוֹ. אָבֵל מִן הַצְּדָדִין – יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאָה. בְּעִבּוּעַ שִׁבְחֵי חֲבִית שְׁנֵקֵב וּמִכּוֹן מִבְּפָנִים לְבַחוּץ; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּכֻלָּן, מִן הַצְּדָדִין – יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאָה. מַעֲשֵׂה שִׁבְעָבַע יֵין בְּעֵרֵב, וּבֵאוּ וְשָׂאֵלוּ אֶת רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר: יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאָה.

ג. אֲכַל שְׁנִפְרָס וּמַעוֹרָה בְּמִקְצֵת, אִם יֵשׁ לוֹ יָד – אוֹחֲזִין אוֹתוֹ בְּיָד. עֲלֶה – אוֹחֲזִין אוֹתוֹ בְּעֲלֶה. יֵשׁ לוֹ זֶה וְזֶה – אוֹחֲזִין בְּאִזּוֹ מִהֶן שְׂרִיצָה, אִין לוֹ לֹא זֶה וְלֹא זֶה; רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: בְּגִדּוּל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּקִטָּן. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: בְּטְהוּר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּטְמֵא. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים? בְּטְבוּל יוֹם, אָבֵל בְּשֶׁאֵר כָּל הַטְּמֵאוֹת – הָרִי זֶה חֲבוּר. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אֶחָד טְבוּל יוֹם וְאֶחָד כָּל הַטְּמֵאוֹת, שְׁנִמְשָׁף עִמּוֹ – חֲבוּר. וְשֶׁאִינוֹ נִמְשָׁף עִמּוֹ – אִינוֹ חֲבוּר.

ד. עֵסָה שְׁנִדְמָעָה אוֹ שְׁנַתְחַמְצָה בְּשֶׁאוֹר שֶׁל תְּרוּמָה – נַתְחִיבַת בַּחֲלָה, וְאִינָה נִפְסְלַת בְּטְבוּל יוֹם; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: אִין חִיבַת בַּחֲלָה וְנִפְסְלַת בְּטְבוּל יוֹם. אָמַר רַבִּי מְנַחֵם בַּר יוֹסִי: אָמַרְתִּי לִפְנֵי אָבָא, אִי אַתָּה מוֹדֶה בְּמִקְפָּה וּבְחִמְיֻטָּה שֶׁל חֲלִין, וְהִשּׁוּם וְהִשְׁמָן שֶׁל תְּרוּמָה צָף עַל גְּבִיָּהּ, שְׁאִם נִגַּע טְבוּל יוֹם בְּמִקְצֵתוֹ – לֹא פִּסַּל אֲלֵא מְקוּם מִגְּעוֹ בְּלִבָּד. אָמַר לִי: זֶה מִין אֶחָד וְזֶה שְׁנֵי מִיָּנִין.

ה. יָרַק שֶׁל תְּרוּמָה וּבִיזָה טְרוּפָה נְתוּנָה עַל גְּבִיּוֹ, וְנִגַּע טְבוּל יוֹם בְּבִיזָה, כָּל הַסֵּדֶר הָעֲלִיּוֹן – חֲבוּר; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן. רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמְרִים: אִינוֹ חֲבוּר, אֲלֵא הִקְלַח שְׁכָנְגָד יָדוֹ. עַל זֶה הָעֵיד רַבִּי יִשְׁמַעֵאל לִפְנֵי חֲכָמִים בְּפָרָם בִּיבְנָה, שְׁאִינוֹ חֲבוּר אֲלֵא הִקְלַח שְׁכָנְגָד יָדוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לֹא עַל זֶה הָעֵיד, אֲלֵא עַל הָעֲשׂוֹי כְּמוֹ כּוֹבַע שְׁאִינוֹ חֲבוּר.

בְּגָדִים, וּמְטַמְּאִין בְּכָל שֶׁהוּא, מִה שְׁאִין כֵּן בְּאוֹכְלִין. חֲמַר בְּמִים מִה שְׁאִין בְּמִשְׁקִין וּבְמִשְׁקִין מִה שְׁאִין בְּמִים, שֶׁהַמִּים נִעֲשִׂין אֲב הַטְּמֵאָה לְטַמֵּא אֲדָם וְלְטַמֵּא בְּגָדִים, וּפּוֹסְלִין אֶת הַמְּקוּהָ בְּשִׁלְשֵׁת לוּגִין, וְאֶת הַגּוּף בְּשִׁלְשֵׁת לוּגִין, מִה שְׁאִין כֵּן בְּמִשְׁקִין. חֲמַר בְּמִשְׁקִין שֶׁהִמְשָׁקִין אִין לָהֶם טְהוּרָה מִטְּמֵאָתוֹ, וְאִין טְהוּרִין בְּגוּף, וּפּוֹסְלִין אֶת הַמְּקוּהָ בְּשִׁנּוּי מְרָאָה, מִה שְׁאִין כֵּן בְּמִים.

ד. אַחוּרֵי כָּלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בְּמִשְׁקִין, רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מְטַמְּאִין אֶת הַמִּשְׁקִין וְאִין פּוֹסְלִין אֶת הָאוֹכְלִין, וְהִלְכָה כְּדַבְּרֵי. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מְטַמְּאִין אֶת הַמִּשְׁקִין וּפּוֹסְלִין אֶת הָאוֹכְלִין. וְקַל וְחֹמֵר, וּמִה אִם טְבוּל יוֹם שְׁאִינוֹ מְטַמֵּא מִשְׁקָה חֲלִין – פּוֹסֵל אוֹכְלֵי תְּרוּמָה. אַחוּרֵי כָּלִים שֶׁהֵן מְטַמְּאִים מִשְׁקָה חֲלִין, דִּין הוּא שִׁיפְסֹלוּ אוֹכְלֵי תְּרוּמָה. שְׁמַעוֹן אַחִי עֲזַרְיָה אוֹמֵר: חֲלוּף הַדְּבָרִים! מִה אִם טְבוּל יוֹם שֶׁהוּא פּוֹסֵל אוֹכְלֵי תְּרוּמָה אִינוֹ מְטַמֵּא מִשְׁקָה חֲלִין, אַחוּרֵי כָּלִים שְׁאִינָן פּוֹסְלִין אוֹכְלֵי תְּרוּמָה, דִּין הוּא שְׁאִינָן מְטַמְּאִין מִשְׁקָה חֲלִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: רֵאָה אִיךָ הִלְכָה זֶה נִחְלָקוּ עֲלֶיהָ אֲבוֹת הָרֵאשׁוֹנִים, וְדַנּוּ דְּבָרֵי תוֹרָה מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים וְדְּבָרֵי סוֹפְרִים מִדְּבָרֵי תוֹרָה.

מִסְכַּת טְבוּל יוֹם פָּרָק שְׁנִי

א. עֵסָה שֶׁקָּרָאָה שֵׁם חֲלָתָה בְּצִפּוּנָה, וְכֵן קְשׁוֹת שֶׁקָּרָא שֵׁם תְּרוּמָה בְּצִפּוּנָה – הָרִי זֶה חֲבוּר. נִטְלָה חֲלָתָה מִתּוֹכָה וְאַחַר כֵּן חֲזָרָה לְתוֹכָה – הָרִי זֶה אִינוֹ חֲבוּר. הַמְּקָפָה וְהַחֲמִיטָה שֶׁל חֲלִין, וְהִשְׁמָן שֶׁל תְּרוּמָה צָף עַל גְּבִיָּהּ, נִגַּע טְבוּל יוֹם בְּשִׁמּוֹן – לֹא פִּסַּל אֲלֵא הַשְּׁמָן. וְכֵן הַשְּׁמָן שֶׁהוּא צָף עַל גְּבִי הַיָּיִן. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמֵר: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים אִינוֹ חֲבוּר. וּבֵית הַלַּל אוֹמְרִים: חֲבוּר. טְבוּל יוֹם שֶׁהִיָּה תוֹרֵם אֶת הַבוּר, וְנִפְלָה הֵימָנוּ חֲבִית שֶׁל תְּרוּמָה וְשִׁקְעָה בְּבוּר (שֶׁל יֵין), מִן הַשְּׁפָה וְלִפְנֵים – חֲבוּר. מִן הַשְּׁפָה וְלַחוּץ – אִינוֹ חֲבוּר. וְאִם הָיָה פְּטוּס, אָפְלוּ יֵשׁ בּוֹ מֵאָה כּוֹר – כָּלוּ חֲבוּר.

תּוֹרֵם תּוֹרֵמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר כְּאֶחָד, אָף תּוֹרֵמַת מַעֲשֵׂר אֵינּוּ שְׁלָם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּכֻלָּן אִם הָיָה הַדְּיוּט וְלֹא הַתְּנָה, תִּנְאֵי בֵּית דִּין הוּא.

ו. חוֹט שֶׁל בִּיעָה שֶׁקָּרַם עַל דְּפָנָה שֶׁל לֶפֶס, וְנָגַע בָּהּ טְבוּל יוֹם, מִן הַשֶּׁפֶה וּלְפָנִים – חֲבוּר, מִן הַשֶּׁפֶה וְלַחֲוִץ – אֵינּוּ חֲבוּר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אָף מִן הַשֶּׁפֶה וּלְפָנִים, כָּל שֶׁנִּקְלַף עִמוֹ – חֲבוּר, וְכָל שֶׁאֵינּוּ נִקְלַף עִמוֹ – אֵינּוּ חֲבוּר. בִּיעִים שֶׁנִּקְפְּן לַתּוֹךְ הַקְּעָרָה – אֵינָה חֲבוּר. הַתְּחִיל לְטָרְפֵן – אֵינּוּ חֲבוּר. טָרְפֵן בְּמִשְׁקִים – הֵרִי הוּא חֲבוּר. בִּיעִים שֶׁנִּקְפְּן בְּטוֹפֶחַ – אֵינָם חֲבוּר. הַתְּחִיל לְטָרְפֵן – אֵינָם חֲבוּר. טָרְפֵן בְּמִשְׁקִין – חֲבוּר. טָרְפֵן בְּמֵי עֲצָמִים – לֹא הִכְשָׁרוּ, הֵרִי הֵן כְּעֻגוּלֵי דְבִלָּה. עֻגוּלֵי דְבִלָּה שֶׁנִּפְּלוּ מִשְׁקִין עַל מִקְצָתָן – הֵרִי זֶה קוֹצֵה הַיָּמָנוּ עֲבֵי שֶׁלֹּשׁ אֲצָבָעוֹת עַל רַחֲב מְלֵא קִצְיָעָה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: אֵינּוּ נוֹטֵל (הַיָּמָנוּ) אֶלֶּא מְקוֹם מִשְׁקָה בְּלִבָּד. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּדְבִלָּה שֶׁמֵּנָה שֶׁלֹּא גִרְסָה, וְדְבָרֵי חֻכְמַיִם בְּדְבִלָּה שֶׁמֵּנָה שֶׁגִרְסָה.

ז. מִשְׁקָה טְבוּל יוֹם – כְּטָהוֹר; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: בְּטַמָּא. הָאִשָּׁה שֶׁהִיא טְבוּלַת יוֹם – לְשָׁה לָּהּ עֶסֶה וְקוֹצֵה הַיָּמָנָה חֲלָה, וּמִפְּרִשְׁתָּ חֲלָתָהּ וּמִנְחָתָהּ בְּכַפִּישָׁה אוֹ בְּאַנְחוּתָא, וּמִקְפֵּת וְקוֹרָא לָּהּ שֵׁם, מִפְּנֵי שֶׁהִיא שְׁלִישִׁי, וְהַשְּׁלִישִׁי טָהוֹר בְּחֻלִּין, וְעַל כֵּלָּן אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: דְּבַר חֲדָשׁ שֶׁחֲדָשׁוּ סוֹפְרִים וְאִין לִי מָה אֲשִׁיב.

ח. הַתּוֹרֵם אֶת הַבּוֹר וְנִתְּנָה בְּמְקוֹם שֶׁלֹּא תִתְּגַלְּגַל וְתִגְיַע לְבוֹר, וְחִזּוֹר וְנִתְּנָה בְּמְקוֹם שֶׁתִּתְּגַלְּגַל וְתִגְיַע לְבוֹר, וְנִשְׁפְּכָה – הֵרִי זֶה שְׁלָם. הָיָה תּוֹרֵם אֶת הַבּוֹר וְנִסְדָּקָה, חֲבִית אוֹ נִשְׁפְּכָה, אִם יָרַד הַיָּמָנָה כְּדֵי דְמוּעַ – אֵינּוּ שְׁלָם, וְאִם לֹא – הֵרִי זֶה שְׁלָם. הָיָה תּוֹרֵם אֶרְבַּע חֲמִשׁ חֲבִיּוֹת כְּאַחַת, אָף עַל פִּי שֶׁלֹּא יָרַד מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּדֵי דְמוּעַ – אֵינּוּ שְׁלָם, אִם הָיָה תּוֹרֵם זֶה אַחַר זֶה – הֵרִי הוּא שְׁלָם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְּנָה עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּכֻלָּן, אִם הָיָה הַדְּיוּט וְלֹא הַתְּנָה – תִּנְאֵי בֵּית דִּין הוּא. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּתְרוּמַת רֵאשִׁית יֵיז וְשֶׁל שֶׁמֶן, שֶׁאִין תְּרוּמַת רֵאשִׁית נֹטֵלֶת אֶלֶּא מִן הַמִּקְּףָה, אֲבָל בְּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּשְׂאֵר כָּל הַפְּרוֹת – הֵרִי זֶה שְׁלָם. הָיָה

<p>5</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יא 11</p>	<p>עלות השחר _____ 5:20 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:09 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:25 שקיעה _____ 7:25 בבלי: שבת ל • ירושלמי: פסחים נח • תוספתא: זבים א ב"ך: שמואל א כ-כא • רמב"ם: טוען ונטען יג</p>
<p>6</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יב 12</p>	<p>עלות השחר _____ 5:18 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:08 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:25 שקיעה _____ 7:26 בבלי: שבת לא • ירושלמי: פסחים נט • תוספתא: זבים ב ב"ך: שמואל א כב-כג • רמב"ם: טוען ונטען יד</p>
<p>7</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יג 13</p>	<p>בדיקת חמץ Search for Chometz עלות השחר _____ 5:17 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:07 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:24 שקיעה _____ 7:27 בבלי: שבת לב • ירושלמי: פסחים ס • תוספתא: זבים ג ב"ך: שמואל א כד-כה • רמב"ם: טוען ונטען טו</p>
<p>8 Candle Lighting 7:11 הדלקת הנרות</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>יד 14</p>	<p>סו"ז אכילת חמץ: 10:23 - שריפת חמץ: 11:40 עידוב תבשילין Pesach Eve עלות השחר _____ 5:15 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:06 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 שקיעה _____ 7:28 בבלי: שבת לג • ירושלמי: פסחים סא • תוספתא: זבים ד ב"ך: שמואל א כז-כח • רמב"ם: טוען ונטען טז</p>
<p>9 Candle Lighting 8:42 הדלקת הנרות</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>טו 15</p>	<p>1st Day Pesach עלות השחר _____ 5:14 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:05 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 שקיעה _____ 7:30 בבלי: שבת לד • ירושלמי: פסחים סב • תוספתא: זבים ה ב"ך: שמואל א כח-כט • רמב"ם: נחלות א</p>
<p>10 Candle Lighting 7:13 הדלקת הנרות</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>טז 16</p>	<p>2nd Day Pesach עלות השחר _____ 5:12 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:04 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 שקיעה _____ 7:31 בבלי: שבת לה • ירושלמי: פסחים סג • תוספתא: טבול יום א ב"ך: שמואל א ל-לא • רמב"ם: נחלות ב</p>
<p>11 Shabbos Ends 8:44 זמן מוצש"ק</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יז 17</p>	<p>שבת חוה"מ פסח, א דחוה"מ, ב לעומר 1st Day Chol Hamoed עלות השחר _____ 5:10 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:03 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 7:32 בבלי: שבת לו • ירושלמי: פסחים סד • תוספתא: טבול יום ב ב"ך: שמואל ב א-ב • רמב"ם: נחלות ג</p>

די בַּיִת מְרוֹר וְזֶאֱס מְעַן עֶסֶט פֶּסַח, אִיז מְסוּגֵל פֶּאָר פֶּרְנִסָּה.

(ספר המדות אות קמוזן סימן 5"ה)